

# WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

## *informacje polityczno- gospodarcze*

ROK IV

17 LIST

1953

Nr 42 / 125 /

Nr egz.

00319

Tylko do użytku służbowego



# S P I S R Z E C Z Y

|                                                  |                                                                                     | <u>Str.</u> |
|--------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| I. POLITYKA GOSPODARCZA                          |                                                                                     |             |
| Związek Socjalistycznych<br>Republik Radzieckich | Wielki program rozwoju<br>handlu wewnętrznego                                       | 1           |
| Chińska Republika Ludowa                         | Na drodze uprzemysłowie-<br>nia .....                                               | 3           |
| Czechosłowacja                                   | Rozwój przemysłu górni-<br>czego .....                                              | 6           |
| Niemiecka Republika De-<br>mokratyczna           | Zmiany w planie gospodar-<br>czym na II półr.1953 r.                                | 9           |
| Rumuńska Republika Ludowa                        | Wykonanie państwowego pla-<br>nu rozwoju gospodarki na-<br>rodowej w III kw.1953 r. | 13          |
| Węgierska Republika Ludowa                       | Wykonanie narodowego pla-<br>nu gospodarczego na<br>III kwartał b.r. ....           | 16          |
| II. EUROPEJSKIE KRAJE KAPITA-<br>LISTYCZNE       |                                                                                     |             |
| Europejska Unia Płatnicza                        | Rozliczenie na wrzesień                                                             | 17          |
| Belgia                                           | Sytuacja gospodarcza                                                                | 19          |
| Szwajcaria                                       | Sytuacja gospodarcza                                                                | 26          |
| Szwecja                                          | Sytuacja gospodarcza                                                                | 33          |
| III. ZAMORSKIE KRAJE KAPITA-<br>LISTYCZNE        |                                                                                     |             |
| Argentyna                                        | Sytuacja gospodarcza                                                                | 39          |
| Chile                                            | Sytuacja gospodarcza                                                                | 42          |
| Pakistan                                         | Sytuacja gospodarcza                                                                | 49          |
| Stany Zjednoczone A.P.                           | Sytuacja gospodarcza                                                                | 54          |

/Spis rzeczy pozostałych działów - patrz 3-cia  
strona okładki/

# POLITYKA GOSPODARCZA

## KRAJE OBOZU POKOJU

ZWIAZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RADZIECKICH

### Wielki program rozwoju handlu wewnętrznego

Ostatnie miesiące obfitują w doniosłe wydarzenia w dziedzinie budownictwa gospodarczego w ZSRR. Dowodzą one, że państwo radzieckie podjęło zdecydowane kroki, zmierzające do rozwoju tych gałęzi gospodarki, które służą bezpośredniemu zaspokojeniu potrzeb ludności.

Oto jak sformułował to zadanie tow. Malenkov na V sesji Rady Najwyższej ZSRR, która odbyła się w sierpniu br.: "Naszym pilnym zadaniem jest zdecydowana polepszenie w ciągu 2-3 lat poziomu zaopatrzenia ludności w artykuły spożywcze i towary przemysłowe - mięso i produkty mięsne, ryby i przetwory rybne, mleko, cukier, wyroby cukiernicze, tkaniny, odzież, obuwie, naczynia, meble i inne przedmioty służące do zaspokajania potrzeb kulturalnych i bytowych oraz przedmioty domowego użytku, znacznie podnieść poziom zaopatrzenia ludności we wszystkie towary masowego spożycia".

W dążeniu do realizacji tego zadania, w budżecie państwowym ZSRR na rok 1953 znacznie zwiększono sumy preliminowane na rozwój przemysłu lekkiego i spożywczego, na rozwój rolnictwa i innych gałęzi gospodarki narodowej, których produkcja służy bezpośrednio zaspokajaniu potrzeb ludności. Podjęto szeregi kroków, które zapewnią przedterminowe wykonanie zadań planu pięcioletniego w dziedzinie produkcji wyrobów powszechnego użytku.

Wrześniowe Plenum KC KPZR powzięło uchwałę o środkach zmierzających do dalszego rozwoju rolnictwa w ZSRR. W oparciu o tę uchwałę, Rada Ministrów i KC KPZR wydały szereg uzupełniających zarządzeń, które zapewnią szybki wzrost produkcji rolniczej.

Wreszcie 23 października ogłoszona została nowa uchwała Rady Ministrów ZSRR i KC KPZR w sprawie środków, zmierzających do dalszego rozwoju handlu radzieckiego. Uchwała ta wypływa bezpośrednio z zadania, jakie nakreślił tow. Malenkov na V sesji Rady Najwyższej, zadania maksymalnego zaspokojenia popytu ludności na wszelkiego rodzaju towary.

Uchwała partii i rządu przewiduje zwiększenie już w roku przyszłym detalicznych obrotów handlowych w przybliżeniu o 3/4 w porównaniu z rokiem 1950, a tym samym wykonanie o rok wcześniej zadań planu pięcioletniego w dziedzinie handlu detalicznego. Jeszcze szybszy rozwój handlu przewidziany jest na rok 1955 i 1956. Tak np. sprzedaż produktów mięsnych i produktów rybnych, tłuszczów zwierzęcych i roślinnych, sera i cukru



wzrośnie w roku 1955 w porównaniu z rokiem 1950 o 90%, a w roku 1956 - o 110-120%. Sprzedaż tkanin, odzieży, wyrobów dzianych zwiększy się w 1955 roku o 80-170%, a w roku 1956 - dwukrotnie lub jeszcze więcej. Przewiduje się szczególnie znaczny wzrost obrotów artykułami o długim okresie użytkowania, takimi jak: meble, motocykle, maszyny do szycia, odbiorniki radiowe i telewizyjne itp. Sprzedaż tych artykułów wzrośnie 5-6-krotnie.

Uchwała zawiera dalej szereg dyrektyw, dotyczących poprawienia organizacji handlu, a zwłaszcza dokładnego badania popytu ze strony ludności i najpełniejszego zaspokajania potrzeb konsumenta.

Ważne miejsce zajmuje w uchwale sprawa rozwoju sieci handlowej. W latach 1954-1956 otwartych zostanie w miastach i wsiach 40.000 nowych sklepów i 11.000 rozmaitych placówek żywienia zbiorowego. Prócz tego uchwała zobowiązuje organizacje handlowe do rozszerzenia określonego dowozu towarów.

Specjalne kroki zostaną podjęte w celu rozszerzenia handlu na wsi. Wiejskie spółdzielnie spożywców zaopatrzone zostaną w bogaty asortyment towarów, tak, aby ludność mogła kupić na miejscu wszelkie artykuły - poczynając od igły, a kończąc na materiałach budowlanych.

W ciągu najbliższych lat handel kołchozowy nabierze jeszcze większego rozmachu. W latach 1954-1956 ma być zbudowanych 508 nowych miejskich rynków kołchozowych. Na istniejących już rynkach przewiduje się wzniesienie nowych magazynów i chłodni dla przechowywania towarów, należących do kołchozów i do kołchoźników.

Oto w ogólnych zarysach program dalszego rozwoju handlu wewnętrznego w Związku Radzieckim w okresie najbliższych trzech lat. Można powiedzieć bez przesady, że ten zakrojony na ogromną skalę program daleko przekracza to, co zostało już dokonane w tej dziedzinie w ZSRR w ciągu poprzednich lat budownictwa pokojowego.

Tak więc np. w ciągu pierwszego pięcioletniego powojennego planu /1946-1950/ sprzedaż rozmaitych artykułów konsumpcyjnych znacznie przekroczyła poziom przedwojenny. W ciągu następnych lat detaliczne obroty towarowe nadal wzrastały w szybkim tempie. W roku 1951 wzrosły one o 15%, w roku 1952 - o 10% a w pierwszej połowie r. 1953 - o 15% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku.

Przytoczone wyżej cyfry świadczą o tym, że ludność ZSRR z każdym rokiem nabywa coraz więcej towarów, przy czym podkreślić należy, że wzrasta popyt na towary bardziej wartościowe. Dotyczy to zarówno towarów przemysłowych, jak i artykułów żywnościowych.

Zjawisko to tłumaczy się stałym wzrostem realnych dochodów ludności, a więc wzrostem jej zdolności nabywczej. W chwili obecnej realne dochody ludzi radzieckich prawie dwukrotnie przekraczają poziom przedwojenny. Należy także pamiętać, że do wzrostu zdolności nabywczej ludzi radzieckich przyczyniają się przeprowadzane systematycznie co roku przez państwo obniżki cen



- 3 -

towarów. Poczynając od końca 1947 roku sześciokrotnie obniżano ceny detaliczne wszystkich towarów. Za tę samą sumę pieniędzy można dziś zakupić dwa, trzy razy więcej towarów niż w roku 1947.

Również i dawniej państwo radzieckie poświęcało wiele uwagi gałęziom produkcji produkującym towary powszechnego użytku.

W ciągu ostatnich 28 lat produkcja towarów powszechnego użytku wzrosła w ZSRR w przybliżeniu 12-krotnie. Żaden kraj na świecie nie może poszczycić się podobnym sukcesem. W ciągu tych 28 lat wiele krajów kapitalistycznych nie zwiększyło nawet o jeden procent produkcji towarów powszechnego użytku.

Jednakże w ciągu wszystkich ubiegłych lat państwo radzieckie kładło ogromny nacisk przede wszystkim na sprawę rozwoju przemysłu ciężkiego /węgiel, ropa naftowa, energia elektryczna, metale, budowa maszyn/, albowiem przemysł ciężki stanowi podstawę całej gospodarki narodowej. Bez przemysłu ciężkiego nie może się normalnie rozwijać ani jedna gałąź gospodarki - przemysł lekki, przemysł spożywczy, rolnictwo. Przemysł ciężki jest fundamentem niezawisłości gospodarczej kraju.

Od pierwszego dnia swego istnienia państwo radzieckie wytrwale budowało przemysł ciężki. W ciągu 28 lat produkcja globalna przemysłu ciężkiego ZSRR wzrosła 55-krotnie. Sukces taki byłby nie do pomyślenia bez najdalej posuniętych wysiłków. Państwo oszczędzało na wszystkim, aby inwestować jak najwięcej środków w rozwój przemysłu ciężkiego. Obecnie zaś można skierować większe wysiłki na rozwój tych gałęzi gospodarki, które służą bezpośrednio potrzebom konsumcyjnym ludności.

Uchwała w sprawie środków, zmierzających do dalszego rozwoju handlu radzieckiego, stanowi poważne ogniwo w łańcuchu określonych obecnie przedsięwzięć, mających na celu dalsze podniesienie stopy życiowej mas pracujących. Nie ulega wątpliwości, że posunięcia te zostaną pomyślnie zrealizowane. Planowy system gospodarki radzieckiej umożliwi przeznaczenie na ten cel ogromnych środków bez uszczerbku dla całokształtu gospodarki. System planowy umożliwi bowiem bardziej racjonalny podział i najbardziej celowe zużycowanie tych środków.

/sł/

CHIŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

### Na drodze uprzemysłowienia

W Chińskiej Republice Ludowej 1/3 budżetu państwowego przeznaczona jest na budowę zakładów przemysłowych, urządzeń napędzających i innych nowych budowli. Obecnie buduje się 130 obiektów, w tej liczbie 75 zakładów przemysłowych i kopalń, 9 linii kolejowych, 5 tys. km szos, rozpoczęto nowy etap budowy tam na rzece Hwaihe. Ważną rolę w tym budownictwie odgrywa Związek Radziecki, który do końca 1959 r. pomoże Chinom w budowie i rekonstrukcji 141 wielkich zakładów przemysłowych, 50 z tych nowych budowli włączono do planu na 1953 r.

Wielką również rolę w budownictwie przemysłowym odgrywa ją stosunki gospodarcze z krajami demokracji ludowej. Wymiana handlowa Chin z Polską, Czechosłowacją, Rumunią, Węgrami, Bułgarią i NRD, zwiększyła się w b.r. o 37,4% w porównaniu z ub.r. Ponad połowę importu Chin stanowią obrabiarki, motory elektryczne, maszyny do prac wiertniczych, dźwigi, sprzęt budowlany, traktory i samochody.

W roku bieżącym w Chinach Północno-Wschodnich znajduje się w budowie 85 większych obiektów przemysłowych. Główne wysiłki skoncentrowane są na budowie hut żelaza i stali, fabryk maszyn oraz na przemyśle paliw i energetycznym.

Jednocześnie należyta piecza otacza się budowę zakładów przemysłu włókienniczego, cukrowniczego, farmaceutycznego, gumowego i papierniczego.

Roboty rozpoczęte w tym roku w ośrodku przemysłu stalowego - Anszan obejmowały budowę walcowni ciężkiej, walcowni rur bezszwowych i walcowni blachy, oraz budowę wielkiego pieca, pieca martenowskiego i zgniatacza. Gdy obiekty te zostaną wykończone, w Anszan rozpocznie się na wielką skalę produkcja wyrobów stalowych na potrzeby budownictwa przemysłowego w Chinach.

W toku jest obecnie realizacja planów rozbudowy hutnictwa żelaza i stali. W 18 rejonach prowadzone są w r.b. badania geologiczne w poszukiwaniu rudy żelaza i metali nieżelaznych.

W zakresie przemysłu maszynowego, w budowie lub rozbudowie jest ogółem 11 fabryk. Wśród nich znajdują się: fabryka samochodów, wytwórnie instrumentów pomiarowych, precyzyjnych oraz narzędzi tnących, fabryka maszyn elektrycznych, dwie fabryki obrabiarek, wytwórnia narzędzi pneumatycznych oraz zakłady produkcji drutu i kabli. Z chwilą, gdy obiekty te zostaną uruchomione Chiny będą mogły masowo produkować maszyny i narzędzia najwyższej jakości.

Fabryka obrabiarek nr 1 w Mukdenie będzie specjalizować się w produkcji nowoczesnych ciężkich obrabiarek szybko tnących. Nowa wytwórnia narzędzi precyzyjnych w Charbinie dostarczać będzie chińskiemu przemysłowi budowy maszyn przeszło 80 różnych typów narzędzi tnących i pomiarowych. Fabryka narzędzi pneumatycznych w Mukdenie produkować będzie świdry do wiercenia skał, maszyny do nitowania, świdry pneumatyczne i inne narzędzia stosowane przy budowie mostów, w przemyśle stoczniowym i górnictwie. Fabryka maszyn elektrycznych w Charbinie zaopatrywać będzie kraj w wielkie i średnie silniki elektryczne i w kompletne urządzenia do wytwarzania energii elektrycznej.

Budowa przemysłu paliw przebiega zgodnie z ogólnym rozwojem produkcji przemysłowej i budowlanej. W Chinach Północno-Wschodnich wykańcza się lub odbudowuje w kopalniach 15 szybów pionowych, 21 szybów nachylonych i 2 odkrywkowe. Zakończenie tych robót przewidziane jest w terminie dwuletnim.

1 lipca w Chinach Północno-Wschodnich w Fusinie rozpoczęto wydobywanie węgla w pierwszych zmechanizowanych kopalniach odkrywkowych. W wielu zagłębiach Chin powstały nowe kopalnie węgla.



Również inne działy przemysłu paliw znajdują się w rozbudowie. Wznoszone są nowe, względnie w rozbudowie znajdują się 4 elektrownie. W Chinach Północno-Wschodnich oddano do użytku jedną nową elektrownię; zostaną też uruchomione dwie potężne turbiny wodne. Łącznie wznosi się 6 potężnych elektrowni i wiele małych elektrowni, z których połowę zaplanowano do użytku do końca roku bieżącego. Znajdujące się w stadium rozbudowy 3 rafinerie ropy naftowej dostarczać będą większej ilości produktów naftowych na potrzeby przemysłu, transportu i gospodarstwa domowego.

W przemyśle lekkim powstają wzgl. rozbudowywane są duże zakłady, wśród nich - dwie miedziarnie lnu, które dostarczać będą lnu surowego do nowozbudowanej tkalni płótna w Charbinie, rafinerie cukru, fabryka papieru, zakłady produktów farmaceutycznych oraz fabryka wyrobów kauczukowych. Nowa charbińska cukrownia, która zostanie uruchomiona wkrótce będzie mogła pokryć zapotrzebowanie na cukier nie tylko Chin Północno-Wschodnich, lecz także innych części kraju. Nowa papiernia w Kiamusze ma specjalizować się w wytwarzaniu papieru dla celów przemysłowych. W fabryce farmaceutycznej otwiera się obecnie nowy dział produkcji sulfamidów.

Przemysł włókienniczy Chińskiej Republiki Ludowej rozwija się w szybkim tempie.

W okręgach uprawy bawełny powstają 4 potężne fabryki włókiennicze. W r.1952 wybudowano w Chinach 5 fabryk włókienniczych i jeden kombinat-rozszarnię lnu.

Produkcja przędzy bawełnianej wzrosła w 1952 r. dwukrotnie w porównaniu z 1949 r., a tkanin bawełnianych - 2,8 raza. Tak znaczny wzrost produkcji przędzy i tkanin bawełnianych jest z jednej strony wynikiem lepszego wykorzystania sprzętu fabryk włókienniczych i wzrostu wydajności pracy, z drugiej strony zaś - budowy nowych i powiększenia dawnych tkalni i przędzalni. Oddano do użytku nowe fabryki włókiennicze w Czenchou, Sianienie, Wuhnie, Dichu i Handanie. W r.1954 uruchomił się nowe fabryki włókiennicze w Pekinie, Czenchou i in. miastach. Ponadto zbudowano wiele fabryk o znaczeniu lokalnym w Nanczanie, Sientanie, Jaodunie i w innych miastach i okręgach Chin. Zaplanowano budowę nowych i rozbudowę istniejących fabryk papieru, cukrowni i fabryk wyrobów farmaceutycznych.

W szybkim tempie rosną ośrodki przemysłowe. Liczba mieszkańców Anszenia wzrosła od r.1949 dwukrotnie. Miasto Siantan przekształca się w wielki ośrodek włókienniczy i budowy maszyn. Dwa nowe ośrodki przemysłowe powstają w Siczzińczuanie i Heniangu. Wznosi się dziesiątki tysięcy nowych domów mieszkalnych dla robotników, powstają przedsiębiorstwa komunalne i zakładane są parki.

W celu przyspieszenia tempa uprzemysłowienia kraju rozszerza się sieć linii kolejowych i szos. W Chinach Północno-Zachodnich rozpoczęto budowę linii kolejowej Lanczou-Sinkiang o długości 3000 km. Linia ta przechodzi przez pustynię Gobi. W toku jest również budowa nowej linii kolejowej Czandu-Tiansi, łączącej Chiny Południowo-Zachodnie z Chinami Północno-Zachodnimi.

Trzeci rok trwają prace nad wznoszeniem urządzeń hydrotechnicznych na rzece Huaihe. 25 lipca b.r. zakończono budowę najpotężniejszej zapory Sanhe. Usunięto w ten sposób klęskę powodzi, która w ciągu 700 lat niszczyła rokrocznie olbrzymie połacie ziemi uprawnej w północnej części prowincji Kiangsu. Zbliżają się ku końcowi prace przy budowie najpotężniejszego w Chinach kwantyjskiego zbiornika wodnego na rzece Jundian.

Wielkie sukcesy osiągnięto w dziedzinie wyszkolenia kadr fachowców potrzebnych dla uprzemysłowienia kraju. W b.r. utworzono w samym tylko Pekinie trzy nowe instytuty techniczne: hutniczy, lotniczy i naftowy, ponadto rozbudowano wiele instytutów. Politechniki przyjęły w tym roku 29.600 studentów.

Środków na budownictwo przemysłowe w Chinach dostarcza przede wszystkim sektor gospodarki państwowej. Przypada nań mniej więcej 60% przemysłu Chin. Dochody i podatki od przedsiębiorstw państwowych i spółdzielczych wynoszą w b.r. 60% dochodów budżetu państwowego, wobec 34% w 1950 r. Ogólna suma dochodów w b.r. jest prawie 3,5 raza większa niż w 1950 r., natomiast odsetek wpływów podatkowych z rolnictwa zmniejszył się w b.r. do 15%, podczas gdy w 1950 r. wynosił on 30%. Rząd postanowił ponadto nie zwiększać wpływów podatkowych z rolnictwa w ciągu najbliższych trzech lat, aby stworzyć dalszy bodziec do rozwoju się wytwórczych wsi, co ma doniosłe znaczenie dla wzrostu przemysłu chińskiego.

#### Wykonanie planu w III kwartale b.r.

Masy pracujące Chińskiej Republiki Ludowej wykonały z nadwyżką plan trzeciego kwartału 1953 r. Plan wydobyć węgla wykonano w 105,3%, plan produkcji energii elektrycznej w 101,1%, plan wydobyć ropy naftowej - w 106,3%, plan produkcji benzyny - w 116,5%, nafty - w 157,3%, paliwa dla silników Diesla - w 176%.

Przemysł włókienniczy przekroczył plan według wszystkich wskaźników. W trzecim kwartale wyprodukowano w przybliżeniu o 68 mln metrów tkanin więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego.

/sk/

#### CZECHOSŁOWACJA

##### Rozwój przemysłu górniczego

Jednym z głównych zadań pierwszego pięcioletniego planu gospodarczego Czechosłowacji jest zwiększenie wydobyć węgla, rud żelaza i metali nieżelaznych oraz ropy naftowej i stworzenie trwałej bazy surowcowej dla przemysłu ciężkiego. Dysproporcja wynika pomiędzy zdolnościami produkcyjnymi przetwórczych gałęzi przemysłu a bazą paliw i rud jest przyczyną szeregu trudności odczuwanych w przemyśle czechosłowackim.

Dysproporcja ta wywołana jest głównie tym, że Czechosłowacja odziedziczyła po republice burżuazyjnej względnie słabo rozwinięty przemysł górniczy. W republice przedmonachijskiej



krajowe bogactwa węglowe eksploatowane były bezplanowo i rabunkowo. Jaskrawym tego przykładem jest największe czechosłowackie zagłębie węglowe - Ostrawsko-Karwińskie.

Wydobycie węgla w Zagłębiu Ostrawsko-Karwińskim w r.1913 wynosiło 9.255.765 ton. W roku 1929 - roku najlepszej koniunktury - wzrosło ono do 12.485.884 ton, a w okresie kryzysu, który rozpoczął się po r.1929 produkcja węgla zmniejszyła się gwałtownie wynosząc w roku 1935 zaledwie 7.724.533 tony.

Okupanci niemieccy, którzy eksploatowali rabunkowo bogactwa węglowe Czechosłowacji, doprowadzili w r.1943 wydobywanie węgla do 19.967.710 ton. W r.1945 produkcja jego spadła ponownie do 8.834.880 ton.

Niemal wszystkie kopalnie ostrawskie zostały wybudowane w ubiegłym stuleciu. Od roku 1900 do r.1912 wybudowano w Zagłębiu Ostrawsko-Karwińskim zaledwie 5 nowych kopalń, a od tego czasu ani jednej. Kopalnie nie były wyposażone w nowe bardziej wydajne maszyny. Kapitał zagraniczny, przenikający do głównych gałęzi gospodarczych burżuazyjnej Czechosłowacji nie był zainteresowany w rozwoju bazy surowcowej przemysłu. Na przykład przyczyną zastoju w czechosłowackim przemyśle naftowym był fakt, że jego akcje należały do amerykańskich, niemieckich, włoskich i innych, akcjonariuszy światowych monopolii naftowych, w których interesie nie leżało dążenie do rozwoju czechosłowackiego przemysłu naftowego, bowiem znacznie korzystniejszym interesem było przywożenie ropy naftowej z innych krajów niż inwestowanie kapitałów w poszukiwanie i eksploatację nowych źródeł ropy naftowej w Czechosłowacji.

Bardzo niepomysłnie przedstawia się również sprawa poszukiwań i wydobywania rud metali nieżelaznych. Na przykład piryty, których zasoby krajowe nie były dawniej wydobywane, są zupełnie wystarczające. Obecnie w samym tylko r.1951 wydobyte ich pokryło potrzeby Czechosłowacji.

Sytuacja przemysłu górniczego zmieniła się radykalnie po wprowadzeniu nowego ustroju w Czechosłowacji. Partia Komunistyczna i rząd czechosłowacki powzięli szereg zarządzeń mających na celu rozwój przemysłu węglowego, naftowego i przemysłu wydobywania rud żelaza.

Obecnie wydobywanie węgla kamiennego wzrosło w porównaniu z r.1948 - pierwszym rokiem planu pięcioletniego - o 14,3%, brunatnego /łącznie z lignitem/ o 41,2% i ropy naftowej - o 268,7%.

Wydobywanie rud zwiększyło się w porównaniu z r.1948 o 61,1%, produkcja koszu - o 19,3%.

Jednocześnie trwają prace nad pozyskaniem nowych złóż. W okręgach mosteckim i sokołowskim rozmiary prac nad odkryciem nowych pokładów węgla wzrosły w roku 1952 o 16.896.935 m<sup>3</sup> w porównaniu z rokiem 1948.

Znacznie wzrosła wydajność pracy. Obecne wydobywanie węgla kamiennego na jednego górnika w ciągu jednej zmiany zwiększyło się w porównaniu z r.1948 o 16,9%, węgla brunatnego o 46,4%, lignitu o 27,2% a wydobywanie rud o 29,7%. W okresie od r.1948 do 1953 wydobyto w Czechosłowacji dzięki jednemu znacznemu



zwiększeniu wydajności pracy górników 11.614.192 ton węgla kamiennego i 47.676.102 ton węgla brunatnego i lignitu. Wielki wzrost wydobycia węgla uwydatnia się szczególnie na przykładzie zagłębia ostrawsko-karwińskiego, gdzie w r.1945 produkcja jego wynosiła zaledwie 8.834.880 ton a w r.1952 - 16.270.070 ton, czyli niemal podwoiła się.

W ciągu roku - od września r.1952 do sierpnia r.1953 plan wydobycia ropy naftowej wykonany został w 114%, plan wierceń głębinowych - w 114%, a wydobycie gazu naturalnego - w 110%. Czechosłowacki przemysł górniczy zaopatrywany jest w najnowocześniejsze, wysoce wydajne maszyny i kombajny węglowe produkcji radzieckiej i krajowej.

Jednocześnie ze wzrostem wydajności pracy zwiększyły się również płace górników. Przeciętne miesięczne zarobki robotników w przemyśle węglowym wzrosły w r.1952 o 87% w porównaniu z rokiem 1948, w przemyśle węgla brunatnego o 40% a w czerwcu z 1953 odpowiednio nawet o 95,1% i 59,0%.

Wokół okręgów węglowych powstają nowe osiedla górnicze z wygodnymi, jasnymi domami. Dla dzieci otwiera się nowe szkoły i żłobki. Tysiące górników spędza swe urlopy w domach wypoczynkowych i uzdrowiskach.

Czechosłowacki przemysł górniczy ma przed sobą wielkie zadania w dziedzinie zwiększenia wydobycia węgla, rud, ropy naftowej i gazu. Dla wykonania tych zadań nakreślony został szeroki program przebudowy starych i budowy nowych kopalń węgla i rud, wzmoczenia poszukiwań nowych złóż oraz wyposażenia kopalni i przemysłu w produkujące urządzenia techniczne.

/p/

### Wyniki wykonania państwowego planu rozwoju gospodarki narodowej w III kwartale 1953r.

Państwowy Urząd Statystyczny Czechosłowacji opublikował komunikat o wykonaniu planu gospodarki narodowej w III kwartale b.r. Komunikat stwierdza, że w III kwartale b.r. nastąpił dalszy rozwój przemysłu i rolnictwa oraz wzrost poziomu materialnego i kulturalnego mas pracujących. Globalny plan produkcji przemysłowej został wykonany w 98%. Produkcja środków produkcji wzrosła o 16%, a produkcja dóbr konsumpcyjnych o 3%. Globalna produkcja przemysłowa w III kwartale 1953 r. wzrosła o 11% w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r. Wydajność pracy w tym okresie zwiększyła się o 8,5%, a koszty własne produkcji zmniejszyły się o 4%. W III kwartale b.r. przekroczono plan wydobycia ropy naftowej, produkcji miedzi, wielu gatunków stali, motorów elektrycznych, parowozów, wagonów towarowych oraz plan produkcji artykułów spożywczych i przedmiotów powszechnego użytku. W trzecim kwartale 1953 r. handel państwowy i spółdzielczy sprzedał w porównaniu z analogicznym okresem roku 1952 o 17% więcej wyrobów mięsnych, o 8% więcej konserw mięsnych, 4,6 razy więcej tłuszczu, o 29% więcej cukru, o 25% więcej owoców, o 7% więcej owoców i o 11% więcej warzyw. Wzrosła również o 22% sprzedaż tkanin bawełnianych, o 39% - konfekcji męskiej i o 35% - artykułów gospodarstwa domowego.

/s2/



Zmiany w planie gospodarczym na II półrocze

1953 .

Nowy kurs mający na celu zasadniczą poprawę sytuacji gospodarczej i politycznej Niemieckiej Republiki Demokratycznej pociągnął za sobą konieczność zmiany narodowego planu gospodarczego na II półrocze r.1953.

Według zmienionego przez Izbę Ludową planu produkcja przemysłowa wzrosła w II półroczu r.b. o 14% w porównaniu z I półroczem. Poniżej podajemy tabelę ilustrującą rozwój produkcji poszczególnych gałęzi przemysłu w II półroczu w porównaniu z I półroczem r.1953.

1/ Produkcja przemysłowa:

|                                             |        |
|---------------------------------------------|--------|
| przemysł energetyczny . . . . .             | 109,1% |
| " górniczy . . . . .                        | 106,8% |
| " hutniczy . . . . .                        | 109,2% |
| " maszynowy . . . . .                       | 115,5% |
| " elektrotechniczny . . . . .               | 119,8% |
| " precyzyjno-optyczny . . . . .             | 133,0% |
| " chemiczny . . . . .                       | 97,2%  |
| " materiałów budowlanych . . . . .          | 114,0% |
| " drzewny . . . . .                         | 115,3% |
| " włókienniczy . . . . .                    | 117,8% |
| " konfekcyjny . . . . .                     | 116,7% |
| " skórzany /skóra, obuwie, futra/ . . . . . | 115,5% |
| " papierniczy i celulozowy . . . . .        | 114,3% |
| produkcja drewna, kory i żywicy . . . . .   | 77,7%  |
| przemysł spożywczy i użytkowy . . . . .     | 128,0% |

W dziedzinie przemysłu ciężkiego ustalono następującą wielkość produkcji ~~mniejszych~~ mniejszych wyrobów:

|                                                          |        |
|----------------------------------------------------------|--------|
| ruda żelaza . . . . .                                    | 107,5% |
| " miedzi . . . . .                                       | 108,7% |
| surówka . . . . .                                        | 130,2% |
| stal w sztabach . . . . .                                | 112,6% |
| " walcowana na gorąco łącznie z półfabrykatami . . . . . | 101,4% |
| rury bez szwów . . . . .                                 | 111,2% |
| maszyny do wytwarzania energii elektrycznej . . . . .    | 116,1% |
| wyposażenie walcowni . . . . .                           | 149,2% |
| wroby kute . . . . .                                     | 102,5% |
| turbiny parowe . . . . .                                 | 700,0% |
| maszyny budowlane i drogowe . . . . .                    | 124,8% |
| generatory ponad 100 KW . . . . .                        | 330,0% |
| przyczepki kołowe . . . . .                              | 113,1% |
| przyczepki gąsiennicowe . . . . .                        | 131,0% |
| maszyny rolnicze . . . . .                               | 124,2% |
| pługi traktorowe . . . . .                               | 122,8% |
| kwas siarkowy . . . . .                                  | 122,2% |
| soda kalcynowana . . . . .                               | 121,1% |
| soda kaustyczna . . . . .                                | 97,7%  |
| paliwo do motorów Diesla . . . . .                       | 113,9% |
| nawozy fosforowe . . . . .                               | 97,1%  |
| cement . . . . .                                         | 103,7% |



Uchwała zaleca jednocześnie ograniczyć do koniecznego minimum wyłączenie prądu dla potrzeb ludności oraz zalecić dostarczenie dodatkowych kontyngentów dla przemysłu lekkiego, spożywczego, drobnego oraz rzemiosła. Duży nacisk zostanie położony na rozbudowę i pełne wykorzystanie krajowych zasobów węgla brunatnego. Koksownia "Matijas Rakosi" w Lauchhammer będzie rozbudowana do 8 pieców, natomiast budowa niektórych zakładów i kopalń zostanie wstrzymana lub też tempo jej ulegnie zwolnieniu. Przyspieszone zostanie tempo produkcji maszyn energetycznych i maszyn do wydobywania węgla brunatnego.

Produkcja maszyn włókienniczych powinna wynosić w r.1953 114,1% w porównaniu z rokiem 1952, przy czym w II półroczu r.b. należy ją zwiększyć do 123,1%. Zmniejszy się tempo rozbudowy pozostałych gałęzi przemysłu maszyn ciężkich, a zwolnione wskaźniki inwestycji w przemyśle ciężkim możliwości produkcyjne ciężkiego przemysłu maszynowego zostaną zużytkowane na rozszerzenie eksportu.

Co się tyczy najważniejszych wyrobów przemysłu spożywczego, lekkiego i produkcji dóbr masowej konsumpcji, to zostaną one zwiększone w II półroczu w porównaniu do I półrocza r.1953 następująco:

|                                          |    |        |
|------------------------------------------|----|--------|
| mięso i wędliny . . . . .                | do | 114,4% |
| margeryna . . . . .                      | "  | 186,0% |
| artykuły spożywcze . . . . .             | "  | 140,0% |
| ciasta . . . . .                         | "  | 124,8% |
| tkaniny wełniane . . . . .               | "  | 181,4% |
| tkaniny bawełniane . . . . .             | "  | 127,0% |
| obuwie skórzane . . . . .                | "  | 118,6% |
| bielizna trykotowa . . . . .             | "  | 114,2% |
| wyroby dziewiarskie wierzchnie . . . . . | "  | 124,5% |
| meble . . . . .                          | "  | 113,7% |
| rowery . . . . .                         | "  | 123,0% |
| aparaty radiowe i telewizyjne . . . . .  | "  | 161,3% |
| aparaty fotograficzne . . . . .          | "  | 137,2% |
| zegarki . . . . .                        | "  | 131,2% |

Ministerstwo przemysłu spożywczego podniesie produkcję swych zakładów w II półr. r.b. do 154,3% w porównaniu do I półrocza.

Celem zapewnienia sprawnego zaopatrzenia ludności w mięso, ryby, masło i jaja zostanie podjęta jeszcze w r.1953 budowa osmiu nowych chłodzi z terminem uruchomienia w dniu 1 lipca r.1954.

Produkcja mebli wzrośnie w II półroczu r.b. o 20,2%. Dzięki zwiększeniu produkcji wieś otrzyma większe ilości blachy i wyrobów metalowych.

Produkcja maszyn rolniczych i ich części wzrośnie w II półr. o 24% w porównaniu do I półrocza.

Przemysł miejscowy zwiększy swoją produkcję w II półr. r.1953 do 113% w stosunku do I półrocza.

Przewiduje się, że w II półr. nastąpi wzrost produkcji rzemieślniczej o 21,2% i usług reparacyjnych o 38,6%.

Usługi kolejowe, żeglugowe i samochodowe ustalone zostały na rok 1953 następująco: a/ koleje państwowe - 21.340 mln t/km, b/ żegluga śródlądowa - 1.790 mln t/km, c/ samochody - 1.216 mln t/km.

Pogłowie bydła wzrosło w II półroczu w porównaniu do r.1952 następująco:

|              | rolnictwo<br>ogółem | gospodarstwa<br>państwowe |
|--------------|---------------------|---------------------------|
| bydło rogace | 103,8%              | 104,5%                    |
| w tym krowy  | 105,0%              | 129,1%                    |
| nierozseizna | 100,2%              | 188,0%                    |
| owce         | 115,5%              | 103,9%                    |

Produkcja artykułów zwierzęcych zwiększyła się następująco: mięso - żywej wagi - /łącznie z drobiem/ - do 115,5% w tym wieprze - do 122,0%, natomiast wełna - do 108,5%.

Ilość państwowych stacji maszynowych wzrosła do 605.

Dzięki zastosowanym ostatnio zarządzeniom mającym na celu poprawę stopy życiowej ludności możliwym będzie w II półroczu b.r. zwiększenie obrotów towarowych do 134,0% w porównaniu do I półroczu.

Ilość towarów w sieci handlowej wzrosła w II półroczu w stosunku do I półroczu r.b. następująco:

|                                |    |        |
|--------------------------------|----|--------|
| mięso i wyroby mięsne          | do | 114,0% |
| tłuszcze                       | "  | 139,0% |
| w tym masło                    | "  | 122,5% |
| margaryne                      | "  | 161,0% |
| ryby i przetwory rybne         | "  | 160,0% |
| warzywa                        | "  | 420,0% |
| piwo                           | "  | 118,0% |
| wełna i tkaniny wełniane       | "  | 172,0% |
| tkaniny ze sztucznego jedwabiu | "  | 138,0% |
| konfekcja                      | "  | 135,5% |

Wzrost zaopatrzenia ludności w niektóre towary przemysłowe w II półroczu w porównaniu do I półroczu r.b. będzie przedstawiał się następująco:

|                           |    |        |
|---------------------------|----|--------|
| wyroby dziane wierzchnie  | do | 170,0% |
| bielizna trykotażowa      | "  | 190,0% |
| obuwie skórzane           | "  | 161,5% |
| meble                     | "  | 199,0% |
| rowery                    | "  | 140,5% |
| motocykle                 | "  | 136,0% |
| sprzęt radiowy            | "  | 147,5% |
| zegarki                   | "  | 110,0% |
| opony i detki rowerowe    | "  | 141,0% |
| wyroby żelazne i metalowe | "  | 138,7% |

Odnosnie handlu zagranicznego natomiast stwierdza się, że dodatkowe dostawy z ZSRR - na sumę 590 mln rubli - oraz krajów demokracji ludowych, jak również oddane do dyspozycji NRD wolne dewizy w wysokości 135 mln rubli zapewnią wykonanie zwiększonych zadań w dziedzinie importu. Uchwała poleca jednocześnie zainteresowanym ministerstwom zbadać stan produkcji towarów eksportowych i zastosowanie konkretnych środków



wykonania zaległych zadań w dziedzinie eksportu i dla realizacji zamówień eksportowych w r.1953 tak, aby przy końcu bieżącego roku nie powstały żadne zaległości w wykonaniu zobowiązań eksportowych.

Jednocześnie uchwała podkreśla konieczność zwiększania obrotów handlu zagranicznego drogą zawierania umów dodatkowych oraz umów kompensacyjnych z krajami rynku demokratycznego, jak również dzięki rozszerzaniu wymiany towarowej z krajami kapitalistycznymi.

Import artykułów spożywczych i używek, produktów rolniczych oraz towarów dla przemysłu lekkiego i maszynowego zwiększony zostanie w drugim półroczu r.b. następująco:

|              |    |      |
|--------------|----|------|
| Ogółem       | do | 164% |
| w tym:       |    |      |
| mięso        | "  | 270% |
| ryby         | "  | 200% |
| masło        | "  | 300% |
| oleje        | "  | 355% |
| owoce        | "  | 620% |
| jaja         | "  | 180% |
| wełna        | "  | 144% |
| bawełna      | "  | 150% |
| skóry surowe | "  | 350% |
| walcówka     | "  | 255% |
| miedź        | "  | 210% |
| ołów         | "  | 142% |

Wydajność pracy wzrosła w przemyśle państwowym do 110,1% w porównaniu z pierwszym półroczem 1953r.

Przeciętne płace dla pracowników przemysłu państwowego i spółdzielczego zostaną na zasadzie uchwały rady ministrów podwyższone do 107,8% w porównaniu z I półroczem r.1953.

Ogólna suma inwestycji zostanie ustalona na 120% inwestycji dokonanych w r.1952 zamiast 125%, jak to pierwotnie przewidywał plan gospodarki narodowej na rok 1953, przy czym suma inwestycji w przemyśle ciężkim została obniżona o 600 mln DM.

W budownictwo mieszkaniowe zainwestuje się w II półroczu r.b. o 750 mln DM więcej niż w I półroczu, wykorzystując na ten cel część potencjału przemysłu budowlanego, który został zwolniony z budownictwa przemysłowego.

Przemysł lekki i spożywczy otrzymał dodatkowy kredyt inwestycyjny w wysokości 70 mln DM.

Jednocześnie uległ zmianie budżet NRD na r.1953, dostarczając się do nowych zadań planu gospodarczego na II półrocz. W dziedzinie planu finansowego gospodarki społecznej przewiduje on m.in. a/ zmniejszenie wpłat na rzecz skarbu państwa o 973,6 mln DM., b/ podwyższenie wpłat na rzecz funduszu dyktatorskiego - o 29,6 mln DM., c/ zwiększenie dotacji skarbu państwa /środki obiegowe i zasiłki/ - o 747,7 mln DM.

Zmiany budżetu państwowego w odniesieniu do ubezpieczeń społecznych obejmują: zmniejszenie wpływów - o 43,0 mln DM.

zwiększenie wydatków - o 345,4 mln DM oraz ustalenie subwencji państwowej na wysokości 388,4 mln DM. Nowy plan kredytów długo-terminowych przeznacza na pożyczki 707,2 mln DM.

/p/

RUMUNSKA REPUBLIKA LUDOWA

Wykonanie państwowego planu rozwoju gospodarki  
narodowej w III kwartale 1953 r.

Plan globalnej produkcji w III kwartale 1953 roku został wykonany w całym przemyśle socjalistycznym w 100%.

Ministerstwa i centralne organizacje gospodarcze wykonały plan globalnej produkcji w III kwartale 1953 roku, jak następuje:

Wykonanie planu w III kw.  
1953 r. w %

|                                                                                                             |       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| Ministerstwo Energii Elektrycznej i Przemysłu Elektrotechnicznego                                           | 106,7 |
| Ministerstwo Przemysłu Naftowego                                                                            | 101,4 |
| Ministerstwo Przemysłu Węglowego                                                                            | 87,3  |
| Ministerstwo Przemysłu Hutniczego                                                                           | 101,5 |
| Centralny Zarząd Kopalń i Hutnictwa Metali Nieżelaznych i Kopalń Mineralów Niemetalowych                    | 109,1 |
| Ministerstwo Przemysłu Chemicznego                                                                          | 105,6 |
| Przedsiębiorstwa Przemysłowe Ministerstwa Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych                    | 96,8  |
| Ministerstwo Gospodarki Leśnej                                                                              | 100,4 |
| Ministerstwo Przemysłu Drzewnego, Papierniczego i Celulozy                                                  | 106,9 |
| Przedsiębiorstwa Przemysłowe Ministerstwa Kolei                                                             | 113,0 |
| Ministerstwo Przemysłu Lekkiego                                                                             | 102,1 |
| Ministerstwo Przemysłu Spożywczego                                                                          | 80,6  |
| Ministerstwo Gospodarki Komunalnej i Przemysłu Lokalnego                                                    | 104,7 |
| Przedsiębiorstwa Przemysłowe Ministerstwa Zdrowia                                                           | 111,0 |
| Przedsiębiorstwa Przemysłowe Ministerstwa Handlu Zagranicznego                                              | 91,8  |
| Przedsiębiorstwa Przemysłowe Ministerstwa Rolnictwa                                                         | 107,2 |
| Przedsiębiorstwa Przemysłowe Centralnego Zarządu Wydawnictw, Przemysłu Poligraficznego i Kolportażu Książek | 109,8 |
| Centralny Związek Spółdzielni Rzemieślniczych                                                               | 114,3 |



W porównaniu do III kwartału 1952 roku globalna produkcja przemysłu socjalistycznego wzrosła w III kwartale 1953r. o 13,5%. Produkcja przemysłu lokalnego wynosiła 146,5%, a produkcja spółdzielcza 122,5% analogicznego okresu w roku ubiegłym.

W ciągu III kwartału b.r. wyprodukowano nowe typy maszyn i aparatów, wprowadzono nowe technologiczne metody radzieckie i zwiększono stopień mechanizacji w przemyśle górniczym, hutniczym, w budownictwie i w innych dziedzinach.

W III kwartale b.r. plan wydajności pracy w całym przemyśle został wykonany w 101,5%, w porównaniu do III kwartału 1952 roku wydajność pracy wzrosła o 7,5%.

W najważniejszych gałęziach wydajność pracy wzrosła jak następuje: w przemyśle naftowym o 6,7%, w przemyśle elektrotechnicznym o 19%, w przemyśle budowy maszyn o 3,4%, w przemyśle drzewnym o 11,2%, w przemyśle włókienniczo-konfekcyjno-trykotażowym - o 3,7%.

Plan przewozów kolejowych w III kwartale 1953 roku został wykonany na odcinku transportu towarów w 105,1% i na odcinku przewozu pasażerów w 120,7%, wykazując wzrost w porównaniu z analogicznym okresem w roku ubiegłym.

Plan przeciętnych dziennych załadunków został wykonany w 103,4%, czyli wzrósł w porównaniu do analogicznego okresu roku 1952 o 16,4%.

Wskaźnik mechanizacji prac ładunkowych został wykonany w 108,2%.

Wydajność pracy w transporcie kolejowym wzrosła w III kwartale b.r. o 13,4% w porównaniu do III kwartału 1952 roku.

Plan przewozów samochodowych ramach Centralnego Zarządu Transportu Samochodowego, został wykonany w 105,2% na odcinku przewozu towarów i w 115,5% na odcinku przewozu pasażerów.

Plan przewozów wodnych został wykonany w 108,7%, t.j. w stosunku do tego samego okresu roku ubiegłego osiągnięto wzrost o 19,4%.

Plan przewozów lotniczych został wykonany na odcinku przewozu towarów w 141,5%, a na odcinku przewozu pasażerów w 116,3%.

W rolnictwie zbiory zbóż zakończyły się w terminie i pomyślnie. Państwowe gospodarstwa rolne, spółdzielnie produkcyjne, zrzeszenia wspólnej uprawy ziemi i gospodarstwa chłopów pracujących, posługujące się traktorami i stosujące racjonalne metody naukowe w rolnictwie - osiągnęły bogate zbiory.

Dzięki pomocy państwa, udzielanej za pośrednictwem państwowych ośrodków maszynowych, jak również dzięki dostarczeniu ziarna selekcyjnego, w niektórych rejonach gospodarstwa chłopów pracujących uzyskały ponad 20 q pszenicy z hektara.

W ciągu III kwartału 1953 roku państwowe ośrodki maszynowe i państwowe gospodarstwa rolne otrzymały 1.066 traktorów, 103 młockarni, 148 snopowiązałek, 398 siewników i inne maszyny rolnicze.

Stan pogłowia w państwowych gospodarstwach rolnych zwiększył się na odcinku koni o 17,7%, a na odcinku owiec o 5,9%.

Stan pogłowia w spółdzielniach produkcyjnych na dzień 30 września był wyższy niż o tej samej porze w roku ubiegłym: - o 48,2%, bydła rogatego - o 53,5%, owiec - o 40,8% i trzody chlewnej - o 69,9%.

W leśnictwie plan robót, związanych z pielęgnacją młodych drzew został wykonany w 114,7% t.j. przekroczył poziom - zeszłoroczny o 18,1%. Plan gospodarki leśnej został zrealizowany w 118,9%.

Plan robót przygotowawczych dla eksploatacji drewna w roku 1954, został wykonany do końca III kwartału b.r. w 81,6%.

Plan sprzedaży detalicznej handlu socjalistycznego został wykonany w III kwartale 1953 roku w 93,2%, z tego na handel państwowy przypada 96,5%, a na spółdzielczy 88,1%.

Chociaż plan sprzedaży detalicznej w III kwartale 1953 roku nie został wykonany w całości, ilość towarów rozprowadzonych wśród ludności w tym kwartale była o 22,6% większa niż w III kwartale 1952 r.

Zbyt różnych towarów w miastach i ośrodkach robotniczych wzrósł w porównaniu do odpowiedniego okresu roku ubiegłego jak następuje: chleba o 28%, kaszy - o 23%, oleju jadalnego - o 37%, cukru - o 7%, wyrobów cukierniczych - o 9%, ryżu - o 32%, sera - o 6%, ryb żywych - o 5%, tkanin bawełnianych - o 24%, tkanin wełnianych - o 44%, tkanin jedwabnych - o 17%, obuwia - o 4%.

Na wsi sprzedaż różnych towarów za pośrednictwem sieci handlu spółdzielczego wzrosła w tym samym okresie jak następuje: tkanin bawełnianych - o 24%, tkanin jedwabnych - o 92%, obuwia - o 12%, dachówek - o 75%, papy - o 8%.

Inwestycje, poczynione przez Ministerstwo Handlu Wewnętrznego dla rozwoju sieci placówek handlowych i usprawnienia zaopatrzenia ludności były o 16,9% większe w tym kwartale, aniżeli w odpowiednim okresie roku ubiegłego.

Wykonane roboty przy nowych inwestycjach w III kwartale 1953 roku były o 23,5% większe, niż w III kwartale 1952 roku.

W ciągu trzeciego kwartału uruchomiono: nowe piekarnie w mieście Stalin i w Bicaz, wyposażoną w najnowocześniejszy sprzęt fabrykę przetworów mlecznych w Orades, zwiększono o 350 ton buraków dziennie zdolność produkcyjną cukrowni w Arad, zainstalowano nowe maszyny i agregaty w przemyśle włókienniczym.

Jednocześnie rozbudowano wzgl. uruchomiono: fabrykę łożysk kulkowych w Mołdawii, fabrykę sprzętu rolniczego im. Tudora Vladimirescu w Bukareszcie, hale montażowe, rafinerie, zespoły elektroenergetyczne o łącznej mocy 30.000 kW., linię wysokiego napięcia, laboratorium elektrotechniczne w Bukareszcie, zakłady dla produkcji bakelitu oraz zwiększono zdolność produkcyjną fabryki papieru "1 Września" w Busteni.



Wykonanie narodowego planu gospodarczego  
na III kwartał b.r.

Węgierski Centralny Urząd Statystyczny ogłosił dnia 18 października b.r. komunikat o wynikach wykonania narodowego planu na III kwartał b.r. Przemysł wykonał plan kwartalny w 102,5%, przy czym wartość produkcji była o 12% większa, niż w tym samym okresie roku ubiegłego. Produkcja przemysłu górniczego wzrosła o 6,5%, hutniczego - o 8,3%, spożywczego - o 18,1%. Liczba robotników zatrudnionych w przemyśle wzrosła w ciągu roku o 6,8%. Produkcja na głowę ludności zwiększyła się o 2,8%. Jednakże w okresie tym przemysł nie wykonał planu obniżenia kosztów własnych produkcji.

Przewóz towarów na kolejach żelaznych, w porównaniu z III kwartałem 1952 r., wzrósł o 12,2%, w transporcie wodnym - o 14,3% i samochodowym - o 35,8%.

W III kwartale 1953 r. zostały zelektryfikowane 23 wsie, 24 państwowe gospodarstwa rolne, 7 państwowych ośrodków maszynowych i 19 produkcyjnych spółdzielni rolnych.

Pomyślnie zakończono sprzęt zbóż. Przeciętne plony zbóż /z wyjątkiem owsa/ są wyższe niż kiedykolwiek przed wojną. Osiągnięto wysokie plony ziemniaków, kukurydzy i buraków cukrowych. Państwowe gospodarstwa rolne zebrały przeciętnie o 10-20% więcej zbóż z 1 holda /1 hold = 0,57 ha/, niż gospodarstwa indywidualne.

Znacznie wzrosły dochody członków spółdzielni produkcyjnych; na każdą rodzinę wydano 2,5 raza więcej zboża niż w roku ubiegłym. Dużej pomocy udzieliły rolnictwu ośrodki maszynowe, których tabor traktorowy zwiększył się w ciągu roku o 18%, podczas gdy liczba kombajnów wzrosła trzykrotnie.

Znacznie zwiększyły się obroty towarowe. Dużą rolę w tym względem odegrały obniżka cen, dzięki której ludność w jednym tylko miesiącu wrześniu zyskała 160 mln forintów. Ludność zakupiła więcej pieczywa o 26,3%, niż w odpowiednim okresie ub.r., mięsa - o 20,8%, cukru - o 31,6%, ubrań męskich - o 14%, gotowej odzieży dziecięcej - o 26,1%, obuwia męskiego - o 32,7% damskiego - o 11,1%, itd.

Nakłady inwestycyjne w budownictwie wzrosły, w porównaniu z odpowiednim okresem ub.r., o 9,1%.

Na ochronę macierzyństwa i niemowląt w III kwartale wydatkowano o 40% więcej niż w analogicznym okresie 1952r.

/sł/

# EUROPEJSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

## EUROPEJSKA UNIA PŁATNICZA

=====

### Rozliczenie na wrzesień

Według podanych przez "Neue Zürcher Zeitung" informacji dotyczących wrześniowego obrachunku państw członkowskich EPU z Unią, wierzycielami w stosunku do Unii w tym miesiącu były: Niemcy zachodnie, Austria, Wielka Brytania, Holandia, Szwecja i Szwajcaria. Saldo dodatnie Niemiec zachodnich w stosunku do EPU wyniosło  $\text{£}$  26,8 mln /wobec nadwyżki  $\text{£}$  12,6 mln w sierpniu/. Kumulatywne saldo dodatnie Niemiec zachodnich, które na koniec sierpnia wynosiło  $\text{£}$  633,8 mln, wzrosło we wrześniu do  $\text{£}$  660,6 mln, a więc przekroczyło nie tylko pierwotną kwotę początkową Niemiec zachodnich / $\text{£}$  500 mln/, lecz także wysokość pierwszego "rallonge" przyznanego Niemcom przez EPU a wynoszącego  $\text{£}$  150 mln. W związku z tym powstała konieczność zwiększenia kwoty początkowej Niemiec zachodnich o dalsze  $\text{£}$  50 mln, co zostało uzgodnione między nimi a Unią w ciągu września.

Wielka Brytania, która w sierpniu posiadała deficyt wynoszący  $\text{£}$  29,5 mln, w wyniku rozliczenia wrześniowego uzyskała saldo dodatnie w wysokości  $\text{£}$  12,2. Saldo to powstało jednakże w wyniku wpłat wynoszących w sumie  $\text{£}$  24 mln dokonanych na rzecz Wielkiej Brytanii przez Francję z tytułu oprocentowania i amortyzacji kredytu udzielonego Francji przez Anglię, po zakończeniu wojny; rozliczenia wynikające z bieżących transakcji handlowych wykazały bowiem we wrześniu ponowne saldo ujemne dla Wielkiej Brytanii. Saldo dodatnie Szwajcarii wyniosło w omawianym miesiącu  $\text{£}$  10,3 mln /wobec  $\text{£}$  24,4 nadwyżki w sierpniu/, także samo saldo Holandii wynosiło  $\text{£}$  2,6 mln /wobec  $\text{£}$  4 mln nadwyżki w sierpniu/, oraz Szwecji -  $\text{£}$  1 mln, wobec  $\text{£}$  6,2 mln nadwyżki w sierpniu.

Wszystkie pozostałe kraje członkowskie EPU posiadały we wrześniu deficyt. Tak więc deficyt Francji wyniósł  $\text{£}$  24,8 mln /wobec  $\text{£}$  22 mln niedoboru w sierpniu/, przy czym był on spowodowany głównie spłatą długu na rzecz Wielkiej Brytanii. Włochy, które w wyniku rozliczenia sierpniowego posiadały nadwyżkę wynoszącą  $\text{£}$  2,3 mln, we wrześniu wykazały poważny niedobór w sumie  $\text{£}$  20 mln. Podobne odwrócenie sytuacji płatniczej nastąpiło również w przypadku Turcji, która we wrześniu miała deficyt  $\text{£}$  3,1 mln wobec  $\text{£}$  7 mln salda dodatniego w sierpniu, oraz Grecji -  $\text{£}$  1,8 mln deficyt we wrześniu wobec  $\text{£}$  0,1 mln nadwyżki w sierpniu.



Ponowne niedobory posiadały w omawianym miesiącu kraje następujące: Belgia - \$ 9,5 mln wobec \$ 9,1 w sierpniu, Dania - \$ 1,0 mln wobec \$ 4,5 mln w sierpniu, Islandia - \$ 0,5 mln wobec \$ 0,3 mln, Norwegia - \$ 2,3 mln wobec \$ 7,4 mln i Portugalia - \$ 2,7 mln wobec \$ 1,3 mln deficytu w miesiącu poprzednim.

Na osobne omówienie zasługuje sytuacja Austrii, która w pierwszych latach działalności Unii należała do krajów strukturalnie dłużniczych i deficyty jej musiały być pokrywane ze środków otrzymywanych w ramach t.zw. "pomocy" amerykańskiej, a która w ostatnim czasie wykazała nieoczekiwaną poprawę swej sytuacji płatniczej, co się wyraziło w parokrotnie osiągniętych nadwyżkach w jej rozliczeniach miesięcznych w EPU. Kumulatywna saldo dodatnie Austrii przekroczyło we wrześniu br. kwotę początkową przyznaną 1 lipca 1953 r. wynoszącą \$ 70 mln w związku z tym powstała konieczność udziału jej przez EPU "rallonge" w wysokości \$ 25 mln. To podwyższenie kwoty początkowej Austrii ma być ważne do końca bieżącego roku, ponieważ spodziewane jest, że od stycznia 1954 r. nastąpi zmiana w sytuacji płatniczej Austrii. Rząd austriacki został bowiem zmuszony do częściowego rozluźnienia ograniczeń importowych, zwiększając liberalizację importu z 36% na 50%. Pewna liberalizacja ma również nastąpić w zakresie regulacji usług, a mianowicie w przydziale dewiz dla podróży.

Jak donosi w jednym z następnych numerów wyżej cytowanej "Neue Zürcher Zeitung", obrót rozrachunkowy Unii w okresie od 1.VII.1950 r. do 30.IX.1953 r. wynosił \$ 10.670,3 mln /wobec \$ 10.500,8 mln na dzień 31.VIII.br./.

Kumulatywny stan sald wierzycielskich wobec Unii wynosił na dzień 30.IX.br. \$ 2.039 mln /\$ 1.998,2 na dzień 31.VIII./, zaś stan sald dłużniczych w stosunku do Unii wynosił w tym samym dniu \$ 1.879,5 mln /wobec \$ 1.839,5/.

Zamieszczona poniżej tabela przedstawia skumulowane pozycje płatnicze poszczególnych państw członkowskich w dniu 30.IX.br. /dane w mln \$ USA/:

|                   | Deficyt /-/<br>lub nadwyżka /+/<br>złotem | Wyrównanie<br>w drodze<br>kredytu |
|-------------------|-------------------------------------------|-----------------------------------|
| Austria           | + 74,1/8/                                 |                                   |
| Belgia-Luksemburg | +371,4/1/                                 | + 30,0<br>+ 44,0                  |
| Dania             | - 59,3                                    | +149,7<br>+221,7                  |
| Francja           | -780,3                                    | - 10,0<br>- 49,3                  |
| Grecja            | - 3,5                                     | -468,3/2/                         |
| Holandia          | -377,6/4/                                 | - 3,5<br>-312,0                   |
| Islandia          | - 2,9                                     | +153,3<br>+224,3                  |
| Norwegia          | - 76,8                                    | - 0,3<br>- 2,7                    |
| Niemcy zachodnie  | +660,7/3/                                 | - 15,0<br>- 61,7                  |
| Portugalia        | + 54,1                                    | +380,3<br>+380,3                  |
| Szwecja           | +201,4/5/                                 | + 20,0<br>+ 34,0                  |
| Szwajcaria        | +300,2/7/                                 | + 74,7<br>+126,7                  |
| Turcja            | -123,5                                    | +125,1<br>+175,1                  |
| Wielka Brytania   | -792,3                                    | - 93,5/6/<br>- 30,0<br>-544,5     |

|                 |          |        |          |
|-----------------|----------|--------|----------|
| Włochy          | - 40,8   | - 4,1  | - 36,8   |
| Ogółem nadwyżki | +2.039,0 | +833,2 | +1.206,2 |
| Ogółem deficyt  | -1.879,5 | -842,5 | -1.037,0 |

Jak wynika z powyższego zestawienia, kraje wierzycielskie udzieliły Unii, w całym okresie jej działania kredytów na łączną sumę  $\text{£}$  1.206,2 mln, podczas gdy Unia ze swej strony podała do dyspozycji krajów dłużniczych kredyty w sumie  $\text{£}$  1.037,0 mln. W tym samym okresie wypłaty gotówkowe Unii pochodzące z wpłat krajów dłużniczych osiągnęły wysokość  $\text{£}$  842,5 mln.

Wpływy Unii w złocie w miesiącu sprawozdawczym wynosiły  $\text{£}$  39,5 mln / $\text{£}$  45,9 w sierpniu/, podczas gdy suma wydatków wyniosła  $\text{£}$  32,8 mln / $\text{£}$  40,4 mln w sierpniu/. Poza tym EPU otrzymała we wrześniu  $\text{£}$  1,3 mln dotacji amerykańskiej, która została zużyta na pokrycie zadłużenia Grecji, wynoszącego  $\text{£}$  1,8 mln. Zapasy gotówkowe Unii wzrosły więc w omawianym miesiącu o  $\text{£}$  8,2 mln / $\text{£}$  5,8 mln w sierpniu/, i osiągnęły ogółem  $\text{£}$  449,6 mln / $\text{£}$  441,4 mln na koniec sierpnia/. Ten stały wzrost zapasów gotówkowych Unii tłumaczy się w głównej mierze faktem, że Francja zmuszona jest pokrywać swoje nieustanne deficyty w pełni złotem lub dolarami, wskutek czego Unia uzyskała już tą drogą od Francji  $\text{£}$  260,3 mln.

Jeśli idzie o łączną sumę dotacji amerykańskiej, zaksięgowanej w rachunkach EPU jako "ressources spéciales", wyniosła ona ogółem na koniec września  $\text{£}$  352,8 mln.

- 1/ z tego  $\text{£}$  40,8 mln poza kwotą
- 2/ z tego  $\text{£}$  260,3 mln płatności w złocie poza kwotą
- 3/ z tego  $\text{£}$  160,7 mln poza kwotą
- 4/ z tego  $\text{£}$  25,6 mln poza kwotą
- 5/ od 1.XI.1950 r.
- 6/ z tego  $\text{£}$  73,5 mln płatności w złocie poza kwotą
- 7/ z tego  $\text{£}$  50,2 mln poza kwotą
- 8/ z tego  $\text{£}$  4,1 mln poza kwotą

/s/

B E L G I A

### Sytuacja gospodarcza

#### Handel zagraniczny

36/119 Uzupełniając informacje zamieszczone w numerze "WHZ" podajemy w ślad za "Agefi", że ogólna wartość towarów sprowadzonych w sierpniu br. wyniosła 9.388 mln fr.b. wobec 10.129 mln fr.b. w lipcu. Ujemny bilans obrotów handlu zagranicznego Belgii w sierpniu był nieco mniejszy, niż w miesiącu poprzednim i wyniósł 941 mln fr.b. wobec 1.140 mln w lipcu.

Główne pozycje importu belgijskiego przedstawiały się w sierpniu w porównaniu z lipcem jak następuje /w mln fr.b./:



|                                  | lipiec | sierpień |
|----------------------------------|--------|----------|
| produkty pochodzenia roślinnego  | 1.100  | 1.069    |
| produkty pochodzenia zwierzęcego | 1.784  | 1.516    |
| wyroby włókiennicze              | 1.584  | 1.544    |
| metale                           | 1.055  | 986      |
| maszyny i aparatura              | 1.084  | 1.024    |

Według informacji wyżej cytowanej agencji podział geograficzny belgijskiego handlu zagranicznego w sierpniu i w pierwszych ośmiu miesiącach bieżącego roku przedstawiał się jak poniżej /w tys. fr.belg./:

|                                   | sierpień 1953 r. |           | osiem pierwszych miesięcy 1953 r. |            |
|-----------------------------------|------------------|-----------|-----------------------------------|------------|
|                                   | import           | eksport   | import                            | eksport    |
| <b>EUROPA</b>                     |                  |           |                                   |            |
| Austria                           | 44.576           | 51.959    | 282.941                           | 480.688    |
| Bułgaria                          | 54.785           | 9         | 112.080                           | 44.083     |
| Czechosłowacja                    | 17.619           | 10.006    | 196.093                           | 153.089    |
| Dania                             | 41.353           | 171.081   | 594.657                           | 1.583.134  |
| Francja                           | 737.824          | 457.609   | 8.485.338                         | 5.783.522  |
| Finlandia                         | 96.747           | 62.906    | 490.255                           | 455.022    |
| Grecja                            | 2.594            | 56.398    | 18.866                            | 379.743    |
| Gibraltar                         | -                | 58        | 12                                | 906        |
| Holandia                          | 1.306.279        | 1.452.899 | 10.611.845                        | 12.298.631 |
| Hiszpania                         | 46.025           | 50.428    | 472.765                           | 433.619    |
| Irlandia                          | 7.565            | 40.791    | 104.807                           | 367.449    |
| Islandia                          | -                | 3.313     | 1.471                             | 46.095     |
| Jugosławia                        | 6.600            | 33.587    | 60.390                            | 463.821    |
| Niemiecka Republika Demokratyczna | 16.032           | 18.501    | 157.563                           | 138.221    |
| Niemcy zachodnie                  | 1.247.694        | 848.169   | 9.652.699                         | 6.964.384  |
| Norwegia                          | 74.896           | 214.311   | 742.988                           | 1.321.497  |
| Portugalia                        | 34.843           | 77.708    | 292.612                           | 731.675    |
| Rumunia                           | 4.399            | 18.675    | 20.200                            | 526.379    |
| Szwajcaria                        | 184.619          | 244.455   | 2.060.195                         | 1.989.673  |
| Szwecja                           | 350.394          | 232.289   | 2.535.119                         | 2.401.192  |
| Turcja                            | 17.437           | 115.054   | 130.277                           | 818.972    |
| Wielka Brytania                   | 872.257          | 603.535   | 6.893.740                         | 6.191.057  |
| Węgry                             | 7.224            | 42.887    | 83.439                            | 238.462    |
| Włochy                            | 129.470          | 292.168   | 1.277.225                         | 2.509.171  |
| Związek Radziecki                 | 63.528           | 35.852    | 363.302                           | 238.609    |

Ogółem handel z krajami europejskimi

5.372.816 5.198.961 45.785.359 47.337.520

#### AMERYKA POŁNOČNA

|                   |           |           |           |           |
|-------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Kanada            | 281.742   | 145.431   | 1.876.560 | 1.018.454 |
| Meksyk            | 72.926    | 17.970    | 587.953   | 146.718   |
| Stany Zjednoczone | 1.077.636 | 1.086.899 | 8.593.687 | 8.424.361 |

Ogółem handel z krajami

Ameryki Płn. 1.432.313 1.250.596 11.058.319 9.592.733

AMERYKA ŚRODKOWA

|        |         |        |           |         |
|--------|---------|--------|-----------|---------|
| Ogółem | 110.187 | 75.236 | 1.736.632 | 843.520 |
|--------|---------|--------|-----------|---------|

AMERYKA POŁUDNIOWA

|              |         |        |           |         |
|--------------|---------|--------|-----------|---------|
| Argentyna    | 150.590 | 10.937 | 1.551.167 | 92.873  |
| Boliwia      | 5.290   | 1.543  | 10.840    | 35.058  |
| Brazylia     | 92.578  | 35.072 | 803.155   | 282.387 |
| Chile        | 1.010   | 40.534 | 43.043    | 98.384  |
| Ekwador      | 1.930   | 9.638  | 100.011   | 65.019  |
| Gujana bryt. | 309     | 85     | 510       | 1.743   |
| Kolumbia     | 51.680  | 45.639 | 354.595   | 404.190 |
| Paragwaj     | 4.477   | 1.613  | 36.944    | 33.976  |
| Peru         | 85.963  | 18.069 | 325.348   | 213.196 |
| Surinam      | -       | 2.242  | 231       | 19.982  |
| Urugwaj      | 72.650  | 14.182 | 621.132   | 130.622 |
| Wenezuela    | 32.902  | 49.105 | 281.120   | 531.724 |

|                                      |         |         |           |           |
|--------------------------------------|---------|---------|-----------|-----------|
| Ogółem handel z krajami Ameryki Płd. | 499.379 | 228.676 | 4.128.096 | 1.910.883 |
|--------------------------------------|---------|---------|-----------|-----------|

AZJA

|        |         |         |           |           |
|--------|---------|---------|-----------|-----------|
| Ogółem | 686.473 | 492.821 | 5.300.236 | 4.618.774 |
|--------|---------|---------|-----------|-----------|

AFRYKA

|        |         |         |           |           |
|--------|---------|---------|-----------|-----------|
| Ogółem | 891.267 | 950.672 | 7.802.961 | 7.141.784 |
|--------|---------|---------|-----------|-----------|

OCEANIA

|        |         |        |           |         |
|--------|---------|--------|-----------|---------|
| Ogółem | 418.862 | 91.239 | 3.010.996 | 554.134 |
|--------|---------|--------|-----------|---------|

|                                  |           |           |            |            |
|----------------------------------|-----------|-----------|------------|------------|
| Ogółem handel zagraniczny Belgii | 9.412.553 | 8.434.835 | 78.834.468 | 73.369.713 |
|----------------------------------|-----------|-----------|------------|------------|

Wartość eksportu belgijsko-luksemburskiego we wrześniu br. wyniosła według informacji "Agefi" 9.467 mln fr.b. /wobec 8.447 mln fr.b. w sierpniu/. Główne pozycje eksportu Belgii w tym miesiącu w porównaniu z miesiącem poprzednim przedstawiały się jak poniżej /w mln fr.b./:

|                                  | <u>sierpień</u> | <u>wrzesień</u> |
|----------------------------------|-----------------|-----------------|
| produkty pochodzenia mineralnego | 846             | 975             |
| produkty chemiczne               | 819             | 786             |
| wyroby włókiennicze              | 1.470           | 1.877           |
| metale i wyroby metalowe         | 2.866           | 3.000           |
| maszyny i aparatura              | 461             | 592             |

Import belgijki w omawianym miesiącu wyniósł 10.412 mln fr.b. wobec 9.388 mln fr.b. w sierpniu. Składał się on z następujących grup towarowych /wartość w mln fr.b./:

|                                  | <u>sierpień</u> | <u>wrzesień</u> |
|----------------------------------|-----------------|-----------------|
| produkty pochodzenia roślinnego  | 1.069           | 986             |
| produkty pochodzenia mineralnego | 1.516           | 1.780           |



|                     |       |       |
|---------------------|-------|-------|
| wyroby włókiennicze | 1.544 | 1.497 |
| metale              | 986   | 1.233 |
| maszyny i aparatura | 1.024 | 1.105 |

Permanentne deficyty bilansów handlu zagranicznego Belgii, jakie mają miejsce od początku bieżącego roku, stały się przyczyną zmiany jej polityki handlowej wobec partnerów z EPU.

Przejawiło się to w postaci wprowadzenia z dniem 1.IX.br. zarządzenia, w myśl którego sumy zatrzymywane na przeciąg 6 miesięcy przez rząd z wpływów osiąganych z eksportu do krajów EPU ulegną redukcji o 20%. Dalsze redukcje również po 20% przeprowadzone będą 1 lutego, 1 czerwca i 1 października roku przyszłego. Z końcem roku 1954 rząd nie będzie już zatrzymywał żadnych sum z wpływów eksportowych.

Zatrzymywanie części wpływów z eksportu do krajów EPU zostało zastosowane przez rząd belgijski w roku 1951, przy czym celem tej akcji było zmniejszenie eksportu produktów belgijskich do krajów EPU, ze względu na znaczne saldo kredytowe Belgii w Unii. Obecnie zatrzymywane sumy wynoszą 20% z wpływów przy eksporcie cementu, drewna, skór surowych produktów naftowych i większości wyrobów z żelaza i stali; 16% przy eksporcie samochodów, różnych rodzajów budulca i nawozów sztucznych; 12% przy eksporcie węgla i wyrobów metalowych; 8% przy eksporcie chemikalii.

Niezależnie od tego, rząd belgijski pragnie utrzymać dotychczasowe ograniczenia przy imporcie towarów ze strefy dolarowej. Na odbytej niedawno sesji GATT-u w Genewie przewodniczący delegacji belgijskiej, Sueton, oświadczył w imieniu swojego rządu, że jakiegokolwiek złagodzenie kontroli importu ze strefy dolarowej nie wchodzi w rachubę. Delegat belgijski podkreślił, że dotychczasowa polityka importowa Belgii w stosunku do strefy dolarowej oznaczała w praktyce prawie całkowitą liberalizację importu z tej strefy.

Dodał on również, że obecna struktura rozrachunków między Unią Belgijsko-Luksemburską a Stanami Zjednoczonymi nie jest zrównoważona do tego stopnia, aby to pozwalało na zniesienie lub osłabienie kontroli importu z USA.

Z drugiej strony, belgijskie koła handlowe wzmagają wysiłki w kierunku zwiększenia swego eksportu do krajów strefy dolarowej. Według zamieszczonych w "Handelsblatt" doniesień z Meksyku, Belgia ma zamiar zorganizować w Meksyku-City w lutym 1954 roku wystawę swoich wyrobów przemysłowych, przy czym celem tej wystawy będzie pozyskanie odbiorców z rynków Ameryki Środkowej, tj. Meksyku, Wysp Karaibskich, Kuby, Republiki Dominikańskiej i Haiti, oraz rynków południowo-amerykańskich, takich jak Argentyna, Brazylia, Chile, Kolumbia, Urugwaj.

Niezależnie od tego, coraz częściej pojawiają się w prasie belgijskiej artykuły poświęcone konieczności rozwoju stosunków handlowych z krajami obozu pokoju. Brukselska gazeta "Echo de la Bourse" powołuje się na zorganizowaną we wrześniu w Brukseli wystawę maszyn belgijskich, która wzbudziła bardzo duże zainteresowanie wśród sfer handlowych krajów

Europy Wschodniej. Gazeta podkreśla z ubolewaniem, że przedsiębiorcy belgijscy nie mają możliwości zbycia swojej produkcji krajom demokracji ludowej, podczas gdy w krajach tych odczuwa się zapotrzebowanie na produkowane w Belgii typy maszyn i gdy jednocześnie inne kraje Europy zachodniej, jak Wielka Brytania i Francja zacieśniają swoje stosunki gospodarcze ze Wschodem.

Jak donosi "Le Monde", rząd belgijski rozpoczął we wrześniu br. rokowania ze Związkiem Radzieckim zmierzające do zawarcia umowy handlowej. Z dotychczas opublikowanych informacji na temat tej umowy wiadomym jest, że Belgia będzie eksportowała do ZSRR przede wszystkim pewne wyroby hutnicze, w zamian za pszenicę i drewno.

Zdaniem francuskich kół handlowych, umowa ta pociągnie za sobą szereg innych, gdyż Belgia dążyć musi do sprzedawania swych towarów państwu obozu demokratycznego nie mogąc znaleźć dla nich zbytu na rynkach dolarowych.

## finanse

Deficyt Belgii w wyniku wrześniowych rozrachunków z Europejską Unią Płatniczą wynosi \$ 9,5 mln wobec \$ 9,1 mln deficytu w sierpniu.

Jak podaje "Agefi", kształtowanie się rozrachunków Belgii z poszczególnymi państwami członkowskimi EPU przedstawiało się w sierpniu i we wrześniu bieżącego roku jak następuje /w tysiącach dolarów/:

|                  | <u>sierpień 1953 r.</u> | <u>wrzesień 1953 r.</u> |
|------------------|-------------------------|-------------------------|
| Austria          | - 257                   | - 380                   |
| Dania            | - 370                   | - 2.094                 |
| Francja          | - 816                   | - 4.740                 |
| Grecja           | + 695                   | + 828                   |
| Holandia         | - 3.132                 | - 3.908                 |
| Niemcy zachodnie | - 396                   | - 2.289                 |
| Norwegia         | + 1.035                 | + 1.703                 |
| Portugalia       | - 247                   | + 2.387                 |
| Szwajcaria       | - 2.432                 | - 497                   |
| Szwecja          | - 32                    | - 620                   |
| Turcja           | + 391                   | + 404                   |
| Wielka Brytania  | - 2.292                 | + 207                   |
| Włochy           | - 1.206                 | - 555                   |

Według doniesienia Reutera, w wyniku październikowych rozrachunków Belgii z Unią, saldo jej było dodatnie i wyniosło \$ 5,78 mln. Belgijskie Ministerstwo Finansów ogłosiło pod koniec października br. cyfry odnoszące się do budżetu państwa na rok 1954. Budżet zwyczajny przewiduje, że suma dochodów wyniesie 79.208,8 mln fr.belg., zaś suma wydatków - 79.142,3 mln fr.b. W ramach budżetu nadzwyczajnego wydatki - wynieść mają 17.590 mln fr.b. wpływy zaś - 1.735 mln fr.b.

Ogółem w budżecie państwowym Belgii na rok następny ogólna suma wpływów wyniesie 80.943 mln fr.b., podczas gdy wydatki wyniosą łącznie 96.732,3 mln fr.b. Deficyt budżetowy przewidywany jest więc w wysokości 15.789,3 mln fr.b.



W swoim exposé na temat budżetu, belgijski minister finansów, Janssen, podkreślił, że znaczną część wydatków budżetowych stanowią wydatki na cele wojskowe. Wzrosły one - z niego - z sumy 3.600 mln fr.b. w roku 1946 do 19.700 mln w r. 1953.

Bank belgijski ogłosił w dniu 28.X.br. obniżenie stopy dyskontowej z dotychczasowego poziomu 3% do 2 3/4%.

## Produkcja

Według informacji "Agefi", kształtowanie się produkcji w głównych gałęziach przemysłu belgijskiego przedstawiało w miesiącach wrześniu i październiku x/br. jak następuje /wskaźnik na bazie 1938 r. = 100/:

|                            | <u>wrzesień</u> | <u>październik</u> |
|----------------------------|-----------------|--------------------|
| <u>Węgiel</u>              |                 |                    |
| produkcja w 1000 ton       | 2.498           | 2.700              |
| wskaźnik                   | 103,2           | 111,5              |
| <u>Stal</u>                |                 |                    |
| produkcja w 1000 ton       | 338             | 340                |
| wskaźnik                   | 130,5           | 131,3              |
| <u>Wyroby metalowe</u>     |                 |                    |
| produkcja w 1000 ton       | 159             | 160                |
| wskaźnik                   | 144,5           | 145,5              |
| <u>Budownictwo</u>         |                 |                    |
| wskaźnik                   | 121             | 122                |
| <u>Wyroby włókiennicze</u> |                 |                    |
| naturalne                  |                 |                    |
| z włókien sztucznych       | 135,8           | 125                |
| <u>Cement</u>              | 423             | 432                |
| produkcja w 1000 ton       | 434             | 430                |
| wskaźnik                   | 173,6           | 172,0              |
| <u>Papier</u>              |                 |                    |
| produkcja w tonach         | 21.151          | 20.000             |
| wskaźnik                   | 132,2           | 125,0              |
| <u>Energia elektryczna</u> |                 |                    |
| produkcja w mln kWh        | 828             | 890                |
| wskaźnik                   | 189,9           | 204,1              |
| <u>Wskaźnik ogólny</u>     | 146,8           | 147,7              |

Ta sama agencja podaje cyfry obrazujące wydobycie węgla w Belgii w poszczególnych miesiącach bieżącego roku /w porównaniu z rokiem ubiegłym/, /w tysiącach ton/:

x/ dane tymczasowe.

|             | <u>1952 r.</u> | <u>1953 r.</u>      |
|-------------|----------------|---------------------|
| styczeń     | 2.669          | 2.639               |
| luty        | 2.606          | 2.435               |
| marzec      | 2.740          | 2.686               |
| kwiecień    | 2.558          | 2.620               |
| maj         | 2.662          | 2.391               |
| czerwiec    | 2.328          | 2.622               |
| lipiec      | 2.143          | 2.139               |
| sierpień    | 2.283          | 2.330               |
| wrzesień    | 2.581          | 2.498               |
| październik | ---            | 2.700 <sup>x/</sup> |

Jak donosi "Neue Zürcher Zeitung", w ostatnich miesiącach dało się zaobserwować pewne zwiększenie eksportu węgla w Belgii /dziennik przypisuje to ustaleniu systemu cen wyrównawczych w ramach Wspólnoty Węgla i Stali/, jednocześnie jednak spadło znacznie zapotrzebowanie na węgiel wewnątrz kraju, w związku z czym zapasy węgla na hałdach utrzymały się w miesiącach sierpnia, wrześniu i na początku października na wysokim poziomie ponad 3 mln ton.

Produkcja stali surowej w Belgii w tym samym okresie przedstawiała się następująco /w tonach/:

|             | <u>1952 r.</u> | <u>1953 r.</u>        |
|-------------|----------------|-----------------------|
| styczeń     | 449,654        | 420.000               |
| luty        | 426.666        | 370.000               |
| marzec      | 459.738        | 405.000               |
| kwiecień    | 430.557        | 395.000               |
| maj         | 414.781        | 370.000               |
| czerwiec    | 390.964        | 395.000               |
| lipiec      | 346.354        | 328.000               |
| sierpień    | 338.210        | 320.000               |
| wrzesień    | 429.068        | 338.000               |
| październik | ...            | 340.000 <sup>x/</sup> |

Produkcja stali we wrześniu wynosząca ogółem 338.000 ton tj. o 91.000 ton mniej niż we wrześniu roku ubiegłego, składa się z następujących pozycji: tomasówka 288.600 ton, stal martenowska - 40.400 ton, stal elektrolityczna - 9.000 ton. W tym samym miesiącu produkcja surówki żelaznej wyniosła 309.174 ton, w tym 294.722 ton z wytopu systemem Thomasa i 14.452 ton z wytopu specjalnego. W dniu 1 października br. były w Belgii czynne 42 wielkie piece, w porównaniu do 46 czynnych w dniu 1 września. W ciągu pierwszych 10 miesięcy bieżącego roku ilość wyprodukowanej stali wyniosła łącznie 3.341.000 ton w porównaniu do 3.686.000 ton w analogicznym okresie poprzedniego roku.

-----  
x/ wg. danych tymczasowych

/s/



## S Z W A J C A R I A

Sytuacja gospodarczaHandel zagraniczny

Kształtowanie się szwajcarskiego bilansu handlowego w III kwartale i w pierwszych 9 miesiącach br. ilustruje poniższe zestawienie:

|                      | <u>Import</u> |           | <u>Eksport</u> |           | Bilans    | Wartość  |
|----------------------|---------------|-----------|----------------|-----------|-----------|----------|
|                      | wagony        | wartość   | wagony         | wartość   | +dodatni  | eksportu |
|                      | 10-ton.       | w mln.fr. | 10-ton         | w mln.fr. | -ujemny   | w % wart |
|                      |               |           |                |           | w mln.fr. | importu  |
| <u>1952 r.</u>       |               |           |                |           |           |          |
| lipiec               | 911.176       | 442,0     | 4.643          | 408,7     | - 33,3    | 92,5     |
| sierpień             | 77.973        | 382,7     | 4.956          | 322,6     | - 60,1    | 84,3     |
| wrzesień             | 75.973        | 385,9     | 6.074          | 407,8     | + 21,9    | 105,7    |
| styczeń-<br>wrzesień | 702.738       | 3.941,7   | 45.169         | 3.389,6   | -552,1    | 86,0     |
| <u>1953 r.</u>       |               |           |                |           |           |          |
| lipiec               | 86.853        | 446,3     | 5.908          | 448,6     | + 2,3     | 100,5    |
| sierpień             | 78.586        | 365,8     | 5.298          | 367,6     | + 1,8     | 100,5    |
| wrzesień             | 74.255        | 424,8     | 6.786          | 463,7     | + 38,9    | 109,2    |
| styczeń-<br>wrzesień | 650.231       | 3.662,6   | 51.184         | 3.739,8   | + 77,2    | 102,1    |

W pierwszych 9 miesiącach bieżącego roku obroty szwajcarskiego handlu zagranicznego przekroczyły pod względem wartościowym poziom analogicznego okresu 1952 r. Import spadł znacznie, natomiast eksport wzrósł, tak że Szwajcaria miała w okresie sprawozdawczym dodatnie saldo handlowe w wysokości 77,2 mln fr.szw., w porównaniu z deficytem 552,1 mln fr.szw. w analogicznym okresie 1952 r. Stopień pokrycia importu eksportem, który w ostatnim roku przedwojennym wyniósł przeciętnie 68,5% osiągnął w trzech pierwszych kwartałach br. 102,1%. Ogólny wskaźnik szwajcarskich cen importowych /1938 = 100/ wyniósł w III kwartale br. 221, w porównaniu z 230 w I kwartale 1953 r. Spadek ten spowodowany został z jednej strony spadkiem cen artykułów spożywczych /wskaźnik: III kwartał br. 266, w porównaniu z 276 w I kwartale/, a z drugiej strony spadkiem cen surowców /wskaźnik: 219 wobec 233/. Ceny wyrobów gotowych, których wskaźnik importowy w III kwartale br. wynosił 193, pozostały, nie wykazały większych wahań w porównaniu z I kw. To samo dotyczy eksportu, gdyż wskaźnik cen wyrobów gotowych pozostał w III kwartale br. /262/ mniej więcej na poziomie I kwartału br. /264/. Ogólny wskaźnik cen eksportowych był w III kwartale br. /252/ o 1% poniżej poziomu z I kwartału 1953 r. i o 3% poniżej poziomu z analogicznego okresu 1952 r.

Strukturę towarową szwajcarskiego importu według głównych grup towarowych ilustruje poniższe zestawienie:

| Trzy pierwsze kwartały | Artykuły spoż. |                   | Surowce       |                   | Wyroby gotowe |                   |
|------------------------|----------------|-------------------|---------------|-------------------|---------------|-------------------|
|                        | użytki         | i pasze           | wagony 10-ton | wartość w mln fr. | wagony 10-ton | wartość w mln fr. |
|                        | wagony 10-ton  | wartość w mln fr. |               |                   |               |                   |
| 1938                   | 117.532        | 333,8             | 422.117       | 421,3             | 21.912        | 423,6             |
| 1949                   | 105.808        | 854,7             | 379.505       | 971,8             | 28.862        | 981,1             |
| 1950                   | 131.203        | 945,8             | 437.892       | 1026,3            | 33.836        | 1.054,8           |
| 1951                   | 118.544        | 1.017,2           | 581.538       | 1737,5            | 54.356        | 1.712,3           |
| 1952                   | 107.671        | 866,9             | 552.293       | 1592,6            | 42.774        | 1.482,2           |
| 1953                   | 126.060        | 916,7             | 482.520       | 1231,2            | 41.651        | 1.514,7           |

W porównaniu z 9-ma pierwszymi miesiącami 1952 r. znacznie spadł w okresie sprawozdawczym import surowców co wywarło wpływ na ogólny spadek przywozu. Pod względem ilości zmniejszyły się zakupy wyrobów gotowych zagranicą. Zwiększył się znacznie przywóz przede wszystkim jęczmienia pastewnego, cukru, ryżu, kukurydzy, roślin oleistych, ziemniaków, świeżych jarzyn, olejów jadalnych i kawy. W przeciwieństwie do tego spadł import pszenicy, świeżych owoców, kakao w ziarnach, wina, bydła rzeźnego i tuczników.

W dziedzinie surowców i paliw największy spadek zanotowano przy imporcie węgla, który wyniósł 1.045.000 ton w porównaniu z 1.513.000 ton w trzech pierwszych kwartałach 1952; natomiast przywóz benzyny, oleju opałowego i gazowego wzrósł znacznie w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r. Spadł import żelaza handlowego, surowki, stali surowej, blachy żelaznej, szyn i progów kolejowych, miedzi surowej, cynku surowego, pirytów, surowca dla produkcji papieru, smarów i bawełny. Jeśli chodzi o wyroby gotowe to znaczny wzrost zanotował przy imporcie samochodów, których w okresie styczeń-wrzesień br. przywieziono o 6.695 szt. /o 36,3 mln fr.szw./ więcej niż w analogicznym okresie 1952 r.

Eksport szwajcarski według najważniejszych grup towarowych oraz poszczególnych gałęzi przemysłowych ilustrują dwa poniższe zestawienia:

| Trzy pierwsze kwartały | Artykuły żywność. |                   | Surowce       |                   | Wyroby gotowe |                   |
|------------------------|-------------------|-------------------|---------------|-------------------|---------------|-------------------|
|                        | użytki            | i pasze           | wagony 10-ton | wartość w mln fr. | wagony 10-ton | wartość w mln fr. |
|                        | wagony 10-ton     | wartość w mln fr. |               |                   |               |                   |
| 1938                   | 4.365             | 56,1              | 24.736        | 61,2              | 15.643        | 814,9             |
| 1949                   | 4.925             | 109,3             | 15.102        | 81,4              | 17.102        | 2.304,8           |
| 1950                   | 3.689             | 100,6             | 13.906        | 100,9             | 19.484        | 2.441,6           |
| 1951                   | 5.505             | 132,1             | 15.524        | 138,0             | 26.595        | 3.139,7           |
| 1952                   | 5.727             | 160,7             | 18.473        | 144,3             | 20.969        | 3.084,7           |
| 1953                   | 6.699             | 187,6             | 20.738        | 172,8             | 23.747        | 3.379,4           |

Jak wynika z powyższego, eksport wszystkich grup towarowych wzrósł w okresie styczeń-wrzesień br. w porównaniu z analogicznym okresem 1952, zarówno pod względem ilościowym, jak i wartościowym. Udział wyrobów gotowych w globalnym eksporcie szwajcarskim wyniósł w okresie sprawozdawczym 90,4%, w porównaniu z 91,0% w 1952 r. i 84,4% w 1938 r.



|                                     | Wartość eksportu      |       |       |        | Wskaźnik ilościowy eksportu |     |      |     |
|-------------------------------------|-----------------------|-------|-------|--------|-----------------------------|-----|------|-----|
|                                     | VII                   | VIII  | IX    | pierw- | /1938 = 100/                | VII | VIII | IX  |
|                                     | sze przec.            |       |       |        | 3 kw. mies.                 | 1   | 9    | 5   |
|                                     | / 1953 r. w mln fr. / |       |       |        | 1952 r.                     | 1   | 9    | 5   |
| przędza bawełniana                  | 4,5                   | 3,2   | 4,3   | 38,8   | 88                          | 91  | 67   | 87  |
| tkaniny bawełniane                  | 11,2                  | 11,1  | 11,9  | 122,3  | 75                          | 106 | 105  | 112 |
| hafty i koronki                     | 7,6                   | 8,7   | 8,7   | 71,2   | 93                          | 106 | 120  | 122 |
| odpady z jedw. natur.               | 0,3                   | 0,3   | 0,2   | 3,4    | 55                          | 39  | 34   | 28  |
| przędza szt. jedw. i szt. wełny     | 6,2                   | 6,1   | 6,3   | 52,8   | 203                         | 227 | 240  | 237 |
| tkaniny z jedw. nat. i sztucz.      | 8,0                   | 7,7   | 8,6   | 80,5   | 189                         | 204 | 158  | 222 |
| wstążki z jedwabiu sztucz. i natur. | 0,8                   | 0,8   | 0,9   | 7,5    | 95                          | 99  | 105  | 128 |
| przędza czesankowa                  | 0,8                   | 0,8   | 1,0   | 8,4    | 249                         | 165 | 183  | 221 |
| tkaniny wełniane                    | 3,2                   | 3,3   | 3,8   | 24,4   | 311                         | 679 | 692  | 774 |
| wyroby dziane                       | 2,5                   | 3,5   | 5,0   | 28,7   | 251                         | 207 | 294  | 422 |
| konfekcja                           | 3,2                   | 4,4   | 6,0   | 37,0   | 267                         | 271 | 345  | 469 |
| kapelusze                           | 1,0                   | 1,5   | 3,4   | 26,4   | 161                         | 51  | 83   | 210 |
| obuwie w 1000 par w mln fr.         | 98,1                  | 125,5 | 114,2 | 822,7  | 62                          | 65  | 105  | 94  |
| aluminium                           | 2,1                   | 4,1   | 3,4   | 22,5   | 63                          | 130 | 111  | 89  |
| maszyny                             | 9,8                   | 8,0   | 6,2   | 56,9   | 63                          | 202 | 156  | 204 |
| zegarki: w 1000 szt. w mln fr.      | 91,0                  | 71,7  | 94,1  | 763,4  | 183                         | 189 | 120  | 201 |
| instrumenty i aparaty               | 329,8                 | 203,2 | 357,8 | 2422,2 | 189                         | 303 | 304  | 337 |
| farmaceutyki                        | 2,1                   | 64,9  | 106,6 | 771,7  | 301                         | 452 | 324  | 303 |
| kosmetyki                           | 26,6                  | 25,7  | 28,8  | 240,4  | 311                         | 203 | 154  | 178 |
| chemikalia przem.                   | 26,5                  | 25,3  | 24,8  | 234,0  | 144                         | 352 | 192  | 321 |
| farby anilinowe i indygo            | 2,7                   | 2,4   | 2,7   | 21,4   | 296                         | 172 | 190  | 176 |
| ser                                 | 8,7                   | 6,4   | 8,7   | 72,3   | 124                         | 84  | 77   | 123 |
| mleko skondensowane                 | 18,7                  | 22,3  | 19,3  | 164,6  | 96                          | 57  | 87   | 67  |
| czekolada                           | 8,2                   | 7,6   | 12,1  | 75,1   | 534                         | 370 | 536  | 848 |

Strukturę geograficzną szwajcarskiego handlu zagranicznego w tym okresie ilustruje poniższe zestawienie /według danych "Neue Zürcher Zeitung"/:

## Import

|  | lipiec    | sierpień | wrzesień | Pierw- 1938 r. | wrzes.53 |  |
|--|-----------|----------|----------|----------------|----------|--|
|  | 1 9 5 3   | 1 9 5 3  |          | sze 3 w %      | ogólnego |  |
|  | w mln fr. |          |          | kwart.53       | importu  |  |

|                   |      |      |      |       |      |      |
|-------------------|------|------|------|-------|------|------|
| Niemcy zachodnie  | 92,0 | 83,1 | 91,0 | 748,0 | 23,2 | 21,4 |
| Austria           | 7,5  | 6,9  | 7,1  | 67,3  | 2,1  | 1,7  |
| Francja           | 47,4 | 23,7 | 44,1 | 350,3 | 14,3 | 10,4 |
| Włochy            | 46,4 | 34,7 | 33,3 | 342,3 | 7,3  | 7,8  |
| Belgia/Luksemburg | 21,3 | 17,6 | 23,1 | 168,5 | 4,3  | 5,4  |
| Holandia          | 21,7 | 20,6 | 22,4 | 174,5 | 3,5  | 5,3  |
| Wielka Brytania   | 35,1 | 25,3 | 29,3 | 262,1 | 5,9  | 6,9  |
| Hiszpania         | 2,7  | 4,2  | 3,5  | 38,8  | 0,3  | 0,8  |
| Dania             | 4,4  | 3,8  | 5,8  | 44,8  | 0,9  | 1,4  |
| Szwecja           | 5,0  | 6,2  | 12,4 | 77,5  | 1,2  | 2,9  |
| Egipt             | 5,9  | 1,3  | 1,3  | 36,9  | 1,6  | 0,3  |
| Indie             | 0,8  | 0,6  | 1,4  | 7,4   | 1,4  | 0,3  |
| Chiny             | 4,6  | 7,0  | 7,8  | 54,1  | 0,5  | 1,8  |
| Japonia           | 3,1  | 3,1  | 3,3  | 27,7  | 0,8  | 0,8  |
| Kanada            | 29,3 | 17,4 | 20,4 | 158,0 | 1,5  | 4,8  |
| Stany Zjednoczone | 49,5 | 44,3 | 45,8 | 448,6 | 7,8  | 10,8 |
| Meksyk            | -    | 1,1  | 4,0  | 15,6  | 0,2  | 0,9  |
| Brazylia          | 4,6  | 4,1  | 4,7  | 35,7  | 0,7  | 1,1  |
| Australia         | 1,6  | 1,3  | 1,5  | 19,1  | 0,6  | 0,4  |

## Eksport

|  | lipiec    | sierpień | wrzesień | Pierw- 1938 r. | wrzes.53 |  |
|--|-----------|----------|----------|----------------|----------|--|
|  | 1 9 5 3   | 1 9 5 3  |          | sze 3 w %      | ogólnego |  |
|  | w mln fr. |          |          | kwart.53       | eksportu |  |

|                   |      |      |      |       |      |      |
|-------------------|------|------|------|-------|------|------|
| Niemcy zachodnie  | 51,6 | 46,2 | 56,3 | 425,1 | 15,7 | 12,1 |
| Austria           | 11,5 | 9,4  | 10,3 | 83,9  | 2,3  | 2,8  |
| Francja           | 32,8 | 20,5 | 35,8 | 270,1 | 9,2  | 7,7  |
| Włochy            | 42,7 | 34,2 | 40,4 | 362,0 | 6,9  | 8,7  |
| Belgia/Luksemburg | 17,5 | 17,0 | 21,5 | 188,6 | 3,2  | 4,6  |
| Holandia          | 16,0 | 12,5 | 15,4 | 126,8 | 4,7  | 3,3  |
| Wielka Brytania   | 19,4 | 16,2 | 22,0 | 171,7 | 11,2 | 4,7  |
| Hiszpania         | 7,7  | 7,0  | 6,2  | 71,7  | 0,4  | 1,3  |
| Dania             | 5,8  | 7,4  | 7,9  | 67,6  | 1,4  | 1,7  |
| Szwecja           | 12,2 | 12,7 | 14,7 | 121,7 | 3,1  | 3,2  |
| Egipt             | 6,3  | 3,3  | 8,7  | 53,3  | 1,1  | 1,9  |
| Indie             | 7,2  | 7,5  | 8,3  | 66,3  | 1,8  | 1,8  |
| Chiny             | 9,2  | 5,7  | 6,6  | 88,7  | 2,1  | 1,4  |
| Japonia           | 5,5  | 2,8  | 4,1  | 31,2  | 2,5  | 0,9  |
| Kanada            | 7,6  | 7,0  | 8,3  | 67,0  | 1,1  | 1,8  |
| Stany Zjednoczone | 82,3 | 60,5 | 84,4 | 633,3 | 6,9  | 18,2 |
| Meksyk            | -    | 5,4  | 3,7  | 52,1  | 0,6  | 0,8  |
| Brazylia          | 7,8  | 7,6  | 12,8 | 68,6  | 1,3  | 2,8  |
| Australia         | 8,6  | 8,2  | 7,4  | 49,5  | 1,3  | 1,6  |

Zmniejszenie importu szwajcarskiego w pierwszych 9 miesiącach bieżącego roku, w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r., dotyczyło przede wszystkim krajów zamorskich. Udział importu z tych krajów spadł z 35,3% w 3-ich pierwszych kwartałach ub.r. do 32,8% w roku bieżącym. Szczególnie duży wzrost zanotowano w obrotach z Niemcami zachodnimi i Włochami. W obrotach szwajcarsko-francuskich import i eksport wzrósł o 31 mln fr. szw. Import



szwajcarski z Belgii/Luksemburga znacznie spadł przy niezmiennym prawie eksporcie, tak że Szwajcaria miała w okresie sprawozdawczym saldo dodatnie w wysokości 20,1 mln fr.szw. W porównaniu z saldem ujemnym 44,5 mln fr.szw., w analogicznym okresie 1952 r. W handlu ze Stanami Zjednoczonymi zanotowano znaczny spadek importu oraz duży wzrost eksportu, tak że zeszłoroczne saldo ujemne /-189 mln fr.szw./ przekształciło się w szwajcarską nadwyżkę eksportową w wysokości 185 mln fr.szw. Podobny rozwój, choć w mniejszych ramach, wykazywał handel z Japonią.

Jeśli chodzi o obroty Szwajcarii z krajami obozu pokoju to w ostatnich latach zmniejszyły się one znacznie. Jak podaje "Neue Zürcher Zeitung", opierając się na danych Europejskiej Komisji Gospodarczej, udział krajów demokratycznych w ogólnych obrotach krajów zachodnio-europejskich spadł w okresie 1938 - 1952 po stronie importu z 8,1% do 2,9%, po stronie eksportu zaś z 7,3% do 2,7%. Pod względem ilościowym eksport Europy zachodniej do krajów wschodnio-europejskich spadł w tym samym czasie więcej niż o połowę, import zaś do 1/4. "Neue Zürcher Zeitung" stwierdza, że taki rozwój handlu z krajami demokratycznymi jest dla krajów zachodnio-europejskich niekorzystny, gdyż przede wszystkim uzależnia je w coraz większym stopniu od strefy dolarowej i powiększa ich deficyt dolarowy. Na tym tle wspomniane pismo porusza w szczególności pozycję Szwajcarii. O ile w ostatnim roku przedwojennym obroty Szwajcarii z krajami wschodnio-europejskimi wyniosły w obu kierunkach 9,4% ogólnej wartości szwajcarskiego handlu zagranicznego, to w 1952 r. wyniosły one zaledwie 2,8%. Import z krajów obozu pokoju spadł z 10,5% ogólnego importu szwajcarskiego w 1938 r. do 2,5% w roku ubiegłym. Eksport spadł z 8,4% w 1938 r. do 3,1% w 1952 r. Taka tendencja rozwojowa trwa również w roku bieżącym. W I półroczu bieżącego roku obroty szwajcarskie z krajami demokratycznymi wyniosły 120 mln franków szwajcarskich, tj. 2,4% globalnych obrotów Szwajcarii, przy tym eksport był po raz pierwszy mniejszy niż import.

Poniżej podajemy /za "Neue Zürcher Zeitung"/ zestawienie, ilustrujące kształtowanie się obrotów Szwajcarii z krajami demokratycznymi:

Udział importu z krajów demokratycznych w globalnym imporcie Szwajcarii

|                                   | 1938 | 1947 | 1950 | 1952 | 1953<br>I półr. |
|-----------------------------------|------|------|------|------|-----------------|
| <u>w % szwajcarskiego importu</u> |      |      |      |      |                 |
| Import z:                         |      |      |      |      |                 |
| Polski                            | 1,6  | 1,6  | 0,7  | 0,5  | 0,8             |
| Czechosłowacji                    | 3,6  | 5,4  | 2,1  | 1,2  | 0,9             |
| Węgier                            | 1,6  | 0,7  | 1,1  | 0,4  | 0,2             |
| ZSRR                              | 1,8  | 0,2  | 0,2  | 0,2  | 0,3             |
| Rumunii                           | 1,6  | 0,1  | 0,1  | 0,1  | 0,3             |
| Bułgarii                          | 0,3  | 0,1  | 0,1  | 0,1  | 0,03            |
| Ogółem                            | 10,5 | 8,1  | 4,4  | 2,5  | 2,43            |

Udział eksportu do krajów demokratycznych w globalnym eksporcie Szwajcarii:

| Eksport do:    | 1938 | 1947 | 1950 | 1952 | 1953 I półr.<br>w % szwajcarskiego eksportu |
|----------------|------|------|------|------|---------------------------------------------|
| Polski         | 1,7  | 0,9  | 1,3  | 0,6  | 0,6                                         |
| Czechosłowacji | 3,3  | 4,9  | 2,6  | 1,2  | 0,6                                         |
| Węgier         | 1,2  | 1,0  | 1,3  | 0,6  | 0,4                                         |
| ZSRR           | 0,8  | 0,2  | 0,4  | 0,2  | 0,1                                         |
| Rumunii        | 1,1  | 0,7  | 0,6  | 0,5  | 0,6                                         |
| Bułgarii       | 0,3  | 0,1  | 0,2  | 0,04 | 0,03                                        |
| Ogółem         | 8,4  | 7,8  | 6,4  | 3,14 | 2,33                                        |

Jeśli chodzi o strukturę towarową szwajcarskiego importu z krajów demokratycznych, to ilustruje ją poniższe zestawienie:

|                       | 1938  | 1950  | 1952 | 1953 I półr.<br>/w tonach/ |
|-----------------------|-------|-------|------|----------------------------|
| zboże i pasza         | 318,9 | 44,1  | 26,5 | 30,1                       |
| cukier                | 41,1  | 24,0  | 15,9 | 0,4                        |
| jaja                  | 5,8   | 4,3   | 5,1  | 1,9                        |
| słód                  | 28,7  | 26,7  | 33,2 | 18,7                       |
| benzyna i nafta       | 112,5 | 9,8   | 1,9  | 0,1                        |
| węgiel                | 195,8 | 196,2 | 86,3 | 21,6                       |
| żelazo i półfabrykaty | 21,5  | 17,4  | 0,9  | 0,3                        |

Eksport szwajcarski do krajów demokratycznych doznał nie tylko zmniejszenia, lecz również zmian strukturalnych. Szczególnie znacznie zmniejszył się wywóz tekstyliów. Tak np. eksport tkanin bawełnianych do wymienionych wyżej 6-ciu krajów demokratycznych wyniósł 0,3 mln fr.szw., - z ogólnej sumy 113,4 mln fr.szw. - podczas gdy w 1938 r. z ogólnej sumy 59 mln fr. przypadało na kraje wschodnio-europejskie 3,8 mln fr.szw. Eksport przędzy bawełnianej wyniósł w ostatnim roku 1,4 mln fr.szw. z ogólnej sumy 70 mln fr. /w 1938 r. 2,9 mln fr.szw. z 23,6 mln fr./. Wywóz zegarków spadł z 21,6 mln szt. w 1938 r. do 264.000 szt. w 1952 r. Stanowi to 0,74% obecne-go eksportu szwajcarskich zegarków wobec 6% przed wojną.

Jedyną pozycję, której eksport ze Szwajcarii do krajów demokracji ludowej wzrósł, są dobra inwestycyjne, tj. maszyny i aparaty. Ilościowo szwajcarski eksport dóbr inwestycyjnych do wspomnianych wyżej sześciu krajów demokratycznych wzrósł z 4.832 t. w 1938 r. do 12.878 t. w 1950 r.

Finanse

Według danych Szwajcarskiego Banku Narodowego na dzień 15 października, rezerwy złota wyniosły 6.071.500.214 fr.szw., w porównaniu z 6.077.760.716 fr.szw. w dniu 15-ym września, zapas dewiz zaś - 546.028.892 fr.szw. wobec 545.382.621 fr.szw. Obieg banknotów w okresie sprawozdawczym wyniósł 4.811.845.220 fr.szw., w porównaniu z 4.761.097.625 fr.szw.



We wrześniu Szwajcaria wykazała w stosunku do Europejskiej Unii Płatniczej saldo dodatnie w wysokości  $\text{£}$  10,3 mln, w porównaniu z  $\text{£}$  24,4 mln w sierpniu.

Na koniec września kumulatywna nadwyżka Szwajcarii w EPU wyniosła  $\text{£}$  300,2 mln, z której to sumy  $\text{£}$  125,1 mln należało uregulować w złocie, a  $\text{£}$  175,1 mln zostało w formie kredytu.

"Neue Zürcher Zeitung" podało ostatnio poniższe zestawienie, ilustrujące szczegółowe kształtowanie się pozycji Szwajcarii w Europejskiej Unii Płatniczej:

Szwajcarski bilans handlowy i płatniczy w ramach EPU  
/w mln fr.szwajcarskich/:

|                                           | 1950  | 1951    | 1952   | 1953<br>styczeń-wrzesień |
|-------------------------------------------|-------|---------|--------|--------------------------|
| import towarów                            | 2.768 | 3.772   | 3.375  | 2.196                    |
| eksport towarów                           | 2.094 | 2.769   | 2.855  | 1.977                    |
| bilans handl.                             | - 647 | - 1.002 | - 520  | - 219                    |
| wpłaty za towary                          | 2.195 | 3.176   | 3.163  | 2.028                    |
| wypłaty za towary                         | 1.642 | 2.589   | 2.722  | 1.914                    |
| saldo wpłat i wypłat<br>za towary         | - 553 | - 587   | - 441  | - 114                    |
| wpłaty niewidoczne                        | 508   | 620     | 829    | 536                      |
| wypłaty niewidoczne                       | 833   | 1.385   | 1.468  | 1.126                    |
| saldo wpłat i<br>wypłat niewidocznych     | + 325 | + 765   | + 639  | + 589                    |
| wpłaty ogólne                             | 2.703 | 3.796   | 3.992  | 2.564                    |
| wypłaty ogólne                            | 2.475 | 3.974   | 4.190  | 3.040                    |
| saldo bież.płatności                      | - 228 | + 178   | + 198  | + 474                    |
| saldo pozostałych<br>płatn.               | -     | + 495   | - 18   | - 23                     |
| saldo EPU                                 | -     | + 673   | + 180  | + 494                    |
| saldo kumulatywne                         | -     | + 621   | + 812  | + 1,313                  |
| wykorzystanie kwot w %%                   | -     | + 37,9  | + 49,5 | + 80,0                   |
| kredyt Szwajcarii                         | -     | 420     | 515    | 766                      |
| kredyt Szwajcarii w %%<br>ogólnych wypłat | -     |         | 9,41   | 5,95                     |
|                                           |       |         |        | 6,62                     |

P r z e m y s ł

Komisja Badań Koniunktur w swoim sprawozdaniu omawia szwajcarską sytuację gospodarczą w II kwartale bież.roku. Ogólnie rzecz biorąc, sprawozdanie stwierdza, że w II kwartale zanotowano w Szwajcarii na ogół wzrost produkcji przemysłowej. Spadek produkcji w przemyśle metalowym został zrównoważony wzrostem produkcji przemysłu włókienniczego.

Jeśli chodzi o produkcję rolniczą, to sprawozdanie stwierdza, że zboża i owoce doznały znacznych szkód na skutek złych warunków atmosferycznych. Natomiast podaż bydła rzeźnego w okresie sprawozdawczym przekroczyła poziom przedwojenny, a produkcja mleka przekroczyła w II kwartale poziom analogicznego okresu 1952 r. o 3,4%, w I półroczu - o 3,1%.

Jeśli chodzi o budownictwo, to ilość wybudowanych w 42 miastach mieszkań była o 8,8% mniejsza niż w II-im kwartale ub.r. i o 9,7% mniejsza niż w I półroczu 1952 r.

Jak wynika ze wspomnianego sprawozdania, wskaźnik zatrudnienia w przemyśle /1938 = 100/ wyniósł przy końcu II kwartału 1953 r. 138,6, w porównaniu ze 136,6 w I kwartale br. Wzrost ten ma charakter sezonowy.

W przewidywaniu nadciągającego kryzysu, przemysł szwajcarski tworzy rezerwy, mające na celu zmniejszenie ewentualnych strat. Na tworzenie tych rezerw przeznacza się część zysków rocznych poszczególnych przedsiębiorstw. W przemyśle maszynowym i metalowym wspomniane rezerwy osiągnęły w czerwcu 1953 r. 42,4 mln fr.szw., w przemyśle produkujących zegarki - 26,8 mln fr.szw., w chemicznym 18,5 mln fr.szw., a we włókienniczym - 10,5 mln fr.szw.

/j/

S Z W E C J A

### Sytuacja gospodarcza

#### Handel zagraniczny

Szwedzki handel zagraniczny we wrześniu kształtował się następująco: import wyniósł 670 mln koron szwedzkich, eksport natomiast 707 mln. Wrześniowa nadwyżka eksportowa Szwecji osiągnęła 37 mln kr.szw. w porównaniu z nadwyżką sierpniową 39,82 mln kr.szw. i lipcową - 12 mln kr.szw.

W trzech pierwszych kwartałach import szwedzki spadł w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r. o 881 mln kr.szw. do 5.912 mln kr.szw., eksport natomiast o 570 mln do 5.461 mln kr.szw.

Pomimo tego, że od czerwca do września br. szwedzki bilans handlowy wykazywał dodatnie saldo, to jednak deficyty w pierwszych pięciu miesiącach, były tak wysokie, że za łączny okres 8 miesięcy Szwecja miała ujemne saldo w wysokości 451 mln kr.szw. w porównaniu z 762 mln kr.szw. w analogicznym okresie 1952 r.

Znaczny spadek importu szwedzkiego w trzech pierwszych kwartałach bieżącego roku nastąpił przede wszystkim na skutek zmniejszenia przywozu zbóż do 75.000 t. /w porównaniu z 443.000 t. w analogicznym okresie 1952 r./, przywozu węgla i koks do 3,8 mln t. /5,6 mln t./ oraz żelaza i stali do 415.000 t. /659.000 t./. Import samochodów wzrósł do 42.600 szt. /29.000 szt./. Po stronie eksportu zanotowano wzrost wywozu wyrobów drzewnych do 3,1 mln m<sup>3</sup> /1,9 mln m<sup>3</sup>/, celulozy do 1,5 mln t. /1 mln t./ i papieru pakowego do 247.000 ton /175.000 t./. Eksport rudy żelaznej spadł nieco w porównaniu z analogicznym okresem 1952 i wyniósł 11,3 mln t. /11,9 mln ton/, eksport maszyn natomiast zmniejszył się do 659 mln kr.szw. /771 mln kr.szw./.



Wspomniany wyżej spadek importu zbóż był wynikiem bardzo pomyślnych tegorocznych zbiorów w Szwecji, co przyczyniło się do wzrostu ogólnej produkcji rolnej. Po zaspokojeniu zapotrzebowania wewnętrznego Szwecja będzie zmuszona eksportować duże ilości zboża i masła, co wobec istniejących w Szwecji cen może nastąpić tylko ze stratą. Według obecnych obliczeń rolnictwo szwedzkie posiada nadwyżki eksportowe, w wysokości 400.000 t. zbóż jadalnych, 70.000 ton zbóż pastewnych, 19.000 t. masła i 10.000 t. słoniny. Wobec oczekiwanych również w innych państwach nadwyżek rolnych oraz stosowanych restrykcji importowych dla artykułów rolniczych, eksport Szwecji napotyka zapewne na szereg trudności.

Tegoroczne zbiory zbóż w Szwecji były o 15% wyższe niż w roku ubiegłym, wynosząc 1,2 mln ton. Do tego dodać należy remanenty z ubiegłych lat, wynoszące co najmniej 150.000 t. W ciągu bieżącego roku sprzedano już znaczne ilości do Niemiec zachodnich, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii oraz Jugosławii. Ostatnio Brazylia nabyła 50.000 t. pszenicy, co jest pierwszą tego rodzaju transakcją z tym krajem w historii szwedzkiego rolnictwa. Ponieważ cena eksportowa pszenicy szwedzkiej wynosi 40 koron za 100 kg wobec 47 koron, które rolnik szwedzki otrzymuje na rynku wewnętrznym, eksport zbóż związany jest ze stratami. Przy eksporcie 10.000 t. słoniny należy liczyć się ze stratą jednej korony na kilogramie również wobec niższych cen na rynkach zagranicznych niż wewnątrz kraju. Także wywóz masła będzie możliwy w roku 1953/54 tylko z dużymi stratami, które szacunkowo oblicza się na 15 mln kr. Eksport masła ma wynieść w roku bieżącym 15.000 ton, czyli przewyższyłby on wywóz w 1952 r. o 2.000 t. Najlepszym odbiorcą była dotychczas Szwajcaria, której tegoroczny import ocenia się na 4.000 t. Związek Radziecki zakupił w roku bieżącym 3.000 t, Niemiecka Republika Demokratyczna 2.000 t, podczas gdy Niemcy zachodnie importowały dotychczas o wiele mniej od spodziewanej ilości 8.000 t.

W związku ze zbliżającymi się rokowaniami handlowymi z Niemcami zachodnimi należy spodziewać się, że Szwecja ostro postawi sprawę eksportu masła. W razie trudności Szwecja będzie mogła nawet zmniejszyć import samochodów z Niemiec zachodnich. Również w rokowaniach z Wielką Brytanią oraz Norwegią będzie poruszone zagadnienie szwedzkiego eksportu rolniczego.

W niedawno ogłoszonym przez premiera Erlander'a przemówieniu dotyczącym sytuacji Szwecji na odcinku handlu zagranicznego podane zostały dane o jej stosunkach handlowych z krajami demokracji ludowej. Zdaniem premiera ogólny szwedzki import z krajów obozu pokoju wyniesie w roku bieżącym 250 - 300 mln kr.szw. w porównaniu z 575 mln w roku ubiegłym oraz 685 mln w 1951 r. W ciągu pierwszych 7 miesięcy bieżącego roku import Szwecji ze Związku Radzieckiego wyniósł 22 mln kr.szw. /w porównaniu z 62 mln kr.szw. w analogicznym okresie ubiegłego roku/, z Czechosłowacji 27 mln kr.szw. /56 mln /47 mln z Niemieckiej Republiki Demokratycznej 27 mln kr.szw. /47 mln Równocześnie spadł szwedzki eksport do Związku Radzieckiego do 68 mln kr.szw. /w porównaniu z 132 w analogicznym okresie 1952 r./, do Czechosłowacji do 18 mln kr.szw. /50 mln kr.szw.

- 25 -

do Niemieckiej Republiki Demokratycznej do 27 mln kr.szw. .  
/49 mln/.

Ze względu na to, że kurczenie się obrotów z krajami demokracji ludowej odbija się niekorzystnie na gospodarce szwedzkiej, coraz częściej słyszy się w szwedzkich kołach handlowych żądania intensyfikacji handlu z Europą wschodnią. Znalazło to m.inn. swój wyraz w przemówieniu szwedzkiego ministra handlu, wygłoszonym na otwarciu tegorocznych Targów Sw. Eryka w Sztokholmie.

W związku z żywym udziałem krajów demokratycznych w tegorocznych Targach wywody ministra na temat perspektyw zwiększenia obrotów handlowych między krajami obozu pokoju a krajami kapitalistycznymi są szczególnie godne uwagi. Eriesson oświadczył, że byłoby pożądané, aby w przyszłości wymiana handlowa między tymi krajami odbywała się bez ograniczeń bilateralnych i była regulowana jednolitym międzynarodowym systemem płatniczym. Wypowiedź szwedzkiego ministra handlu miała prawdopodobnie związek z zawartymi w ostatnim sprawozdaniu Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ w Genewie aluzjami na temat korzyści współpracy Europejskiej Unii Płatniczej z wschodnioeuropejskim systemem clearingowym.

## F i n a n s e

We wrześniu Szwecja miała w Europejskiej Unii Płatniczej saldo dodatnie w wysokości  $\text{£}$  1 mln w porównaniu z  $\text{£}$  6,2 mln nadwyżki w sierpniu.

Na dzień 30 września skumulowana pozycja płatnicza Szwecji wyniosła  $\text{£}$  201,4 mln z czego  $\text{£}$  74,7 mln należało pokryć złotem, a  $\text{£}$  126,7 w drodze kredytu.

Rezerwy złota i walut państwowego Banku Szwecji spadły od początku roku do końca czerwca br. o 54 mln koron do 2.250 mln kor. Jednocześnie zadłużenie netto banków handlowych w stosunku do zagranicy wzrosło z 20 mln kor. do 134 mln kor., tak że ogólne rezerwy walutowe kraju zmniejszyły się w I półr. o 168 mln kor.

Obieg banknotów w czerwcu wyniósł 4.400 mln koron szwedzkich w porównaniu z 4.300 mln kr.szw. w maju.

## P r o d u k c j a

Wskaźnik szwedzkiej produkcji przemysłowej w lipcu kształtował się następująco /1935 = 100/:



|                                     | czerwiec<br>1953 | lipiec<br>1952 | 1953 |
|-------------------------------------|------------------|----------------|------|
| ogólny wskaźnik                     | 213              | 127            | 101  |
| produkcja środków<br>produkcji      | 237              | 140            | 104  |
| produkcja dóbr konsum-<br>cyjnych   | 177              | 107            | 92   |
| górnictwo i hutnictwo               | 247              | 139            | 103  |
| przemysł drzewny                    | 193              | 122            | 92   |
| przemysł celulozowo-<br>papierniczy | 126              | 73             | 74   |
| przemysł spożywczy                  | 186              | 136            | 114  |
| przemysł włókienniczy               | 173              | 79             | -    |

Produkcja w kilku najważniejszych gałęziach przemysłu szwedzkiego kształtowała się w pierwszym półroczu następująco:

Produkcja celulozy i papieru

|          | 1951                  | 1952 | 1953 |
|----------|-----------------------|------|------|
|          | /wskaźnik 1935 = 100/ |      |      |
| styczeń  | 138                   | 145  | 125  |
| luty     | 141                   | 145  | 133  |
| marzec   | 142                   | 141  | 135  |
| kwiecień | 142                   | 139  | 138  |
| maj      | 148                   | 126  | 132  |
| czerwiec | 142                   | 114  | 126  |

produkcja żelaza i stali

|           | surówka            |      |      | żelazo i stal<br>kwalne |      |      | żelazo handlowe<br>i stal walcowana |      |      |
|-----------|--------------------|------|------|-------------------------|------|------|-------------------------------------|------|------|
|           | 1951               | 1952 | 1953 | 1951                    | 1952 | 1953 | 1951                                | 1952 | 1953 |
|           | / w tysiącach ton/ |      |      |                         |      |      |                                     |      |      |
| I kwartał | 219                | 268  | 249  | 375                     | 412  | 447  | 243                                 | 266  | 294  |
| II "      | 220                | 256  | 274  | 375                     | 422  | 434  | 243                                 | 264  | 272  |

produkcja energii elektrycznej i zużycie jej  
przez przemysł

|          | 1952<br>produkcja | zużycie przez<br>przemysł | 1953<br>produkcja | zużycie przez<br>przemysł |
|----------|-------------------|---------------------------|-------------------|---------------------------|
| styczeń  | 1835              | 953                       | 1895              | 939                       |
| luty     | 1728              | 918                       | 1735              | 869                       |
| marzec   | 1756              | 963                       | 1809              | 978                       |
| kwiecień | 1640              | 906                       | 1880              | 1056                      |
| maj      | 1757              | 1021                      | 1828              | 1073                      |
| czerwiec | 1549              | 900                       | 1708              | 1010                      |

produkcja przemysłu obrabiarkowego

/wskaźnik 1935 = 100/

|          | 1951 | 1952 | 1953 |
|----------|------|------|------|
| styczeń  | 189  | 198  | 186  |
| luty     | 194  | 200  | 184  |
| marzec   | 197  | 203  | 183  |
| kwiecień | 198  | 200  | 182  |
| maj      | 191  | 198  | 179  |
| czerwiec | 190  | 194  | 178  |

Koszty utrzymania

Według danych oficjalnych wskaźnik cen detalicznych, kształtował się w sierpniu br. następująco /1935 = 100/:

|                         | lipiec 1953 | sierpień 1953 |
|-------------------------|-------------|---------------|
| wskaźnik ogólny         | 223         | 224,0         |
| w tym:                  |             |               |
| artykuły spożywcze      | 241         | 242,7         |
| opał i oświetlenie      | 244         | 241,8         |
| odzież                  | 249         | 249,5         |
| komorne                 | 124         | 123,5         |
| inne towary oraz usługi | 242         | 241,6         |

Wskaźnik cen żywności wzrósł w sierpniu w porównaniu z lipcem o 1,7 punktów. Jeśli chodzi o poszczególne towary to wzrost ten był znacznie większy. Np. wskaźnik cen jaj wzrósł o 41,8 punktów, ziemniaków, mąki i chleba o 3 punkty, towarów kolonialnych - o 6,3 punkty itp.

Jeśli chodzi o wskaźnik cen hurtowych to kształtowanie się ich ilustruje poniższe zestawienie /1935 = 100/:

|                               | czerwiec | lipiec |
|-------------------------------|----------|--------|
| wskaźnik ogólny               | 299      | 298    |
| w tym:                        |          |        |
| surowce przemysłowe           | 340      | 339    |
| półfabrykaty                  | 340      | 339    |
| wyroby gotowe                 | 256      | 255    |
| artykuły rolne                | 307      | 302    |
| artykuły spożywcze            |          |        |
| pochodzenia roślinnego        | 302      | 299    |
| artykuły spożywcze            |          |        |
| pochodzenia zwierzęcego       | 297      | 297    |
| chemikalia                    | 239      | 237    |
| paliwo                        | 359      | 362    |
| skóry surowe i wyroby         |          |        |
| skórzane                      | 278      | 278    |
| wyroby włókiennicze           | 287      | 287    |
| kauczuk i wyroby              | 149      | 148    |
| metale i wyroby               | 280      | 279    |
| maszyny, ośrodki transportowe | 247      | 247    |
| celuloza, papier i tektura    | 292      | 293    |
| materiały drzewne             | 541      | 541    |







# ZAMORSKIE KRAJE KAPITALISTYCZNE

## ARGENTYNA

### Sytuacja gospodarcza

#### Handel zagraniczny

W uzupełnieniu dotychczasowych danych o handlu zagranicznym Argentyny w lipcu 1953 r. /patrz "WHZ" nr 36/119, str. 39/ podajemy za "Neue Zürcher Zeitung" dalsze informacje na ten temat.

W lipcu eksport osiągnął 0,66 mln ton /wobec 0,16 mln ton w lipcu 1952 r./ wartość 601 mln peso /241,8 mln peso/ a import - 0,69 /0,95/ mln ton wartości 430 /722,4/ mln peso, skutkiem czego powstało saldo dodatnie w wysokości 171 mln peso /- 480,6 mln peso/.

Eksport artykułów rolnych pochodzenia roślinnego osiągnął 311 mln peso, z czego 209 mln peso przypada na zboża i siemię lniane. Eksport maki wyniósł 11 mln peso, nasion olejowych, bez siemienia lnianego - 38 mln peso, a owoców - 18 mln peso. Eksport artykułów zwierzęcych wyraził się cyfrą 234 mln peso, z czego 117 mln peso przypada na mięso, 46,8 mln peso na wełnę i 35 mln peso na skóry. Produkty gospodarki leśnej osiągnęły 35 mln peso.

Po stronie importu maszyny wartości 113 mln peso zajęły pierwsze miejsce, następnie paliwa i smary - 75 mln peso, surowce i wyroby włókiennicze - 40 mln peso, oraz artykuły spożywcze i używki - 38 mln peso.

Największym odbiorcą towarów argentyńskich w lipcu była Brazylia następnie Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Włochy, Japonia i Holandia. Głównymi dostawcami były Stany Zjednoczone, Niemcy zachodnie, Brazylia, Wielka Brytania i Indie.

W ciągu pierwszych 7 miesięcy 1953 r. eksport Argentyny osiągnął 3,23 mln ton /wobec 1,69 mln ton w analogicznym okresie 1952 r./ wartości 4.295,1 /2.270,2/ mln peso, a import - 4,62 /6,68/ mln ton wartości 2.976,8 /5.884,3/ mln peso. Tak więc obroty w ciągu pierwszych 7-miu miesięcy b.r. zamknęły się saldem dodatnim w wysokości 1,31 mld peso wobec deficytu 3,61 mld peso w analogicznym okresie 1952 r.

Jakkolwiek import argentyński spadł znacznie w ciągu pierwszych 7-miu miesięcy b.r. w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r., co nastąpiło skutkiem ograniczeń w udzielaniu licencji importowych, wprowadzonych przez Bank Centralny w drugiej połowie 1952 r., to jednak, jak przypuszcza "Finan-



cial Times", skutkiem niedawno dokonanych rozluźnień w ograniczeniach przywozowych można przewidywać wzrost importu argentyńskiego.

Według informacji pisma "Aussenhandel", mimo pewnego ograniczenia programu industrializacji w Argentynie, nadal istnieje silne zainteresowanie dla importu różnych maszyn i wyposażenia dla przemysłu górniczego oraz naftowego.

Projekty gospodarcze Argentyny idą między innymi w kierunku zwiększenia wydobycia siarki, manganu, ołowiu i cynku w stopniu zezwalającym na pokrycie zapotrzebowania krajowego. Zamierza się także podnieść znacznie produkcję innych metali nieżelaznych oraz żelaza.

Jak informuje wyżej cytowane pismo władze argentyńskie będą popierały produkcję samochodów, traktorów, motocykli, rowerów, lokomotyw, wagonów kolejowych, motorów i obrabiarek. Szczególny nacisk jednak kładziony będzie na mechanizację rolnictwa. Z tego też względu obok górnictwa i przemysłu ciężkiego przede wszystkim popierany będzie rozwój gałęzi przemysłowych dostarczających sprzętu dla mechanizacji rolnictwa. Dlatego należy przypuszczać, że Argentyna będzie usiłowała również w przyszłości znaleźć partnerów, którzy by nabywali jej tradycyjne produkty eksportowe, dostarczając jednocześnie wyrobów potrzebnych dla rozwoju rolnictwa i przemysłu. Niedawno oficjalny organ Ministerstwa Handlu Zagranicznego Argentyny, "Revista del Comercio Exterior Argentino", poddał krytyce protekcjonistyczną politykę Stanów Zjednoczonych wymierzoną między innymi przeciw przywozowi artykułów rolniczych z Argentyny. W artykule cytowanym "Ograniczenia handlu światowego", cytowane pismo podkreśla fakt zmniejszenia kwot na przywóz do USA sera, innych produktów mlecznych oraz wprowadzenie całkowitego embargo na import mleka w proszku, masła śmietankowego i orzeszków ziemnych co godzi w eksport argentyński.

Jeśli chodzi o wymianę handlową z krajami obozu pokoju to w październiku Argentyna zakupiła w Czechosłowacji 2.700 traktorów. Jest to już drugi w bieżącym roku zakup traktorów w Czechosłowacji, realizowany w ramach zawartej przed kilku miesiącami umowy kompensacyjnej, przewidującej w zamian dostawy argentyńskich skór, wełny itd.

### Produkcja

W związku z programem uprzemysłowienia kraju rząd Argentyny wydał nową ustawę, mającą na celu zachęcenie kapitałów zagranicznych do lokowania inwestycji w przemyśle i górnictwie.

Kapitały te mogą napływać do Argentyny bądź to w formie walut lub dóbr inwestycyjnych, jak np. maszyny, wyposażenia przemysłowe i sprzęt.

Ustawa wymaga aby kapitały zagraniczne zostały zarejestrowane przez rząd argentyński, bez czego nie mogą korzystać z przewidzianych przez nią przywilejów. Po upływie dwóch lat od zarejestrowania kapitału inwestor zagraniczny będzie mógł wywozić do swego kraju zyski w wysokości do 8% rocznie.

Zamiast podejmowania należnych zysków przewiduje się możliwość ich skapitalizowania na tych samych warunkach co kapitału początkowego. Zyski w wysokości przekraczającej 8% nie mogą być wywożone zagranicę. Po upływie 10 lat inwestor będzie mógł wycofać swój kapitał w kwotach od 10 do 20% rocznie.

Ustawa powyższa, stwarzająca sprzyjające warunki dla jeszcze większej niż dotychczas penetracji kapitałów zagranicznych do bardzo ważnych gospodarczo gałęzi przemysłu, podporządkowuje interesy gospodarki narodowej Argentyny obecnym monopolom. Już dotychczas inwestycje zagraniczne w Argentynie sięgają poważnych rozmiarów, o czym świadczą poniższe dane, zamieszczone za "Neue Zürcher Zeitung":

| inwestor        | wysokość<br>inwestycji<br>/w tys.peso/ | procentowy udział<br>w ogólnych inwe-<br>stycjach |
|-----------------|----------------------------------------|---------------------------------------------------|
| U.S.A. i Kanada | 1.970.391                              | 27,0                                              |
| Wielka Brytania | 1.312.765                              | 17,9                                              |
| Szwajcaria      | 812.035                                | 11,1                                              |
| Francja         | 779.123                                | 10,7                                              |
| Belgia          | 752.832                                | 10,3                                              |
| Luksemburg      | 345.508                                | 4,7                                               |
| Hiszpania       | 312.885                                | 4,3                                               |
| Urugwaj         | 268.407                                | 3,7                                               |
| Holandia        | 174.719                                | 2,4                                               |
| Włochy          | 153.748                                | 2,1                                               |
| Inne kraje      | 425.328                                | 5,8                                               |
| razem:          | 7.307.741                              | 100,0                                             |

Jak widać z powyższego zestawienia pierwsze miejsce zajmują inwestycje krajów dolarowych: USA i Kanady, w wysokości 1,97 mld peso. Na drugim miejscu znajduje się Wielka Brytania, która mimo odkupienia przez rząd argentyński brytyjskich kolei, transportu miejskiego, gazowni itd. posiada jeszcze inwestycje w wysokości 1,31 mld peso.

Według informacji "New York Times" rząd argentyński zwrócił się z prośbą do koncernów USA i Anglii o większe zainteresowanie się naftą argentyńską. Przy pomocy kapitału zagranicznego Argentyna zamierza zainwestować do 1957 roku w przemysle naftowym 280 milionów dolarów i osiągnąć produkcję ropy naftowej w wysokości 8 mln ton rocznie. Obecnie produkcja pokrywa 40% wewnętrznej konsumpcji i wynosi 3,5 mln ton rocznie. Aby zachęcić koncerny zagraniczne rząd argentyński postanowił zezwolić na większą marżę zysku, niż w innych dziedzinach gospodarki, tj. nawet ponad 8%.

Mało pomyślnie przedstawiają się tegoroczne zbiory w Argentynie. Według oceny argentyńskiego Ministerstwa Rolnictwa zasiewy zbóż kłosowych oraz lnu we wrześniu uległy zniszczeniu w niektórych okęgach na skutek suszy i przymrozków. Jak przewiduje się plony pszenicy będą niższe o co najmniej 30% niż w r.ub., kiedy wynosiły 7,8 mln ton. Plony siemienia przypuszczalnie nie przekroczą zbiorów sprzed 2-ech lat /315.400 ton/. Widoki na inne zboża - mianowicie owies, jęczmień i żyto, są również mało obiecujące. Prawdopodobnie zbiory



tych zbóż będą znacznie niższe od rekordowych plonów 1952 r. Także fakt, że stan zasiewów kukurydzy jest znacznie gorszy od przewidywanego, na skutek suszy, budzi poważne obawy, w argentyńskich kołach gospodarczych.

/0/

# C H I L E

## Sytuacja gospodarcza

### Handel zagraniczny

Obroty handlu zagranicznego Chile w 1952 r. /w porównaniu z 1951 r./ oraz w pierwszym kwartale roku bieżącego przedstawiały się następująco /w mln zł.peso/:

|                   | Import  | Eksport | Saldo |
|-------------------|---------|---------|-------|
| 1951 r.           | 1.594,6 | 1.802,6 | 208,0 |
| 1952 r.           | 1.795,1 | 2.206,4 | 411,3 |
| I kwartał 1952 r. | 396,6   | 401,7   | 5,1   |
| I kwartał 1953 r. | 385,2   | 518,5   | 133,3 |

Podział geograficzny obrotów handlu zagranicznego Chile z najważniejszymi kontrahentami kształtował się w r.1952 jak poniżej /w mln złotych peso/:

|                  | Import  |         | Eksport |         |
|------------------|---------|---------|---------|---------|
|                  | 1951 r. | 1952 r. | 1951 r. | 1952 r. |
| Argentyna        | 126,1   | 151,1   | 122,8   | 189,1   |
| Austria          | ...     | ...     | 4,0     | 60,1    |
| Belgia           | 13,3    | 10,3    | 58,0    | 35,8    |
| Brazylia         | 29,8    | 52,8    | 64,6    | 41,6    |
| Egipt            | ...     | ...     | 60,1    | 48,7    |
| Francja          | 28,7    | 27,9    | 73,4    | 30,7    |
| Holandia         | 8,1     | 12,4    | 20,6    | 17,4    |
| Indie            | 12,5    | 8,4     | ...     | ...     |
| Islandia         | ...     | ...     | 10,0    | 26,7    |
| Japonia          | ...     | ...     | 4,3     | 13,2    |
| Kanada           | 24,7    | 56,1    | ...     | ...     |
| Kuba             | 43,1    | 41,6    | 12,9    | 15,7    |
| Niemcy zachodnie | 81,4    | 103,9   | 79,2    | 118,0   |
| Peru             | 68,8    | 113,8   | 13,7    | 21,6    |
| Szwajcaria       | 19,3    | 18,4    | 13,0    | 12,7    |
| Szwecja          | 35,8    | 39,6    | 35,5    | 12,6    |
| Urugwaj          | ...     | ...     | 24,3    | 45,0    |
| U.S.A.           | 877,4   | 927,2   | 935,2   | 1.278,5 |
| Wielka Brytania  | 114,9   | 157,1   | 109,4   | 122,4   |
| Włochy           | 14,7    | 11,5    | 75,3    | 70,0    |

W Chile, podobnie jak w innych państwach Ameryki Łacińskiej, zaostrza się walka konkurencyjna między Stanami Zjednoczonymi, Wielką Brytanią i Niemcami zachodnimi, które to państwa są - poza Argentyną - głównymi kontrahentami Chile. W 1952 r. import chilijski z Wielkiej Brytanii zwiększył się w porównaniu z rokiem 1951 o 35,8%, a z Niemiec zachodnich - o 27,6%; eksport z Chile do tych krajów zwiększył się odpowiednio o 11,9% i 49,0%.

Udział Stanów Zjednoczonych w ogólnym imporcie Chile zmniejszył się z 55% w roku 1951 do 52% w 1952 r., podczas gdy udział Wielkiej Brytanii zwiększył się z 7% do 9%, a udział Niemiec zachodnich - z 5% do 6%. Oczekiwane jest, że w 1953 r. obroty towarowe Chile z Niemcami zachodnimi ulegną znacznemu zwiększeniu w związku z podpisaniem umowy handlowej między obu tymi państwami w lutym b.r. Firmy zachodnio - niemieckie proponują importerom chilijskim kredyty na finansowanie zakupów dóbr inwestycyjnych w Niemczech zachodnich.

Głównymi pozycjami importu i eksportu Chile w 1952 r. były towary następujące /w mln zł.peso/:

|                                           | <u>1951 r.</u> | <u>1952 r.</u> |
|-------------------------------------------|----------------|----------------|
| <u>Eksport</u>                            |                |                |
| w tym:                                    | 1.802,6        | 2.206,4        |
| miedź                                     | 811,4          | 1.235,9        |
| inne metale                               | 156,2          | 160,0          |
| ruda żelazna                              | 38,6           | 39,4           |
| ruda manganu                              | 4,1            | 6,8            |
| saletra                                   | 328,8          | 279,7          |
| produkty zbożowe, owoce i jarzyny         | 56,9           | 85,9           |
| wełna                                     | 112,0          | 72,2           |
| materiały drzewne                         | 41,4           | 36,1           |
| siarka                                    | 8,1            | 26,0           |
| konserwy                                  | 15,4           | 20,9           |
| produkty chemiczne                        | 11,2           | 15,7           |
| ropa naftowa                              | 10,9           | 13,0           |
| <u>Import</u>                             |                |                |
| w tym:                                    | 1.594,6        | 1.795,1        |
| maszyny i wyposażenie                     | 289,7          | 309,0          |
| tłuszcze przemysłowe i artykuły chemiczne | 252,9          | 277,9          |
| środki transportowe                       | 177,9          | 170,0          |
| metale i wyroby metalowe                  | 117,2          | 131,2          |
| bawełna                                   | 68,6           | 96,4           |
| cukier                                    | 99,0           | 96,4           |
| ropa naftowa i paliwo do motorów Diesla   | 98,9           | 82,7           |
| przędza i tkaniny                         | 84,2           | 74,6           |
| bydło żywe                                | 85,2           | 71,8           |
| herbata, kawa, kakao                      | 53,9           | 65,1           |
| papier i karton                           | 19,7           | 22,8           |

Udział miedzi w ogólnym eksporcie Chile wzrósł w roku 1952 do 56% wobec 45% w 1951 r. zaś udział saletry spadł odpowiednio z 18,2% do 12,6%.

Z inicjatywy rządu chilijskiego utworzony został w lutym b.r. nowy państwowy instytut handlu zagranicznego - "Instituto Nacional de Comercio" - /INACO/ z siedzibą w Santiago. Instytut ten jest samodzielnym przedsiębiorstwem handlu zagranicznego i może otwierać filie w kraju i zagranicą. Powyższy instytut podlega kontroli państwowych władz nadzorczych.



Zadaniem "INACO" jest - według oświadczenia chilijskiego ministra handlu - należyte zaopatrzenie państwa w towary pierwszej potrzeby. W tym celu mają być stworzone drogą importu m.in. znaczne państwowe zapasy cukru, oleju jadalnego, herbaty, benzyny itd. Ceny wewnętrzne tych artykułów mają być regulowane przez państwo. W kołach importerów chilijskich, utrzymuje się, że powyższy instytut otrzyma monopol na import i eksport wszystkich artykułów rolnych.

Wiele miejsca w zagranicznej prasie poświęcano w ostatnich miesiącach problemowi chilijskiej miedzi, która, jak wiadomo, jest jednym z podstawowych artykułów eksportowych Chile, a sprzedaż jej zagranicę dostarcza około 63% ogólnych wpływów dewizowych i 14% dochodów budżetowych państwa. W maju 1952 r. rząd chilijski oddał sprzedaż miedzi chilijskiemu bankowi emisyjnemu /"Banco Central"/, przy czym ustalił jej cenę na 35,5 centa za funt fob port chilijski. Producenti otrzymywali 24,5 ¢, zaś pozostałe 11 ¢ - skarb chilijski.

Chilijski Bank Emisyjny sprzedawał w okresie od maja 1952 r. do kwietnia 1953 r. 388,660 ton miedzi, z czego 360,503 ton metalu w sztabach sprzedano w większej części do Stanów Zjednoczonych po cenie 35,5 ¢/lb.

Z chwilą gdy w marcu b.r. rząd U.S.A. zniósł państwową kontrolę cen miedzi i ceny jej na światowym rynku spadły, znalezienie odbiorców dla chilijskiej miedzi po cenie 35,5 ¢ stawało się coraz trudniejsze. Jednakże rząd trwał przy cenie ustalonej w maju 1952 r. mimo, że cena światowa wynosiła w tym samym czasie 30 ¢ za lb. W ciągu kilku ostatnich miesięcy, wobec zrównoważenia się popytu i podaży na rynku światowym i skutkiem obniżenia ceny miedzi w U.S.A., w Chile znacznie wzrosły zapasy tego metalu. Jednocześnie zaś spadło znacznie zapotrzebowanie U.S.A. na miedź chilijską - świadczy o tym decyzja, podjęta przez pełnomocnika koncernu Kennecott o zmniejszeniu o 30% produkcji w jednej z najpoważniejszych kopalń - El Teniente.

W związku z tym, w parlamencie i prasie chilijskiej dochodziło do gwałtownej wymiany zdań na temat zagadnienia cen miedzi. Chilijska opinia publiczna zajmowała się zagadnieniem, czy rząd chilijski zobowiązany jest nadal - w związku z wytworzoną sytuacją - do przestrzegania nakazów U.S.A. i niesprzedawania miedzi państwu obozu demokratycznego. Szczególnie prasa lewicowa domagała się, żeby Chile zerwało z zależnością od Stanów Zjednoczonych i prowadziło handel swoim głównym produktem - miedzią - ze wszystkimi krajami świata.

O tym, do jakiego znaczenia doszedł w Chile problem eksportu miedzi, świadczy fakt powołania do życia w trzeciej dekadzie lipca b.r. t.zw. "National Copper Corporation", który przejął funkcje sprawowane dotychczas w zakresie zakupów, sprzedaży i eksportu miedzi przez Banco Central.

Rząd chilijski spodziewał się pewnych ustępstw ze strony Stanów Zjednoczonych po złożonej niedawno rządowi chilijskiemu wizycie Milтона Eisenhowera podczas toczących się w Waszyngtonie obrad w sprawie miedzi.



Żądane pertraktacje prowadzone przez Chile z U.S.A., dotyczące sprzedaży 100-120.000 ton miedzi przeciągają się jednak i dotychczas do żadnego porozumienia strony nie doszły. Sytuacja ta odbija się wysoce ujemnie na położeniu finansowym Chile.

Jednocześnie pod naciskiem imperialistycznych sfer amerykańskich, pomimo uchwały parlamentu anulującej dotychczasowe ograniczenia w wymianie z krajami demokracji ludowej rząd Chile nie dopuszcza do transakcji z krajami obozu demokratycznego. Bawiący w Santiago przedstawiciel radzieckiej misji handlowej przedłożył ponownie rządowi chilijskiemu propozycję z września b.r. w sprawie natychmiastowego zakupu dla Z.S.R.R. 50.000 ton miedzi elektrolitycznej po 34 ¢ za lb z dostawą w ciągu 150 dni przy płatności w dolarach.

Wspomniany przedstawiciel misji radzieckiej zaproponował również rozpoczęcie negocjacji o zakup przez Z.S.R.R. 250.000 ton miedzi rocznie w ciągu trzech lat.

Jednakże chilijski minister górnictwa odpowiedział, że rząd jego obstaje przy swej decyzji nieprowadzenia żadnych rozmów w sprawie sprzedaży miedzi z krajami obozu pokoju.

## F i n a n s e

Rząd chilijski zdecydował się w obliczu wzrastającej w kraju inflacji na przeprowadzenie środka zaradczego w postaci ujednolicenia stosowanych dotychczas różnych kursów peso chilijskiego. Oficjalny kurs peso w stosunku do dolara U.S.A. wynosił do lipca b.r. 31 peso za dolar, jednakże przy pewnych transakcjach stosowane były inne kursy przeliczeniowe /patrz "WIZ" 16/99/. Sprawa ta była od dłuższego czasu omawiana i dyskutowana z Międzynarodowym Funduszem Walutowym, który zalecał wprowadzenie jednolitego kursu na poziomie ca 120 - 130 peso za dolar. W ostateczności nowy kurs został ustalony w początkach lipca b.r. na 110 peso za dolar t.j., najwyższego z dotychczasowych kursów oficjalnych. W pierwszych dniach października b.r. Międzynarodowy Fundusz Walutowy wyraził zgodę na tę zmianę relacji.

Wśród dalszych środków mających na celu zwalczenie inflacji, rząd chilijski postanowił zmniejszyć wydatki budżetowe o 1.500 mln peso i zrównoważyć budżet roku przyszłego na poziomie wpływów w bieżącym roku budżetowym, oraz zaprzestać nabycia artykułów żywnościowych, które stosowano po subsydiowaniu kursów preferencyjnych na import tych artykułów. Ponadto, rząd zamierzał zreformować system podatków, wprowadzić kontrolę kredytów, zwiększyć produkcję rolniczą i powołać do życia nowy bank państwowy - "Banco del Estado". Bank ten powstał w połowie lipca b.r. w wyniku fuzji czterech instytucji banków chilijskich: "Caja Nacional de Ahorro", "Instituto de Credito Industrial", "Banco de Credito Hipotecario", oraz "Banco de Credito Agrario". Zadaniem "Banco del Estado" jest udzielanie kredytów dla przemysłu i handlu, przy czym przejął on w tym zakresie funkcje wykonywane dotychczas przez również udzielanie kredytów hipotecznych i kredytów dla rolnictwa. "Banco del Estado" będzie dysponował kapitałem w wyso-



kości 5 mlrd peso chilijskich. Na tę sumę składają się kapitały czterech sfuzjonowanych banków oraz ich rezerwy. 50% przyszłych zysków nowego banku będzie stanowić nowe rezerwy, zaś drugie 50% - posłuży dla zwiększenia marży kredytowej banku.

Jednocześnie z utworzeniem nowego banku zapowiedziano reformę - istniejącego banku centralnego, który będzie pełnił jedynie funkcje banku emisyjnego.

Chilijskie Ministerstwo Gospodarki cofnęło ogłoszoną w pierwszych dniach października listę towarów, których import ma być pokrywany dolarami lub złotem. Nowa ustawa, która ma ją zastąpić zostanie rozpatrzona przez parlament w trybie nadzwyczajnym. Za przyczynę zniesienia tej listy uważa się niezwykle popyt, jaki powstał na giełdach Santiago i Valparaiso na monety złote i złotowe bony eksportowe /Export - Goldbons/, wywołując w ciągu kilku dni wyżkę kursu złota o 25%, jak również gwałtowny wzrost zapotrzebowania na wolne dewizy. W wyniku którego wolne dolary podskoczyły w cenie ze 190 peso na 255 a wolne funty szterlingi - z 510 na 695. Po zniesieniu listy kurs złota ponownie znacznie spadł i wolne dolary notowane były ponownie po 203 i 207 peso.

## Produkcja

W związku z poważnymi trudnościami, na jakie napotkał rząd chilijski w ostatnich miesiącach na odcinku miedzi, warto przytoczyć parę cyfr wskazujących na poważne jej znaczenie dla ekonomiki kraju.

Chile jest - po Stanach Zjednoczonych - najpoważniejszy na świecie producentem miedzi. x/ Rząd chilijski przewiduje, że przyszłoroczna produkcja wyniesie 415.000 ton.

Zasoby miedzi w Chile są uważane za największe na świecie. Pomimo niedokładnego tylko zbadania pokładów tego surowca w Chuquicanata i El Teniente, ogólne rezerwy miedzi chilijskiej szacowane są na ponad 70 mln ton.

Eksploatacja zasobów miedzi na wielką skalę rozpoczęła się w Chile stosunkowo niedawno. Trzy najpoważniejsze przedsiębiorstwa eksploatacji miedzi dające 95% całej produkcji, zostały założone w latach 1911, 1917 i 1927.

Kształtowanie się produkcji miedzi w Chile w latach poprzednich obrazuje poniższa tabela /w tonach/:

| okres | ogółem  | Miedź w sztabach<br>średn. miedź<br>zawart. rafino-<br>cz. me- wana<br>tal<br>[%] | Miedź<br>cementowa<br>/rafino-<br>wana/<br>/Cément<br>de cuivre/ | Rudy i kon-<br>centraty<br>czysty me-<br>tal/ | Ogólna<br>produkcja<br>miedzi rafinowanej |
|-------|---------|-----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|-------------------------------------------|
| 1946  | 359.101 | 99,86                                                                             | 358.602                                                          | 27                                            | 361.038                                   |
| 1947  | 409.160 | 99,81                                                                             | 408.400                                                          | 132                                           | 426.769                                   |
| 1948  | 425.620 | 99,83                                                                             | 429.910                                                          | 120                                           | 445.037                                   |
| 1949  | 351.515 | 99,78                                                                             | 350.736                                                          | 116                                           | 371.228                                   |

x/ jak pisaaliśmy w Nr 16/99 "WHZ" udział Chile w światowej produkcji miedzi wynosi 18%.

|         |         |       |         |       |        |         |
|---------|---------|-------|---------|-------|--------|---------|
| 1950/1/ | 346.036 | 99,83 | 345.461 | 692   | 16.954 | 363.107 |
| 1951/1/ | 360.662 | 99,84 | 360.099 | 2.766 | 16.861 | 379.726 |
| 1952/1/ | 383.992 | 99,81 | 383.283 | 275   | 21.181 | 404.739 |

Według ostatnich rozporządzalnych danych, produkcja rafinowanej miedzi chilijskiej w okresie pierwszych 8 miesięcy 1953 r. wyniosła 238.808 ton wobec 241.018 ton w analogicznym okresie roku 1952.

Jak pisaliśmy w numerze 16/99 "WHZ" trzy najpoważniejsze spółki, eksploatujące chilijskie zasoby miedzi /"Chile Exploration Company", "Andes Copper Mining Company" i "Braden Copper Company"/ są filiami przedsiębiorstw amerykańskich /"Anaconda Mining Co". i "Kennecott Copper Corp."/ . Te przedsiębiorstwa - jak podano powyżej - dają łącznie 95% ogólnej produkcji miedzi chilijskiej. Poza nimi istnieje jeszcze ok. 400 małych przedsiębiorstw eksploatujących pokłady miedzi, udział ich w ogólnej produkcji jest jednakże znikomy.

Przed wojną Chile sprzedawało rocznie ok. 230.000 ton swej produkcji miedzi do Europy i ok. 70.000 ton do Stanów Zjednoczonych. Po wojnie sytuacja ta całkowicie się odwróciła - przeszło 60% ogólnej produkcji miedzi chilijskiej zakupywali odbiorcy trustów "Anaconda" i "Kennecott".

W ostatnim czasie producenci miedzi chilijskiej napoty- kają na coraz poważniejsze trudności zbytu tego surowca. Jak stwierdza opublikowane w ostatnich miesiącach sprawozdanie "Braden Copper Co" - miedź chilijska utraciła dostęp na rynki europejskie. W roku ubiegłym kraje Europy zachodniej zaprze- stały nabywać miedź i znalazły tańsze źródła zakupu. Wielka Brytania zaopatruje się w miedź w krajach Imperium, a Niemcy zachodnie np. produkują same miedź rafinowaną ze złomu. Z dru- giej strony, na rynek amerykański, który stał się jedynym rynkiem zbytu miedzi chilijskiej, zaczęła napływać miedź od innych dostawców. W kwietniu b.r. towarzystwo belgijskie "Union Minières" dostarczyło pierwszy transport miedzi z Konga Belgijskiego. Także i Kanada zwiększyła w bieżącym roku eksport miedzi do U.S.A., a również pojawiły się tam dostawy z Turcji, Meksyku i Australii. Ten stan rzeczy doprowadził do wzrostu zapasów miedzi w Chile, o którym pisaliśmy poprzednio i stał się jedną z przyczyn, dla których producenci chilijscy byli zmuszeni znacznie obniżyć swoją cenę eksportową miedzi. Eksporterzy chilijscy znaleźliby wprawdzie chętnych nabywców miedzi w krajach demokracji ludowej, jednakże embargo narzu- cone przez U.S.A. na handel z tymi krajami uniemożliwia Chile rozwiązanie w ten sposób problemu narastających zapasów su- rowca.

Kapitał amerykański w poważnym stopniu partycypuje w przemyśle chilijskim. W roku 1948 udział jego wynosił \$ 672 mln tj. 69,5% wszystkich kapitałów zagranicznych. Na drugim miejscu znajdował się kapitał brytyjski - \$ 226 mln, tj. 23,4% wszystkich kapitałów zagranicznych. W następnych latach inwestycje amerykańskie stale wzrastały, przy czym lokowane były one głównie w produkcji miedzi i saletry oraz w przemyśle hutniczym.



Na skutek rozwijania przez kapitalistów amerykańskich wydobycia miedzi i saletry bez jednoczesnej rozbudowy w tym kraju odpowiednich gałęzi przemysłu, gospodarka kraju stała się wybitnie jednostronna i zależna od możliwości zbytu tych surowców na rynku światowym.

Drugim poza miedzią bogactwem naturalnym Chile jest saletra, której sprzedaż stanowiła dawniej podstawę gospodarki chilijskiej. Znaczenie jej spada jednak ciągle od chwili kiedy zamiast saletry zaczęto stosować sztuczne nawozy azotowe. W latach powojennych produkcja saletry w dalszym ciągu spadała co obrazują poniższe cyfry /w 1.000 ton/:

|         |   |         |
|---------|---|---------|
| 1948 r. | - | 1.834,0 |
| 1949 r. | - | 1.787,9 |
| 1950 r. | - | 1.614,1 |
| 1951 r. | - | 1.684,4 |
| 1952 r. | - | 1.014,1 |

/styczeń-sierpień/

Pokłady rudy żelaznej w Chile o przeciętnej zawartości 60% czystego żelaza, należą również do największych na świecie. Jak pisaliśmy w nr. 16/99 "WHZ" są one eksploatowane przez trust amerykański "Bethlehem Steel Corporation", który ma zamiar jeszcze więcej rozbudować wydobycie tej rudy w Chile.

W listopadzie 1951 r. na rozbudowę kopalń rud żelaza /których produkcja w 2/3 eksportowana jest do Stanów Zjednoczonych/ została przyznana przez Bank światowy w Waszyngtonie pożyczka w wysokości \$ 10 mln. Produkcja rudy żelaznej przedstawiła się w Chile w ostatnich latach /w porównaniu z okresem przedwojennym/ jak następuje /w 1.000 t./:

|         |   |       |
|---------|---|-------|
| 1938 r. | - | 1.608 |
| 1948 r. | - | 2.710 |
| 1949 r. | - | 2.742 |
| 1950 r. | - | 2.953 |
| 1951 r. | - | 3.156 |
| 1952 r. | - | 1.468 |

/styczeń - sierpień/

Chile posiada również dość znaczne zasoby węgla. Poniższa tabelka obrazuje wydobycie węgla chilijskiego w latach powojennych /w tys. ton/:

|         |   |       |
|---------|---|-------|
| 1938 r. | - | 2.044 |
| 1948 r. | - | 2.270 |
| 1949 r. | - | 2.076 |
| 1950 r. | - | 2.180 |
| 1951 r. | - | 2.208 |
| 1952 r. | - | 1.390 |

/styczeń-sierpień/

Wśród bogactw naturalnych Chile znajdują się prawie wszystkie surowce, umożliwiające rozbudowę ciężkiego przemysłu chemicznego. Rząd chilijski planuje wprowadzić zbudowanie przemysłu, jednakże przy pomocy kapitałów obcych. W końcu b.r. prowadzone były pertraktacje z konsorcjum finansowym

szwajcarskim do którego należy przedsiębiorstwo zachodnio-niemieckie "Deutsche Bergwerke und Hüttenbau G.m.b.H". Przedstawiciel powyższego konsorcjum przeprowadzał liczne rozmowy z chilijskim ministrem gospodarki oraz prezydentem Ibanezem. Przedłożył on rządowi chilijskiemu plan budowy opracowany przez zachodnio-niemieckich techników, inżynierów i fachowców. W pierwszym rzędzie projektuje się zbudowanie w Chile fabryki celulozy. Odpowiednie roboty mają zostać rozpoczęte po uzgodnieniu poszczególnych problemów z fachowcami chilijskimi.

### Stopa życiowa

Skutkiem inflacji panującej w Chile jest stały wzrost cen artykułów pierwszej potrzeby. Jak donosi gazeta "El Siglo" w ciągu trzech tygodni - od 2-go do 24 lipca b.r. - cukier podrożał o 60%, oleje roślinne - o 40%, chleb - o 20%, tłuszcze zwierzęce - o 65%. W końcu sierpnia b.r. zapadła decyzja Ministerstwa Gospodarki Chile, mocą której ceny mięsa w Santiago, Valparaíso i San Bernardo zostały podwyższone o 20%.

Według informacji zaczerpniętych z tego samego źródła, rząd chilijski upoważnił towarzystwa amerykańskie produkujące energię elektryczną do podwyższenia opłat pobieranych przez konsumentów za zużycie prądu o 85%.

/s/

## PAKISTAN

### Sytuacja gospodarcza

#### Handel zagraniczny

W okresie maj-lipiec 1953 r. bilans zagranicznych obrotów handlowych Pakistanu przedstawiał się następująco:  
/dane w mln rupii/

|          | <u>Eksport</u> | <u>Import</u> | <u>Saldo</u> |
|----------|----------------|---------------|--------------|
| maj      | 113            | 67            | + 46         |
| czerwiec | 108            | 58            | + 50         |
| lipiec   | 126            | 102           | + 24.        |

Z danych tych wynika, iż utrzymujące się w ciągu pierwszych czterech miesięcy 1953 r. dodatnie saldo bilansu handlowego /patrz "WHZ" Nr 30/113/ wykazywało nadal nadwyżkę eksportu. W porównaniu z danymi ujemnego bilansu handlowego za analogiczny okres roku ubiegłego /maj 53 mln rupii, czerwiec 85 mln rupii, lipiec 109 mln rupii/ dają się zauważyć dalsze skutki rygorystycznych ograniczeń importowych, które poczynając od października 1952 r. w decydujący sposób przyczyniły się do zrównoważenia obrotów handlowych.

Z drugiej strony przytoczone dane wskazują na pewien wzrost importu, który po rekordowo niskim poziomie w marcu i kwietniu 1953 r. /48,1 mln rupii odpowiednio i 30,2 mln rupii/ podniósł się w lipcu do wartości 102 mln rupii. Wzrost ten oznacza, iż surowy reżim kontroli importu uległ pewnemu złagodzeniu. O wzroście przywozu zdecydowało bez-



pośrednio pewne ożywienie transakcji handlowych z Indiami i z Japonią, które jak pisaliśmy poprzednio, zawarły z Pakistanem w kwietniu umowy handlowe.

Według danych "Karachi Commerce" struktura towarowa importu i eksportu pakistańskiego dokonywanego w ramach transakcji prywatnych przedstawiała się jeśli chodzi o najważniejsze pozycje w okresie maj - lipiec 1953 r. następująco :

| E k s p o r t   |      |          |        |
|-----------------|------|----------|--------|
| / w mln rupii / |      |          |        |
|                 | maj  | czerwiec | lipiec |
| bawełna         | 61,2 | 48,8     | 50,1   |
| juta            | 32,0 | 40,3     | 58,4   |
| skóry i skórki  | 1,9  | 3,3      | 2,0    |
| wełna           | 5,1  | 4,8      | 3,9    |
| herbata         | 1,7  | 2,7      | 4,3    |

  

| I m p o r t                    |     |          |        |
|--------------------------------|-----|----------|--------|
| /w mln rupii/                  |     |          |        |
|                                | maj | czerwiec | lipiec |
| maszyny                        | 7,6 | 5,1      | 9,7    |
| metale                         | 4,8 | 3,0      | 3,8    |
| produkty naftowe               | 9,8 | 7,0      | 6,7    |
| tkaniny bawełniane             | 0,6 | 0,1      | 0,02   |
| pojazdy                        | 1,3 | 1,4      | 7,6    |
| tkaniny ze sztucznego jedwabiu | 0,1 | 0,1      | 0,03   |
| przędza ze sztucznego jedwabiu | 0,4 | 1,4      | 1,2    |
| chemikalia i artykuły medyczne | 0,6 | 1,1      | 0,5    |

Porównanie tych danych z zestawieniem globalnych wartości eksportu i importu ujawnia decydujący wpływ niskiego stosunku wywozu bawełny na zmniejszenie się ogólnego eksportu z Pakistanu w zestawieniu z okresem luty - kwiecień 1953 r. Globalny eksport, który spadł w kwietniu 1953 r. do poziomu najniższego, następnie wzrósł, ale nie osiągnął w analogicznym okresie poziomu z miesięcy luty i marzec 1953 r. /odpowiednio 165,6 mln rupii i 151,3 mln rupii/. Ponieważ większość pozycji wywozu wykazała jednak wzrost, można stwierdzić, iż ten powolny wzrost globalnego eksportu przypisać należy głównie spadkowi wywozu bawełny zarówno ilościowemu jak i wartościowemu. O ile w okresie luty - kwiecień wywóz bawełny wyniósł objętościowo ok. 531.000 bel, to w okresie badanym wyniósł jedynie ok. 392.000 bel, przy czym cechy kształtowały się na poziomie niższym. Wyjaśnia "Karachi Commerce" trudności zbytu bawełny dotyczą również ostatnich miesięcy i wynikają z nasycenia popytu na rynkach światowych spowodowanego między innymi nadprodukcją w Stanach Zjednoczonych. Wzrost wywozu bawełny do Japonii, o którym pisaliśmy uprzednio jako o zjawisku przejściowym, uległ ostatnio zahamowaniu. Zmniejszyło się również znaczenie zapotrzebowanie ze strony kupców europejskich.

Jak wynika z analizy danych, dotyczących importu okres badany charakteryzował się nieznacznym wzrostem przywozu w porównaniu z okresem marzec - kwiecień. Przeciętna miesięczna wartość przywozu maszyn, wyrobów metalowych, produktów naftowych oraz pojazdów wyniosła w okresie czerwiec - lipiec 1953r. 22 mln rupii, podczas gdy w okresie marzec - kwiecień przeciętna ta wynosiła 17,5 mln rupii. Natomiast na odcinku importu tkanin, lekarstw i chemikalii nie tylko nie obserwuje się wzrostu, lecz przeciwnie daje się zaznaczyć wyraźny spadek. Przeciętna miesięczna wartość przywozu tkanin bawełnianych, tkanin ze sztucznego jedwabiu oraz lekarstw i chemikalii wyniosła w okresie czerwiec - lipiec 1953 r. 0,92 mln rupii; była więc 4,5 raza mniejsza od przeciętnej za okres marzec - kwiecień b.r. /4,2 mln rupii/.

Licząc się z koniecznością złagodzenia restrykcyjnego kursu importowego, rząd pakistański ogłosił we wrześniu b.r. nowy program importowy na okres lipiec - grudzień 1953 r. Program ten przewiduje zmniejszenie ilości pozycji objętych licencjonowaniem z 215 do 184. Licencje importowe żądane będą jednak nadal na przywóz maszyn włókienniczych, paliw pędnych, wagonów i samochodów ze Stanów Zjednoczonych oraz sprzętu radiofonicznego, wyrobów kauczukowych, przędzy wełnianej, nici bawełnianych i płyt gramofonowych z Francji. Nowy program ma ułatwić przywóz towarów niezbędnych dla podźwignięcia kraju z zacofania przemysłowego, a także przyczynić się do poprawienia katastrofalnej sytuacji na odcinku zaopatrzenia ludności w odzież i lekarstwa /por. "WIZ" 30/113/. Nowy program przewiduje zupełny zakaz importu wielu artykułów luksusowych. Jak donosi pismo "Agefi" lista tych towarów objęła ostatnio 31 pozycji.

Pomimo, iż nowy program importowy oznacza pewien zwrot w kierunku liberalizacji handlu zagranicznego, spotyka się on w pakistańskich kołach handlowych z częstą krytyką. Jak stwierdza pismo "Karachi Commerce", kryzys na odcinku zaopatrzenia w żywność i lekarstwa trwać będzie nadal. Ponadto ogłoszenie programu w połowie okresu żeglugowego jest znacznie opóźnione. Program ten nie wywrze zamierzonego skutku, jeśli chodzi o zwiększenie przywozu tkanin bawełnianych z Japonii, gdyż zapasy tych tkanin nagromadzone tam jeszcze w ubiegłym roku zostały już przez Japonię wyprzedane. W związku z tym cytowane pismo przewiduje trudności przy wypełnianiu zawartego w kwietniu układu. Układ ten uzależniał bowiem w znacznym stopniu wywóz pakistańskiej bawełny do Japonii od importu tkanin bawełnianych.

Dążąc do dalszego rozszerzenia rynków zbytu oraz źródel niezbędnych dostaw, rząd pakistański zawarł w lipcu b.r. umowę handlową z Włochami. W okresie od 1 lipca 1953 do 30 czerwca 1954 r. Pakistan dostarczy 60 tys. ton juty, 20 tys. ton bawełny oraz 5 tys. ton rudy chromowej, w zamian za dostawy półfabrykatów żelaznych i stalowych, maszyn, paliw płynnych, przędzy bawełnianej, przędzy sztucznego jedwabiu, lekarstw, barwników, chemikalii, samochodów, motocykli oraz sprzętu sanitarnego i instrumentów optycznych. Łącznie Pakistan wywiezie do Włoch towary na sumę ok. 7.090 tys.f.szt., a przywiezie na sumę ok. 4.731 tys.f.szt.



## Produkcja

Według pisma "Marchés Coloniaux" wykonanie pakistański programu sześcioletniego za r. 1952 przedstawia się w ważniejszych pozycjach następująco:

|                               |         |
|-------------------------------|---------|
| węgiel /1000 t./              | 599     |
| energia elektryczna /1000 kW/ | 300146  |
| chrom /1000 t./               | 17,2    |
| cement /1000 t./              | 530     |
| kauczuk /bele/                | 776 341 |
| stal /t./                     | 6865    |
| papierosy /mln szt./          | 3169    |

Jak widać z tych danych przemysł pakistański pozostaje nadal bardzo słaby. Jeżeli poza tym porównać niektóre z tych liczb z produkcją w latach poprzednich, to okaże się, iż tempo rozwoju tego przemysłu na niektórych odcinkach jest bardzo wolne. Np. w porównaniu z r. 1951 produkcja cementu wzrosła jedynie o 6%, produkcja papierosów - o 15%, zaś produkcja chromu, na którego wydobycie kładziono w poprzednich latach wielki nacisk, obniżyła się o 1%.

Dostrzegając znaczne trudności w wykonaniu programu, rząd pakistański zdecydował się na opracowanie specjalnego dwuletniego programu, który ma być wbudowany w program sześcioletni, i który kładzie zwiększony nacisk na rozbudowę żeglowności, przemysłu energetycznego oraz produkcji cementu, wyrobów włókienniczych i oleji jadalnych. Jak wynika z notatki zamieszczonej w czasopiśmie "Biki", wiąże się to z powołaniem do życia w lipcu b.r. t.zw. "Rady Planowania", której zadaniem ma być "opracowanie środków dla szybszego rozwoju ekonomiki kraju" w związku z "wątpliwymi osiągnięciami" przy realizacji programu sześcioletniego.

Nie umiejąc uporać się z trudnościami na jakie natrafia gospodarka Pakistanu, rząd coraz częściej dopuszcza do penetracji obcego kapitału. We wrześniu b.r. podpisana została umowa z koncernem Kruppa, w myśl której koncern ten ma rozpocząć budowę stalowni, produkujących rocznie 300.000 ton stali i 50.000 ton surowki żelaznej. Dla realizacji tych zamierzeń przybyła we wrześniu do Karaczi specjalna Komisja zachodnio-niemiecka, która przeprowadziła badania geologiczne nad złożami rudy żelaznej w prowincji Mianwali i rozpoczęła opracowywanie planów eksploatacji. Prace te, mające być ostatecznie zakończone w marcu przyszłego roku, finansowane są przez rząd Pakistanu. Dotychczas wyasygnowano już na ten cel sumę 1 mln rupii. Warto zaznaczyć, że za penetracją gospodarki Pakistanu przez koncern Kruppa stoją amerykańskie monopole, które wykorzystują zależne od nich koncerny zachodnio-niemieckie a także i japońskie do wyparcia konkurencji brytyjskiego.

Jak informuje pismo "Karachi Commerce" w artykule zatytułowanym "Ruina gospodarki juty", Pakistan przeżywa obecnie nie mający precedensu kryzys w produkcji i zbycie tego podstawowego surowca. O ile w roku gospodarczym 1950/51 areał uprawy juty wynosił 1.250.000 akrów, to w roku 1952/53 spadł on do 789.000 akrów.



Zbiory juty, które wynosiły w roku 1951/52 6,8 mln bel oceniane są w roku 1952/53 jedynie na 3,5 mln bel, a przewidywania na rok 1953/54 wskazują na dalszy spadek produkcji. Wspomniane pismo wyraża w związku z tym ostrą krytykę rządu, który stoi na stanowisku obniżenia areału upraw juty. Spadek ceny juty, który nastąpił po zakończeniu t.zw. boom u koreańskiego, nie jest - zdaniem pisma - dostatecznym powodem dla zmniejszenia powierzchni uprawy. Unia Hinduska, która koncentruje 55% światowego przetwórstwa juty, jest nadal najpoważniejszym odbiorcą i w najbliższych trzech latach powinna zakupywać w Pakistanie jutę w niezmiennych ilościach. Wynika to zresztą z warunków zawartej w kwietniu umowy /1,8 mln bel rocznie/. Ponadto pismo zwraca uwagę na konieczność zdecydowanego przeciwdziałania "zachodnim manewrom obniżenia cen juty" oraz wyjścia z rynkami zbytu poza "trawiony przez kryzys świat kapitalistyczny."

Analizując przyczyny uporczywego kryzysu żywnościowego i niskiej stopy życiowej, prasa pakistańska podkreśla, iż poza czynnikami natury rynkowej i klimatycznej niemałą rolę odgrywają w tym także czynniki ustrojowe. W artykule zatytułowanym "Czy możemy rozwiązać problem żywnościowy bez przeprowadzenia reformy rolnej" pismo "Karachi Commerce" stwierdza, iż obecny system dzierżaw i danin płaconych na rzecz wielkich właścicieli rolnych zabija wszelką inicjatywę drobnych rolników i w dalszej konsekwencji przyczynia się do wzrostu czarnego rynku i przemytnictwa. Pismo domaga się od rządu podjęcia konkretnych kroków w kierunku przeprowadzenia reformy rolnej. Tygodnik przypomina, iż Chiny, które doniedawna posiadały stały kryzys żywnościowy, stały się obecnie po dokonaniu reformy rolnej eksporterem zbóż.

## F i n a n s e

W porównaniu z pierwszym kwartałem b.r. bilans płatniczy Pakistanu wykazał w okresie kwiecień - czerwiec b.r. spadek dodatniego salda, z 53,4 mln rupii do 14,7 mln rupii, co w znacznym stopniu spowodowane zostało zmniejszeniem się wpływów z eksportu. W roku 1952/53 bilans płatniczy Pakistanu zamknął się jednak ujemnym saldem w wysokości 407,9 mln rupii, co w porównaniu ze stanem za rok 1951/52 /-463,8 mln rupii/ oznacza spadek o 12%. Trudności, które rząd pakistański napotykał w tym okresie w zrównoważeniu bilansu, wpływały głównie z kryzysowej sytuacji na odcinku cen eksportowych oraz ze zwiększonego importu zbóż dokonywanego na rachunek rządu /por. "THZ" 30/113/.

Poprawa, jaką osiągnięto w I kwartale b.r. w porównaniu z rekordowo niskim ujemnym saldem w okresie lipiec - wrzesień 1952 r. /-405,6 mln rupii/ świadczyła o zwiększonej efektywności ograniczeń przywozowych przy zachowaniu niezmiennego stanowiska rządu, opowiadającego się przeciwko dewaluacji rupii. Zmniejszenie się dodatniego salda w II kwartale b.r. nie daje jednak podstaw do zbyt wielkiego optymizmu, jeżeli chodzi o trwałość poprawy sytuacji płatniczej Pakistanu. Jak podaje czasopismo "Biki" stan rezerw dolarowych, szterlingowych i złota wynosił na 30 czerwca b.r. 668,8 mln rupii, co w porównaniu z I kwartałem b.r. /658,3 mln rupii/ nie oznacza prawie żadnej poprawy.



Trudności finansowe Pakistanu pogłębia między innymi stosunkowo wysokie oprocentowanie zaciągniętej niedawno pożyczki w W. Brytanii. Pismo "Karachi Commerce" przypomina, że w okresie ostatniej wojny W. Brytania dysponowała dowolnie rezerwami walutowymi Pakistanu i innych krajów członkowskich strefy szterlingowej zdeponowanymi w ramach wspólnej puli w Banku Angielskim i to bez uiszczania jakichkolwiek procentów. Obecnie W. Brytania, nie licząc się z prawem Pakistanu do korzystania z jego własnych rezerw w Londynie, udziela "wspaniałomyślnie" pożyczki na 4% rocznie. Cytowane pismo wyciąga stąd wniosek, że "korzyści które płyną dla krajów członkowskich strefy szterlingowej są nimi w teorii, podczas gdy w praktyce odnoszą się one tylko do kraju, posiadającego klucze do Banku Angielskiego".

## S t o p a   z y c i o w a

Utrzymujący się od dwóch lat kryzys żywnościowy i niedostateczne zaopatrzenie ludności w odzież i artykuły pierwszej potrzeby powodują dalsze obniżanie się stopy życiowej. Oficjalny wskaźnik kosztów utrzymania /1948/49 = 100/, wyniósł w lipcu b.r. w prowincji Karachi 111 punktów, w prowincji Sialkot 96 punktów, a w produkcji Narayangani 113 punktów, wykazując w stosunku do czerwca b.r. wzrost odpowiednio o 0,9%, 2,1% i 3,7%, zaś w stosunku do czerwca 1952 r. - wzrost odpowiednio o 11%, 19% i o 2%. We wszystkich prowincjach wzrost ten przypisywany jest zwiększeniu się cen na żywność, która pozostaje nadal w ilościach, leżących znacznie poniżej minimum egzystencji.

/Z/

## STANY ZJEDNOCZONE A.P.

### Sytuacja gospodarcza

#### Handel zagraniczny

W uzupełnieniu danych o kształtowaniu się obrotów handlowych Stanów Zjednoczonych w pierwszej połowie 1953 r. /patrz WHZ nr 36/119, str. 56 i nast./ podajemy dalsze informacje na ten temat.

Według komunikatu amerykańskiego pisma "Foreign Commerce Weekly" obroty USA w I połowie 1953 r. w porównaniu z I półroczem 1952 r. przedstawiały się następująco /w mln dolarów/:

|           | Eksport |                                 | Ogólny import | Nadwyżka eksportu handlowego nad importem |
|-----------|---------|---------------------------------|---------------|-------------------------------------------|
|           | ogólny  | bez do-<br>staw woj-<br>skowych |               |                                           |
| 1952 r.   |         |                                 |               |                                           |
| styczeń - |         |                                 |               |                                           |
| czerwiec  | 8.039   | 7.256                           | 5.409         | 1.847                                     |
| 1953 r.   |         |                                 |               |                                           |
| styczeń - |         |                                 |               |                                           |
| czerwiec  | 8.093   | 6.129                           | 5.630         | 499                                       |

Jak widać z powyższej tabeli ogólny eksport, t.zn. łącznie z dostawami wojskowymi, dokonywanymi w ramach t.zw. "Mutual Security Program", wzrósł tylko nieznacznie w I-półowie 1953 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1952 r. - bo za-  
ledwie o \$ 54 mln. Wartość dostaw wojskowych wzrosła w I pół-  
roczu 1953 r. do \$ 1.964 mln z \$ 783 mln w pierwszej połowie  
1952 r. to znaczy o \$ 1.181 mln.  
Jednocześnie eksport handlowy t.zn. bez dostaw wojskowych będą-  
cy właściwym wykładnikiem ekspansji eksportowej, obniżył się  
w pierwszych 6 miesiącach 1953 r. o \$ 1.127 mln w porównaniu  
z I półroczem 1952. Ponieważ import z kolei wzrósł w I połowie  
1953 r. o \$ 221 mln, to tym samym nadwyżka eksportu handlowego  
nad importem spadła o \$ 1.348 mln w porównaniu z analogicznym  
okresem 1952 r., wynosząc tylko \$ 499 mln wobec \$ 1.847 mln.  
Głównymi pozycjami eksportu /bez reeksportu/ były następujące  
towary /w mln dolarów/:

|                                        | <u>I półrocze</u> |         |
|----------------------------------------|-------------------|---------|
|                                        | 1952 r.           | 1953 r. |
| Artykuły rolnicze:                     |                   |         |
| zboża i przetwory zbożowe              | 884               | 572     |
| bawełna surowa                         | 563               | 272     |
| tytoni surowy                          | 100               | 138     |
| inne artykuły rolnicze                 | 444               | 395     |
| Artykuły przemysłowe:                  |                   |         |
| /bez "special category"/ <sup>1/</sup> |                   |         |
| maszyny, ogółem                        | 1.458             | 1.435   |
| z czego:                               |                   |         |
| <del>przemysłowe</del>                 | 823               | 799     |
| samochody i części zapasowe            | 568               | 521     |
| chemikalia                             | 439               | 380     |
| wyroby włókiennicze                    | 345               | 326     |
| żelazo, stal i wyroby z nich           | 342               | 267     |
| ropa naftowa i jej pochodne            | 294               | 261     |
| węgiel                                 | 280               | 154     |
| Inne artykuły przemysłowe              | 1.119             | 1.066   |
| "special category" <sup>1/</sup>       | 1.107             | 2.243   |

Jak widać z powyższej tabeli, w pierwszej połowie 1953r.  
nastąpił spadek wartości wywozu wszystkich głównych towarów  
eksportowych z wyjątkiem tytoniu surowego. Uderzającym jest  
w pierwszym rzędzie znaczny spadek eksportu artykułów rolni-  
czych, który według danych "U.S. News and World Report" obni-  
żył się łącznie w porównaniu z I półroczem 1952 r. o 30%.  
Zwłaszcza towarów przemysłowych największy spadek eksportu  
wykazał węgiel - bo o 45%, ponadto znacznie obniżył się eks-  
port żelaza i stali oraz wyrobów z nich, ropy naftowej i jej  
pochodnych samochodów i części zapasowych, produktów chemicz-  
nych itd.

<sup>1/</sup> pozycja "special category" obejmuje towary, które ze wzglę-  
dów tajemnicy wojskowej nie są podawane szczegółowo.



Według oświadczenia prezesa "Textile Export Association" w I półroczu 1953 r. amerykański eksport wyrobów włókienniczych spadł o 14,3% w porównaniu z analogicznym okresem r. 1952 i wyniósł 330.867 jardów. Spadek ten przypisuje się konkurencji tekstylii japońskich, indyjskich i europejskich. Amerykański przemysł włókienniczy zajmuje obecnie trzecie miejsce wśród krajów eksportujących te artykuły; wyprzedza go przemysł japoński i brytyjski.

W następstwie trudności zbytu artykułów rolniczych, w ostatnich miesiącach szczególnie ostrego charakteru nabrał problem eksportu nagromadzonych w kraju nadwyżek. Do produktów, których w pierwszym rzędzie odczuwa się poważny nadmiar należą w U.S.A.: pszenica, kukurydza, artykuły mleczarskie, olej bawełniany. Sytuacja ta zmusiła Stany Zjednoczone do opracowania specjalnego programu sprzedaży nadwyżek żywnościowych wartości ok. \$ 250 mln systemem dumpingowym za waluty krajów zakupujących. Odpowiedni projekt przyjęty został przez Kongres już w lipcu b.r. Wpływy ze sprzedaży U.S.A. zużyją na finansowanie części swego programu t.zw. "pomocy dla zagranicy". Według przewidywań agencji Reutera pszenica sprzedawana będzie po cenie niższej od ceny minimalnej, wyznaczonej przez M.U.A. - 155 centów za buszel, co dotknęłoby szczególnie Kanadę. Szczegółowym opracowaniem i realizacją powyższego programu zajmuje się "Foreign Operation Administration". Obecnie, jak informuje "Times", przedstawiciele U.S.A. toczą rozmowy w szeregu stolic Europy odnośnie zawarcia odpowiednich umów. Wielka Brytania np. wyraża zainteresowanie tytoniem, wołowiną i szoniną wartości od £ 10 - 20 mln.

Jeśli chodzi o strukturę towarową importu USA w I półroczu 1953 r., to głównymi pozycjami były /w mln dolarów/:

|                               | <u>I półrocze</u> |         |
|-------------------------------|-------------------|---------|
|                               | 1952 r.           | 1953 r. |
| <b>Artykuły rolnicze:</b>     |                   |         |
| kawa                          | 701               | 721     |
| cukier trzcinowy              | 235               | 246     |
| kauczuk surowy                | 412               | 191     |
| wełna surowa                  | 198               | 174     |
| inne artykuły rolnicze        | 874               | 874     |
| <b>Artykuły przemysłowe:</b>  |                   |         |
| metale nieżelazne i ich stopy | 727               | 896     |
| papier i wyroby papiernicze   | 454               | 460     |
| ropa naftowa i jej produkty   | 343               | 368     |
| wyroby włókiennicze           | 254               | 237     |
| maszyny i pojazdy mechaniczne | 182               | 200     |
| chemikalia                    | 131               | 165     |
| żelazo, stal i wyroby z nich  | 100               | 139     |
| tarcica                       | 101               | 118     |
| inne artykuły przemysłowe     | 715               | 778     |

W pierwszym półroczu 1953 r. w porównaniu z tymże okresem 1952 r. widać znaczny wzrost przywozu metali nieżelaznych i ich stopów, następnie żelaza i stali i wyrobów z nich, chemikaliów, ropy naftowej itd. przy jednoczesnym bardzo poważnym spadku przywozu kauczuku.

Według wstępnych ocen Ministerstwa Handlu, wartość eksportu USA we wrześniu osiągnęła \$ 1.244 mln, w porównaniu z \$ 1.184 mln w sierpniu i \$ 1.228 mln we wrześniu r.ub.

Wartość wrześniowego importu osiągnęła \$ 923 mln, wobec \$ 841 mln - w sierpniu i \$ 876 mln we wrześniu r.ub.

## Produkcja

Według prowizorycznych danych "Federal Reserve Board" wskaźniki produkcji przemysłowej USA w sierpniu w porównaniu z lipcem przedstawiały się następująco /1935-1939 r. = 100/:

|                                                 | lipiec |        | sierpień |         |
|-------------------------------------------------|--------|--------|----------|---------|
|                                                 | 1952r. | 1953r. | 1952 r.  | 1953 r. |
| towary trwałej konsumpcji                       | 232    | 312    | 269      | 313     |
| towary bezpośredniej konsumpcji                 | 181    | 192    | 195      | 201     |
| surówka i stal                                  | 139    | 279    | 244      | 277     |
| urządzenia przemysłowe                          | 331    | 387    | 336      | 389     |
| sprzęt transportowy                             | 287    | 394    | 300      | 389     |
| metale nieżelazne                               | 201    | 251    | 213      | 245     |
| materiały i wyroby drzewne                      | 150    | 158    | 160      | 169     |
| wyroby ceramiczne i szklane                     | 216    | 233    | 231      | 240     |
| tkaniny i wyroby włókiennicze                   | 147    | 156    | 170      | 167     |
| skóry i wyroby skórzane                         | 90     | 94     | 116      | 111     |
| artykuły spożywcze                              | 174    | 172    | 185      | 181     |
| papier i wyroby papiernicze                     | 159    | 185    | 188      | 214     |
| produkcja przemysłu poligraficznego             | 145    | 161    | 157      | 174     |
| przetwory naftowe oraz surowej destylacji węgla | 259    | 294    | 280      | 295     |
| chemikalia                                      | 295    | 232    | 299      | 324     |
| wyroby gumowe                                   | 225    | 261    | 242      | 261     |
| węgiel i ropa naftowa                           | 155    | 169    | 161      | 175     |
| rudy metali                                     | 81     | 171    | 164      | 172     |

Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej w sierpniu wyniósł 236 wobec 232 w lipcu 1953 r. i 215 w sierpniu 1952 r. Wskaźnik produkcji we wrześniu ocenia "Federal Reserve Board" na 234.

Mimo utrzymywania się ogólnego wskaźnika produkcji przemysłowej na dość wysokim poziomie w szeregu gałęziach przemysłu występują coraz ostrzejsze przejawy tendencji kryzysowych.

W październikowym numerze pismo "Fortune" stwierdza: "Barometry aktywności gospodarczej w ciągu ostatnich miesięcy spadały ... Po raz pierwszy od lata r.1949, jeśli nie brać pod uwagę okresów strajków, przemysł stalowy wykorzystywał mniej niż 90% swej mocy wytwórczej. Produkcja samochodów spadła o 25% w porównaniu z ubiegłą wiosną, częściowo skutkiem pożaru na zakładach "General Motors"..., głównie jednak skutkiem tego, że niezależne towarzystwa jak "Nash and Co." i "Studebaker Corp." zmniejszyły lub przejściowo wstrzymały produkcję, bowiem składy ich są przepełnione produkcją. Budownictwo mieszkaniowe, które stanowiło jedną z trwałych



podpór boomu powojennego, obniżyło się o 20% w porównaniu z poziomem ubiegłej zimy". Szczególnym przedmiotem niepokoju dla amerykańskich ekonomistów burżuazyjnych stał się obecnie krytyczny rozwój sytuacji na odcinku przemysłu hutniczego. Huty, które jeszcze w ciągu pierwszych 5 miesięcy bieżącego roku, dzięki takiemu sztuczemu bodźcowi jak kontynuowany wyścig zbrojeń, wykorzystywały pełną moc produkcyjną ograniczyły w lipcu i sierpniu wytop stali do 93-94% mocy wytwórczej, a w początkach września produkcja ich spadła poniżej 90% mocy wytwórczej.

Biuletyn "Guarantee Survey" wydawany przez kontrolowany przez Morgana "Guarantee Trust Company of New York" stwierdza we wrześniowym numerze, że popyt na stal zmniejszył się w sposób widoczny" i "nie ma już wątpliwości, że produkcja będzie spadała w ciągu następnych miesięcy bieżącego roku". Według danych "Wall Street Journal" przemysłowcy przewidują, iż poziom wytopu stali może się obniżyć w grudniu do 80% mocy produkcyjnej hut. Oznaki spadku aktywności produkcyjnej występują i w innych pokrewnych gałęziach przemysłu metalowego. "Wall Street Journal" pisze, że ekonomiczny przegląd sytuacji całego kraju ujawnia, iż odlewnie wykorzystują w chwili obecnej dwie trzecie swej zdolności produkcyjnej.

Szczególnie dotknięte są zakłady położone w okolicach Chicago. Odlewniom, jak podkreśla cytowane pismo, grozi spadek zbytu, skurczenie się zamówień, redukcja robotników i pewien spadek cen".

Spadek zamówień i niewykorzystywanie mocy produkcyjnej pogłębia się coraz bardziej w przemyśle obrabiarkowym. Portfel niewykonanych zamówień tej gałęzi przemysłu ocenia się na \$ 700 mln, co przy obecnym poziomie produkcji gwarantuje pełne zatrudnienie na przeciąg 7 miesięcy. Rok temu portfel zamówień wynosił \$ 1 mld, zabezpieczając produkcję na okres 12,5 miesięcy. Według danych stowarzyszenia Przedsiębiorstw Produkcji Obrabiarek nowe zamówienia wpływają obecnie w wysokości około \$ 75 mln miesięcznie w porównaniu z \$ 90 - 100 mln miesięcznie w roku ubiegłym. Zdaniem wiceprezesa do spraw zbytu towarzystwa "Warner and Suesy Co." napływ nowych zamówień w ciągu przyszłych 12 miesięcy może spaść o 15%. "Wall Street Journal" ocenę tę uważa za optymistyczną wobec innych poglądów przewidujących spadek nowych zamówień o 25%. Moc produkcyjna przemysłu obrabiarkowego jest obecnie prawie o 50% wyższa aniżeli przed rokiem; w porównaniu z 1949 r. wzrosła ona czterokrotnie. Wszelkie prace mające na celu rozbudowanie przedsiębiorstw zostały już zakończone i obecnie ani jedno towarzystwo nie przewiduje jakichś większych inwestycji.

"Neue Zürcher Zeitung" informuje, iż we wrześniu zamówienia te zmniejszyły się nawet do \$ 64 mln. Pod względem ilościowym spadek był jeszcze większy. Anulowania dokonanych już zamówień wzrosły we wrześniu do 17% wobec 5,5% w sierpniu i wobec 12,5% w ciągu trzech pierwszych kwartałów r. 1952.

Spadek zamówień dotknął również inne gałęzie przemysłu maszynowego. Według danych Amerykańskiego Instytutu Wagonów Kolejowych fabryki wagonów w USA miały w dniu 1 września br. zamówienia na 45.735 wagonów towarowych wobec 47.423 w dniu



1 sierpnia b.r. i 95.761 w dniu 1 września 1952 r. Portfel zamówień na lokomotywy skurczył się z 570 szt. w dniu 1 lipca b.r. do 516 w dniu 1 sierpnia b.r. W dniu 1 sierpnia 1952 r. przemysł miał zamówienia na 1.459 lokomotyw. Towarzystwo budowy taboru kolejowego "Pullman" posiadało przed rokiem zamówienia na 20.000 wagonów a w dniu 1 września b.r. portfel zamówień spadł do 12.000 wagonów. Firma "Etna" produkująca urządzenia dla przemysłu hutniczego, posiadała w dniu 30 czerwca b.r. na sumę \$ 27 mln, podczas gdy w odpowiednim okresie 1952 r. dysponowała zamówieniami na \$ 42 mln. Towarzystwo "United Engineering and Foundry Co", produkująca urządzenia dla walcowni, posiada obecnie zamówienia na sumę \$ 45 mln, podczas gdy jeszcze w początkach b.r. dysponowało zamówieniami na \$ 86 mln. Również portfel zamówień przemysłu lotniczego USA zaczyna się zmniejszać. Według ostatnich danych Stowarzyszenia Przemysłu Lotniczego, portfel zamówień tej gałęzi przemysłu wynosił w dniu 30 czerwca 1953 r. \$ 18,8 mld wobec \$ 14,3 mld w tymże czasie ubiegłego roku. Jednakże fakt, że rząd USA zredukował wydatki na lotnictwo, faworyzując produkcję innych rodzajów broni, może spowodować anulowanie zamówień na sumę do 1 mld. W kołach przemysłowych ocenia się, że wysyłki gotowej produkcji lotniczej osiągną w bieżącym roku \$ 9 mld wobec \$ 6,5 mld w 1952 r. Posiadany portfel zamówień zabezpieczy więc zatrudnienie przemysłu w ciągu dwóch lat przy obecnym poziomie produkcji. Jednakże firmy, zgodnie z zaleceniem rządu, już rozpoczęły rewidować swoje programy z tym, aby osiągnąć ich wykonanie na dłuższe okresy. Na niektórych przedsiębiorstwach zawiadomiono już o zwalnianiu robotników. Towarzystwa przemysłu lotniczego przewidują, że wysyłki samolotów z fabryk będą następowały w 1954 r. w mniejszym tempie niż w 1953 r., przy czym najbardziej obniżą się w 1955 r. Zdaniem r. w rezultacie czego poziom produkcji spadnie znacznie. Ulegnie zmianie, jeśli obecnie zarysowująca się sytuacja nie lotniczym, wynosząca obecnie 740.000 osób, zmniejszy się już znacznie w roku przyszłym, a najpoważniej w latach 1955 i 1956.

Jednocześnie z trudnościami przeżywanymi przez szereg gałęzi przemysłu przetwórczego obserwuje się zmniejszenie budownictwa mieszkaniowego. Według danych pisma "Engineering News Record" liczba kontraktów budowlanych zawartych w ciągu pierwszych 36 tygodni b.r. spadła o 7% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku.

Równocześnie notuje się spadek nowych inwestycji. Według danych Ministerstwa Handlu wydatki inwestycyjne w IV kwartale 1953 r. nieznacznie przekroczą \$ 7 mld w porównaniu z \$ 7,4 mld w III kwartale. Pismo "Fortune" wskazuje przy tym na możliwość dalszego spadku inwestycji w przyszłym roku; zdaniem niektórych ekonomistów, spadek ten wyniesie 12%.

Kurczenie się produkcji powoduje zwalnianie z pracy tysiący robotników i zwiększenie stanu bezrobocia w okręgach o rozwiniętym przemyśle ciężkim. Pismo "Business Week" informuje, że w przemyśle sprzętu transportowego zwolniono około 80.000 robotników. W połowie września "Wall Street Journal"



pisał, iż "przemysłowcy w ciągu ostatnich tygodni musieli uciec się do przejściowego zwalniania niektórych robotników i prawdopodobnie zwolnienia takie będą coraz częstsze". Pismo wskazuje na zwalnianie robotników w przemyśle samochodowym, stalowym i lotniczym. W innym numerze cytowane pismo donosi, że w połowie sierpnia b.r. liczba bezrobotnych w okręgu Detroit wyniosła 70.000 osób, osiągając tym samym najwyższy w bieżącym roku poziom. Według stwierdzenia pisma "US News and World Report" bezrobocie posiada szczególnie ostry charakter w stanach przemysłowych, a zwłaszcza w Pensylwania i Michigan. Cytowane pismo przewiduje, iż w ciągu przyszłych 9 miesięcy bezrobocie będzie wzrastało o 250.000 osób miesięcznie. Przy zaostrzających się trudnościach zbytu ciągle wzrastają zapasy towarów przemysłowych. Według prowizorycznych danych Ministerstwa Handlu USA zapasy towarów na składach fabrycznych i w sieci handlowej w sierpniu b.r. w porównaniu ze sprawdzonymi danymi za lipiec b.r. przedstawiają się następująco /w mldr dolarów/: x/

|                                 | lipiec |        | sierpień |         |
|---------------------------------|--------|--------|----------|---------|
|                                 | 1952r. | 1953r. | 1952 r.  | 1953 r. |
| Ogółem                          | 71,6   | 77,4   | 71,7     | 77,8    |
| w tym:                          |        |        |          |         |
| w handlu detalicznym            | 19,2   | 21,4   | 19,3     | 21,8    |
| z tego:                         |        |        |          |         |
| towary trwałej konsumpcji       | 8,6    | 10,5   | 8,3      | 10,3    |
| towary bezpośredniej konsumpcji | 10,6   | 10,9   | 11,0     | 11,5    |
| w handlu hurtowym               | 9,7    | 10,3   | 9,7      | 10,3    |
| z tego:                         |        |        |          |         |
| towary trwałej konsumpcji       | 4,8    | 5,4    | 4,8      | 5,4     |
| towary bezpośredniej konsumpcji | 4,9    | 4,8    | 4,9      | 4,9     |
| w przemyśle                     | 42,7   | 45,7   | 42,7     | 45,8    |
| z tego:                         |        |        |          |         |
| towary trwałej konsumpcji       | 23,0   | 26,1   | 23,1     | 26,1    |
| towary bezpośredniej konsumpcji | 19,6   | 19,6   | 19,6     | 19,7    |

Zapasy towarowe w USA z uwzględnieniem wahań sezonowych ocenia się w sierpniu na \$ 78,76 mldr wobec \$ 78,31 mldr w lipcu b.r. to znaczy, że w ciągu jednego miesiąca wzrosły one o \$ 450 mln z czego \$ 373 mln przypada na przemysł, a \$ 77 na sieć handlową. Jedną z głównych przyczyn spadku zbytu i nagromadzenia się zapasów towarowych jest obniżenie się siły nabywczej społeczeństwa amerykańskiego. Znajduje to odzwierciedlenie we wzroście kredytów na cele konsumpcyjne i w zadłużeniu się konsumenta amerykańskiego. Według danych "Federal Reserve Board", kredyt konsumpcyjny w ciągu sierpnia wzrósł o \$ 217 mld do ogólnej sumy \$ 27,4 mldr, przekraczając tym samym poziom z roku ubiegłego o \$ 4,4 mldr. Wzrost ogólnej sumy zadłużenia konsumpcyjnego nastąpił głównie skutkiem zwiększenia się kredytów

x/ bez uwzględnienia wahań sezonowych



tów przy sprzedaży na raty, które podniosły się w sierpniu o \$ 204 mln, osiągając tym samym w dniu 31 sierpnia b.r. \$ 21,1 mld, to znaczy o \$ 4,3 mld więcej niż w tymże czasie 1952 r. Poniższe zestawienie ilustruje stan kredytów konsumpcyjnych na dzień 31 sierpnia 1953 r. /w mln dolarów/:

|                                            | W dniu<br>31 sierpnia<br>1953 r. | zmiany w porównaniu<br>z lipcem<br>1953 r. | z sierpniem<br>1952 r. |
|--------------------------------------------|----------------------------------|--------------------------------------------|------------------------|
| Ogółem                                     | 27.434                           | + 217                                      | + 4.404                |
| Kredyty przy sprzedaży na raty             | 21.058                           | + 204                                      | + 4.330                |
| przy zakupie samochodów                    | 10.067                           | + 159                                      | + 2.795                |
| przy zakupie innych towarów konsumpcyjnych | 5.314                            | + 6                                        | + 775                  |
| Inne kredyty                               | 6.376                            | + 13                                       | + 74                   |

Coraz bardziej kryzysowa sytuacja rysuje się na odcinku gospodarki rolnej USA. Spadek eksportu amerykańskich artykułów rolnych spowodował powstanie znacznych "nadwyżek" pszenicy, bawełny i innych kultur rolnych. Według danych "Wall Street Journal" z dnia 24 września b.r. na składach "Commodity Credit Corporation" znajdują się nadwyżki kukurydzy wartości \$ 710 mln, pszenicy - \$ 1.082 mln, produktów mlecznych - \$ 355 mln. Szczególnie ciężka sytuacja powstała na rynkach zbytu pszenicy. Celem przeciwdziałania nadprodukcji pszenicy rząd amerykański postanowił ograniczyć obszar zasiewu tego zboża w 1954 r. o 20% w porównaniu z 1953 r. Planuje się również przymusowe kroki w kierunku ograniczenia produkcji bawełny. 9 października minister rolnictwa, Benson, zaproponował, aby ustalić na rok 1954 nową kwotę sprzedaży bawełny - o 27% mniejszą od zbiorów bawełny w 1953 r. Jednakże amerykańska prasa burżuazyjna z trwogą stwierdza, że żadne kroki rządowe zmierzające do ograniczenia produkcji artykułów rolniczych nie będą w stanie zlikwidować wzrastających zapasów artykułów rolniczych. Trudności zbytu produkcji rolnej spowodowały spadek cen krajowych, mimo stosowanej przez rząd polityki sztucznego ich podtrzymywania. Ceny po jakich farmerzy sprzedają obecnie monopolom produkty rolnicze są o 13% niższe aniżeli przed rokiem i o 18% niższe w porównaniu z lutym 1951 r. Celem niedopuszczenia do gwałtownego spadku cen artykułów rolniczych wobec zapośredzczających się trudności zbytu rząd USA, jak wiadomo, płaci farmerom ceny interwencyjne. Na zasadzie obecnie obowiązującej ustawy, która wygasa z końcem 1954 r. interwencyjne w wysokości 90% parytetu stosowane są dla pszenicy, kukurydzy, bawełny, orzeszków ziemnych, ryżu i tytoniu. Dla innych zbóż procent ten jest niższy np. ceny interwencyjne pszy, jęczmienia, żyta i sorgo wynoszą 85% parytetu. Jak przewiduje "Neue Zürcher Zeitung" polityka cen interwencyjnych utrzymana zostanie nadal przez rząd republikański między innymi ze względów natury wewnętrznej - politycznej. Według danych Ministerstwa Rolnictwa U.S.A. z końca października b.r., dochody farmerów, po zapłaceniu podatków wyniosą w 1953 r. około \$ 12,5 mld to znaczy będą o ponad \$ 4 mld mniejsze w porównaniu z 1947 r. Ministerstwo stwierdza przy



tym, że "nożyce między kosztami produkcji a cenami" utrzyma się również w 1954 r.

Tego rodzaju sytuacja prowadzi do znacznego zwiększenia zadłużenia farmerów. Jak informuje pismo "Wall Street Journal" z 30 października b.r. w oparciu o dane Ministerstwa Rolnictwa do końca 1953 r. zadłużenie farmerów wzrosło o \$ 800 mln w porównaniu ze stanem na początku bieżącego roku. W dniu 1 stycznia 1954 r. zadłużenie farmerów osiągnie \$ 16,7 mld w porównaniu z \$ 15,9 mld na dzień 1 stycznia 1953 r. Spadek dochodu farmerów i wzrost ich zadłużenia obserwuje się we wszystkich gałęziach rolnictwa i we wszystkich okręgach Stanów Zjednoczonych. Tak np. według doniesienia pisma "US News and World Report" z 2 października b.r., farma mleczna w stanie New York i przyległych okręgach dawała w 1952 r. średni roczny dochód poniżej \$ 2.500, podczas gdy w 1948 r. przy znacznie niższych kosztach utrzymania i podatkach dochód ten przewyższał \$ 3.000. Przeciętny plantator bawełny w Południowej Karolinie i sąsiednich stanach otrzymywał w 1952 r. czysty dochód w wysokości zaledwie \$ 687 w porównaniu z \$ 1.238 w 1946 r.

Podczas gdy farmerzy staczają się ku ruinie, właściciele elewatorów i wielkie towarzystwa ciągną wielkie zyski ze skupu artykułów rolniczych po niskich cenach i sprzedaży ich następnie konsumentom po wygórowanych cenach. Według danych sierpnowego numeru biuletynu "National City Bank" w ciągu pierwszej połowy b.r. zyski 28 towarzystw przetwarzających produkty rolnicze wyniosły po zapłaceniu podatków \$ 71,6 mln w porównaniu z \$ 58,8 mln w analogicznym okresie 1952 r.

## S t o p a   z y c i o w a

Według tymczasowych danych Ministerstwa Pracy U.S.A. wskaźniki cen hurtowych we wrześniu 1953 r. przedstawiały następująco /1947-1949 = 100/:

|                                             | sierpień |         | wrzesień |         |
|---------------------------------------------|----------|---------|----------|---------|
|                                             | 1952 r.  | 1953 r. | 1952 r.  | 1953 r. |
| Wskaźnik ogólny                             | 112,2    | 110,6   | 111,8    | 111,1   |
| w tym:                                      |          |         |          |         |
| towary rolnicze                             | 109,9    | 96,4    | 106,6    | 97,1    |
| żywność                                     | 110,5    | 104,8   | 110,3    | 100,1   |
| towary przemysłowe                          | 113,0    | 114,9   | 113,2    | 114,1   |
| w tym:                                      |          |         |          |         |
| tekstylia i odzież                          | 99,1     | 97,5    | 99,5     | 97,1    |
| skóry i wyroby skórzanе                     | 96,5     | 99,9    | 96,5     | 99,1    |
| opał i energia elektryczna                  | 105,8    | 111,0   | 106,2    | 111,1   |
| chemikalia                                  | 104,0    | 106,3   | 104,0    | 106,1   |
| kauczuk i wyroby                            | 127,8    | 123,5   | 126,3    | 124,1   |
| artykuły i wyroby drzewne                   | 120,5    | 120,4   | 120,4    | 119,1   |
| masa papiernicza i papier                   | 115,6    | 116,2   | 115,6    | 116,1   |
| metale i wyroby metalowe                    | 124,1    | 129,4   | 124,6    | 128,1   |
| maszyny i sprzęt                            | 121,4    | 123,7   | 121,5    | 124,1   |
| meble i inne artykuły gospodarstwa domowego | 111,5    | 114,8   | 112,0    | 114,1   |

|                         |       |       |       |       |
|-------------------------|-------|-------|-------|-------|
| kopaliny niemetaliczne  | 113,8 | 119,6 | 113,8 | 120,7 |
| tytoń, wyroby tytoniowe | 110,8 | 115,6 | 110,8 | 116,2 |
| i napoje                |       |       |       |       |
| inne                    | 108,9 | 96,4  | 108,3 | 94,8  |

Mimo obniżenia się cen hurtowych koszty utrzymania w Stanach Zjednoczonych wzrastają nadal. Według oficjalnych danych amerykańskiego "Bureau of Labour Statistics" ogólny wskaźnik kosztów utrzymania wzrósł ze 115 w połowie sierpnia do 115,2 w połowie września /1947-1949 r. = 100/. Ceny odzieży wzrosły w ciągu tego miesiąca o 1%, komorne - o 0,3%, pomoc lekarska o 0,7%. Jednocześnie ceny artykułów spożywczych spadły o 0,3%. Mimo wzrostu wskaźnika kosztów utrzymania płace pozostały niezmienione.

W ciągu ostatnich miesięcy w Nowym Yorku i licznych innych miastach amerykańskich podniesione zostały taryfy za przejazd autobusowe. Opłaty za przejazd w metro nowojorskim podniesione zostały o 50%. Podwyższone zostały również taryfy pocztowe. Po uchwaleniu latem bieżącego roku przez kongres zniesienia kontroli nad komornem to ostatnie wzrosło w wielu miastach dwu lub nawet trzykrotnie.

Właściciele domów czynszowych zgarniają nowe miliony dolarów dodatkowych zysków. Jak niedawno doniósł organ Ministerstwa Handlu USA "Survey of Current Business", w 1952 r. amerykańscy właściciele domów osiągnęli największe w historii USA zyski. Czyste zyski właścicieli domów /to znaczy po uiszczeniu podatków/ w samych tylko większych miejscowościach U.S.A. przekroczyły \$ 2.390 mln.

W ostatnich latach coraz większą część dochodów klasy pracującej pochłaniają podatki, z których finansuje się wyścig zbrojeń. W 1952 r. przypadało w U.S.A. średnio podatków \$ 557 na osobę. Stały wzrost podatków i drożyzny prowadzi do silnego spadku stopy życiowej amerykańskich mas pracujących. Nawet według zaniżonych danych Ministerstwa Pracy USA, średni roczny zarobek robotnika amerykańskiego był w październiku 1952 r. o \$ 760 niższy od obliczanych oficjalnie kosztów minimum egzystencji dla średniej rodziny amerykańskiej. Od tej pory stan ten uległ dalszemu pogorszeniu.

/o/





# U M O W Y HANDLOWE I PŁATNICZE

## BRAZYLIA - FRANCJA

W uzupełnieniu wiadomości z nr 38/121 "WHZ" podajemy bliższe szczegóły dotyczące wymiany brazylijsko-francuskiej. Poza wspomnianymi już poprzednio dostawami Brazylia dostarczy Francji /w tys dolarów, fob/: rogów - 250, wosku karnauba - 1.200, odpadków bawełnianych - 100, roślin leczniczych, medykamentów, farmaceutyków - 300, nasion rycynusu - 250, bawełny krótkowłóknistej - 600, jelit - 500, drewna twardego - 200, surowców farmaceutycznych - 50, herbaty - 200, minerałów - 1.500, oleju rycynowego - 250, krochmalu z manioki - 50, maki maniokowej - 200, skór wyprawionych - 100, mentolu - 50, tkanin bawełnianych - 400, masła kakaowego - 150, innych towarów - 1.170.

Na eksport francuski do Brazylii złożą się /w tys dolarów, fob/: nasiona - 150, kreda - 100, żelatyna przemysłowa - 100, sól - 800, papier specjalny - 100, papiery fotograficzne - 300, kamienie młyńskie i szlifierskie - 200, igły - 20, siatki z drutu miedzianego - 300, chlorek wapnia - 200, nadchloran amonu - 100, kwas siarkowy - 50, środki owadobójcze - 500, aparaty i instrumenty medyczne - 600, części i zapasowe do zegarków - 150, sprzęt telefoniczny, telegraficzny i radiowy - 100, elektryczne aparaty medyczne /łącznie z aparatami Rontgena/ i części zapasowe - 300, maszyny rolnicze, traktory - 5.100, maszyny drukarskie - 350, cement - 350, książki, czasopisma, płyty gramofonowe - 1.200, materiały ogniotrwałe - 500, półfabrykaty aluminiowe - 200, kwas siarkowy i winowy - 100, farmaceutyki, antybiotyki i surowce farmaceutyczne - 2.300, elektrody węglowe - 400, kable elektryczne - 150, prasy i pompy hydrauliczne - 800.000, maszyny biurowe, do pisania i do liczenia - 1.000, części zamienne do samochodów - 2.000, motocykle i części zapasowe - 200, chemikalia - 1.500, chmiel - 400, aluminium w sztabach - 300, soda żrąca - 1.000, półfabrykaty z miedzi - 200, przędza bawełniana - 800, szkło, wyroby ze szkła, porcelana, kryształy - 950, filce i tkaniny przemysłowe - 50, dźwigi - 100, maszyny do szycia - 250, zegarki - 1.000, elektryczne aparaty dla użytku domowego - 300, spirytualia - 1.200, oliwki, daktyle, suszone owoce - 1.750, przyprawy kucharzennicze - 300, instrumenty muzyczne - 500, rowery i części zapasowe - 300, konserwy rybne - 50, tkaniny lniane - 500, biżuteria - 150, inne towary - 2.040.

## BRAZYLIA - HISZPANIA

1 40/65 Brazylijsko-hiszpańska umowa handlowa /patrz nr 32/67 "WHZ"/ przedłużona została do 31 grudnia 1953 r.



## BRAZYLIA - URUGWAJ

Zawarta ostatnio pomiędzy Brazylią a Urugwajem jednoroczna umowa handlowa przewiduje obroty w wysokości \$ 25 mln w obu kierunkach. Brazylijskie dostawy obejmują m.in. kawę, kakao, bawełnę, cukier i wyroby przemysłowe. Urugwaj wyeksportuje w zamian za to bydło, pszenicę i mięso.

## CHINSKA REPUBLIKA LUDOWA - JAPONIA

Pomiędzy Chińską Republiką Ludową a Japonią zawarta została umowa handlowa, przewidująca obroty towarowe na sumę £ 30 mln w obu kierunkach. Japonia dostarczy Chinom płyt stalowych, maszyn włókienniczych i materiałów budowlanych w zamian za rudy, węgiel, sól, soję i wełnę.

## CZECHOSŁOWACJA - GRECJA

Zawarta ostatnio pomiędzy Czechosłowacją a Grecją transakcja kompensacyjna przewiduje wymianę towarową w wysokości \$ 2,5 mln w obu kierunkach. Blizszych szczegółów dotyczących tej transakcji narazie nie opublikowano.

## CZECHOSŁOWACJA - WŁOCHY

Pomiędzy Czechosłowacją a Włochami zawarta została umowa kompensacyjna na ogólną sumę 150 mln lirów włoskich. Włochy otrzymają z Czechosłowacji /w mln włoskich lirów/ wyroby szklane i kryształowe - 50, fajans sanitarny - 30, porcelanę - 30, spirytus - 15, ziemniaki - 10, inne towary - 15. W zamian za to Włochy dostarczą Czechosłowacji owoców i jarzyn - 100, przedmiotów ze sztucznych włókien - 10, pasów transmisyjnych - 10, maszyn do liczenia i do pisania - 20, korka - 9, innych towarów - 1.

## DANIA - HOLANDIA

W uzupełnieniu wiadomości z nr 32/115 "WHZ" podajemy, że eksport duński obejmuje m.in. nasiona - 20 t, ryby - 1,25 mln d.kr., wątróbki rybne - 0,2 mln d.kr., bydło rzeźne - 15.000 szt., kiełbasę - 0,2 mln d.kr., smołę - 4.000 l, farby i laki - 0,075 mln d.kr., wyroby ze sztucznych włókien - 0,65 mln d.kr., maszyny i aparaty - 9,0 mln d.kr., wyroby szklane dla użytku domowego - 0,25 mln d.kr. Na dostawy holenderskie złożą się m.in. spirytualia - 0,25 mln d.kr., superfosfaty - 60.000 t, farby laki - 0,175 mln d.kr., rury - 600 t., maszyny i aparaty 1,1 mln d.kr., wyroby elektrotechniczne - 14,0 mln d.kr.

## EGIPT - RUMUNIA

Na podstawie układu handlowego i płatniczego zawartego pomiędzy tymi dwoma państwami Egipt będzie eksportował nieodpłatnie bawełnę, przedzę, wyroby włókiennicze, konfekcję, mangan i fosfaty, w zamian za rumuńską naftę, chemikalia i drewno.

## FINLANDIA - FRANCJA

W uzupełnieniu wiadomości z nr 30/113 "WHZ" podajemy bliższe szczegóły dotyczące wymiany towarowej fińsko-francuskiej. Francja wyeksportuje do Finlandii m.in. kakao - 150 t, kawę - 200 t, wina i spirytualia - 375 mln fr. fr., fosforyty - 20.000 t, sól - 10.000 t, karbid - 10.000 t, sztuczne żywice - 80 mln fr.fr., potas /w postaci K<sub>2</sub>O/ - 4.000, opony - 150 mln fr.fr., wełnę i przędzę wełnianą - 600 t, tkaniny bawełniane - 150 mln fr.fr., szkło i ceramikę - 32 mln fr.fr., wyroby żelazne i stalowe - 61.000 t, obrabiarki - 125 mln fr.fr., maszyny rolnicze i traktory - 165 mln fr.fr., pojazdy mechaniczne i części zapasowe - 655 mln fr.fr., instrumenty muzyczne, artykuły sportowe itp. - 40 mln fr.fr. Eksport Finlandii obejmuje m.in. żywice - 1.500 t, kopalniaki - 100.000 m<sup>3</sup>, szpule - 700 t, miazgę drzewną - 35.000 t, celulozę - 130.000 t, papier rotacyjny - 140.000 t, papier kraft - 1.500 t, oraz inne wyroby drzewne.

## FINLANDIA - GRECJA

Jak donosi Agencja France Presse w dniu 10 października podpisana została fińsko-grecka umowa handlowa, przewidująca wymianę towarową na sumę \$ 10 mln. W ramach tej umowy Finlandia dostarczy Grecji drewno, papier, domki prefabrykowane, ser, naczynia porcelanowe, i ceramiczne. W zamian za to Grecja dostarczy tytoniu, kaolinu, magnezytu, skór niewyprawionych, gałek i towarów rolniczych.

## FINLANDIA - PARAGWAJ

W ramach jednorocznej umowy zawartej ostatnio pomiędzy Finlandią a Paragwajem, ten ostatni otrzyma z Finlandii papier zwykły i rotacyjny, porcelanę, sztuczną wełnę, maszyny, aparaty radiowe i wyroby ze szkła, w zamian za paragwajskie skóry niewyprawione, makuchy, bawełnę, drewno, owoce i zboże.

## GRECJA - SZWECJA

Pomiędzy Grecją a Szwecją podpisana została w Atenach umowa handlowa, obowiązująca do 30 czerwca 1954 r. Z uwagi na to, że import grecki po dewaluacji drachmy został w znacznej mierze zliberalizowany obie strony uznały za stosowne uzupełnić zrezynnować z list kontyngentowych.

## HOLANDIA - WĘGIERSKA REPUBLIKA LUDOWA

W dn. 20.X.b.r. zawarta została umowa handlowa pomiędzy Holandią a Węgrami. Przewiduje ona w okresie od 1 października 1953 r. do 1 października 1954 r. obroty na sumę 30 mln florenów holenderskich.

Holandia dostarczy Węgrom: nasion, szmat, lnu, przędzy sztucznego jedwabiu, produktów chemicznych i farmaceutyków, wyrobów elektrotechnicznych i maszyn, w zamian za nasiona oleiste i oleje jadalne, sól, produkty chemiczne i farmaceutyki, części zamienne do rowerów i maszyn.



Import holenderski z Węgier wynosił w pierwszym półroczu r.b. - 3 mln fl.h. wobec 9 mln fl.h. w r. 1952, podczas gdy wywóz holenderski do tego kraju wynosił 13 mln fl.h. w równaniu z 14 mln fl.h. w okresie całego roku 1952.

#### HOLANDIA - WIELKA BRYTANIA

Zawarta pomiędzy Holandią a Wielką Brytanią umowa handlowa, obowiązująca do końca bieżącego roku przewiduje poniższe kontyngenty towarowe. Eksport Wielkiej Brytanii /w tys £/: chemikalia i farmaceutyki - 10, laki i pokosty - 110, przemysłowe środki do czyszczenia - 150, skóry - 100, części samochodowe - 56, maszyny rolnicze - 250, maszyny do szycia - 165, maszyny dla przemysłu spożywczego - 200, samochody osobowe - 1.800, wyroby ze sztucznych włókien - 570, ryby - 300. Natomiast dostawy holenderskie złożą się m.in. /w tys £/: koronki - 100, skóry - 100, wyroby skórzane - 40, chemikalia i farmaceutyki - 25, wyroby szklane - 15, wyroby z wikliny - 65, przedmioty porcelanowe - 20.

#### IRLANDIA - NIEMCY ZACHODNIE

Ostatnio podpisana została pomiędzy Irlandią a Niemcami zachodnimi umowa handlowa, w ramach której Niemcy zachodni dostarczają Irlandii przede wszystkim wyrobów przemysłowych i zwierzęcych w zamian za co otrzymują mięso oraz bydło rzeźne i hodowlane.

#### IRLANDIA - SZWECJA

Zawarta pomiędzy Szwecją a Irlandią umowa handlowa będzie obowiązywać do 31 marca 1954 r. Bliższych szczegółów dotyczących tej umowy narazie nie opublikowano.

#### NIEMCY ZACHODNIE - PAKISTAN

Obowiązująca pomiędzy Niemcami zachodnimi a Pakistanem umowa handlowa /patrz na nr nr 24/59 i 8/91 "WHZ"/ przedłużona została do 31 grudnia 1953 r.

#### PORTUGALIA - WŁOCHY

W uzupełnieniu wiadomości z nr 30/113 "WHZ" podaje się, że do przedłużonej umowy włosko-portugalskiej dołączone zostały nowe listy towarowe. Dostawy portugalskie obejmą: ryby - 2.500 t., wino - \$ 30.000, agar-agar - \$ 10.000, ferrowolfram - \$ 40.000, nasiona roślin oleistych - 3.000 t, kopry - 2.500 t, olej palmowy - 1.000 t, rudy żelaza i manganu - 59.000 t, chrom - 3.000 t, skóry \$ 300.000, sizal - 2.000 t, i inne wyroby. Na eksport włoski złożą się m.in. streptomycyna - \$ 50.000, barwniki organiczne - \$ 50.000, bibułka papierosowa - \$ 50.000, wyroby ze szkła - \$ 110.000, pompy i maszyny - \$ 200.000, rowery - \$ 1.000.000, pojazdy mechaniczne - \$ 1.000.000, żywność - \$ 30.000, materiały elektrotechniczne - \$ 300.000, tetyczna - 400 t, celuloza - 1.500 t, włókna sztuczne - 1.500 t, wyroby przemysłu ciężkiego - 2.300 t.

SZWECJA - TURCJA

Szwedzko-turecka umowa handlowa /patrz nr 14/97 "WHZ"/ przedłużona została do 15 lipca 1954 r. Obie strony uzgodniły jednocześnie, że w przyszłości umowa ta będzie przedłużana automatycznie, o ile jedna ze stron nie wypowie jej w określonym terminie.

/j/



NOTA - FUNDA

NOTA - FUNDA

NOTA - FUNDA

NOTA - FUNDA

NOTA - FUNDA

## ZAKOŃCZENIE OSMEJ SESJI GATT'U

Ósma sesja GATT'u zakończyła się w dniu 24 października r.b. po przeszło 5 tygodni trwających debatach, które miały często przebieg zacięły. Dwa trudniejsze zagadnienia dotyczyły przyjęcia na członka Japonii oraz żądanie W. Brytanii upoważnień podwyższenia jej marży preferencji imperialnych. Japonia została zaproszona do wzięcia udziału w naradach w następnej konferencji. Dania, Francja, Holandia, Włochy i Czechosłowacja, jak również Burma i Indonezja powstrzymały się przy głosowaniu w sprawie upoważnienia W. Brytanii do podniesienia marż preferencyjnych. Uchwała została powzięta tylko na skutek wyraźnych zapewnień W. Brytanii, że nie zamierza ona wykorzystywać przyznanego jej prawa podwyższenia swych "wolnych" stawek taryfowych dla zwiększenia obrotów z krajami Commonwealth u kosztem handlu z innymi krajami. Ponadto W. Brytania musiała dla otrzymania tego ustępstwa ze strony GATT'u zgodzić się na kłopotliwą procedurę, polegającą na zawiadomieniu generalnego sekretarza GATT'u i zainteresowanych krajów o zamiarze zmian celnych. O ile w ciągu 30 dni nie zostanie wniesiony protest, W. Brytania ma prawo przeprowadzić podniesienie taryf. Jeśli jednak protest zostanie ogłoszony - to sprawa zostanie przedłożona komisji arbitrażowej GATT'u dla ostatecznej decyzji. Poza tym W. Brytania będzie mogła podnosić "wolne" stawki odnośnie tych tylko towarów, które importowane są do W. Brytanii z krajów Commonwealth u - bez cła. Co się tyczy towarów z krajów Wspólnoty Brytyjskiej, na które ona sama nakłada cło, to musi być ono podniesione o taką samą kwotę, jaką obciążyła ona dotychczasowo inny analogiczny towar zagraniczny.

Również w ostatniej chwili doszło do porozumienia w sprawie przedłużenia zobowiązań dotyczących wzajemnych ustępstw celnych. Mają one być przedłużone na okres 1 1/2 roku t.j. od końca 1953 do 30 czerwca r. 1955. Przedłużenie to nie dotyczy krajów, które nie podpiszą odpowiedniego protokołu.

Do ostatniej wreszcie wśród załatwionych spraw należało zbadanie pierwszego rocznego sprawozdania sześciu krajów należących do Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Na wniosek wydomosci komisji roboczej, członkowie GATT'u przyjęli do wiadomości zapewnienie krajów należących do Wspólnoty, że pragną w możliwie najkrótszym czasie omówić z pozostałymi członkami GATT'u zagadnienia gospodarczo-handlowe, odnośnie węgla i stali, i że mają one nadzieję zakończyć te rokowania do dn. 1 maja 1954 r. Członkowie GATT'u wyrazili nadzieję, że Wysoka Rada, podając do wiadomości publicznej wyniki prowadzonych obecnie badań, odnośnie układów pomiędzy producentami.

A U S T R I A

Przedłużenie terminu ważności kontyngentów eksportowych

Termin ważności ogólnych kontyngentów eksportowych, który upłynął 30.IX.1953 r. został przedłużony do 30.VI.1954 r.



Przyznane poszczególnym firmom kontyngenty wywozowe papieru celulozy i wełny sztucznej nie uległy zmianie w III kwartale 1953 r. i I półroczu 1954 r. Pewnym zmianom uległy kontyngenty na wywóz blach, żelaza, walcówki, drutu, surówki i elementów maszyn.

## AUSTRALIA

### Ułatwienie importowe

Poczynając od 1.X.1953 r., zostały wprowadzone pewne ułatwienia w dziedzinie reglamentacji importu do Australii. Kwoty importowe dla kategorii towarów A i B zostały w stosunku do roku 1951 ustalone odpowiednio na 90% i 50%. Ponadto szereg towarów zaliczonych dotychczas do grupy t.zw. towarów "administrowanych" i których przywóz był rozpatrywany dotychczas w drodze indywidualnej korzystając będzie z zezwoleń przywozu wydawanych bez ograniczeń. Dotyczy to części maszyn rolniczych i innych, materiału izolacyjnego, materiałów do produkcji tkanin i papieru szmerglowego, części zamiennych do piór i ołówków automatycznych, i obejmuje aluminium i nikiel w różnych postaciach, wyroby gotowe z aluminium i niklu, żyska kulkowe oprócz przeznaczonych do pojazdów mechanicznych, niektóre liczniki, filmy kinematograficzne, wyroby przeznaczone do użytku głuchych i ślepych, ferrostopy, odpadki bawełny, skóry, włókno oprócz juty i lnu, celofan, sierść zwierzęca, maszyny i aparaty naukowe oraz inwentarz ruchomy dla sztalii. Powyższe ułatwienia nie dotyczą przywozu z Japonii oraz krajów strefy dolarowej.

## FRANCJA

### W sprawie złagodzenia restrykcji importowych

W sprawie projektu dalszego złagodzenia francuskich restrykcji importowych, w obrotach handlowych z krajami OEEC, rzecznik sekretariatu stanu dla spraw gospodarczych oświadczył-wg doniesień Reutera - że plan przewiduje zwiększenie liberalizacji importu z 8% do 30%. Lista towarów, które przestają podlegać ograniczeniom, to surowce takie, jak bawełna, piryty, siarka i miedź.

## HOLANDIA

### Wyrównanie cen zbóż

Minister Rolnictwa postanowił zastosować system wyrównawczych zbóż pastewnych w celu ochrony interesów producentów krajowych. Jeśli trwać będzie spadek cen importowanych jęczmienia poniżej 24 hfl, owsa poniżej 19,5 hfl i żyta poniżej 20 hfl, to następować może podwyżka opłat celnych od importu tych zbóż, a gromadzone fundusze zużyte zostaną na wypłatę premii eksportowych za wywożone zboża i pewne przetwory rolnicze o ile ceny holenderskie będą wyższe od światowych.

Zmniejszenie wywozowych opłat celnych

Rząd indyjski obniżył opłaty celne przy eksporcie tkanin. Komunikat rządowy zapowiada natychmiastowe zniesienie 10% opłat celnych przy eksporcie średnich gatunków tkanin oraz redukcję istniejących opłat przy wywozie tkanin najcieńszych z 3 anna 3 pie do 2 anna za yard. Ponadto ma nastąpić rozszerzenie zarządzenia, na zasadzie którego przemysł może korzystać ze zniżek ceł importowych, płaconych za bawełnę, sprowadzoną do wyrobu tkanin, przeznaczonych na eksport.

## NIEMCY ZACHODNIE

Ograniczenia importowe

Dania wniosła protest przeciw złożonemu w OEEC zachodnio-niemieckiemu wnioskowi uzasadniającemu zawieszenie liberalizacji w stosunku do słodu i jęczmienia browarnianego, co jest niezgodne z duńsko-zachodniemiecką umową handlową. Duński wywóz jęczmienia browarnianego do Niemiec zachodnich w roku gospodarczym 1952/53 wynosił 170.000 ton i spadł znacznie od tego czasu.

Sprawa liberalizacji importu

Reuter doniósł, że władze gospodarcze Niemiec zachodnich rozważają sprawę częściowego zliberalizowania importu dolarowego kosztem obecnych t.zw. "importowych uprawnień dolarowych". System importowych uprawnień dolarowych, który został wprowadzony w kwietniu 1952 i wygasa z końcem bieżącego roku przewidywał, że eksporterzy mogą zatrzymywać 40% wpływów, osiągniętych z eksportu za wolne dolary i wolne franki szwajcarskie na zakup pewnych artykułów i surowców ze strefy dolarowej. Była to pewna forma subsydiowania eksportu. Decyzje w tej mierze nie zostały jeszcze powzięte, uważa się jednak, że dotychczasowa lista importowanych towarów dolarowych pozostanie niezmieniona.

## NORWEGIA

Spodziewane ograniczenia importowe

"Neue Zürcher Zeitung" donosi, że stan norweskiego bilansu płatniczego nie wykazuje żadnego wzrotu ku poprawie, tak że należy liczyć się z możliwością ograniczenia liberalizacji importu, która wynosiła w dniu 1 lipca r.b. 75%. Wymiana towarowa z zagranicą dała w okresie pierwszych trzech kwartałów deficyt przewidziany w budżecie dla całego roku 1953. Wpływy norweskiej floty handlowej będą w roku bieżącym o pół miliarda koron mniejsze niż w roku poprzednim.

## WIELKA BRYTANIA

Nowe opłaty celne

Reuter doniósł, że W. Brytania powiadomiła kraje europejskie o zamiarze nałożenia opłat celnych na przywóz owoców



i warzyw w najbliższym czasie. Otrzymały zawiadomienie Francja, Włochy, Dania, Belgia i Holandia. Wysokość opłat nie została jeszcze określona.

### Liberalizacja importu

Brytyjski Minister Finansów oświadczył, że w celu dostosowania się do ogólnego dążenia krajów OEEC jeszcze w tym roku podjęte będą kroki liberalizujące import do W. Brytanii do wysokości 75%.

Komentując tę decyzję rządu brytyjskiego "Times" pisze, że w ramach otwartej licencji generalnej będą prawdopodobnie importowane przede wszystkim te artykuły, których przywóz odbywał się na zasadzie kontyngentów od listopada 1951 albo od marca 1952 r. Już w marcu b.r. zniesiono pewne ograniczenia nałożone na import w tych dwóch latach, ale lista artykułów przywożonych przed listopadem 1951 r. bez ograniczeń jest długa i obejmuje różne wyroby odzieżowe, maszyny do pisania, wyroby ze szkła, liczne instrumenty muzyczne, sztuczną biżuterię, artykuły gospodarstwa domowego z drzewa, wyroby papierowe, takie jak: worki, szablony, widokówki, karty do gry, ręczniki i chusteczki. Kontyngentowany na być w dalszym ciągu import z Europy następujących artykułów żywnościowych: kakao, większość soków i przetworów owocowych, szynka i bekony w puszkach oraz inne konserwy mięsne, orzechy, przyprawy, marynaty, pomidory puszkowane i pewne owoce świeże. Według niektórych obliczeń wartość towarów objętych zniesieniem kontyngentów osiągnąć może ponad 60 mln f.szt. /z przed dewaluacji/.

U R U G W A J

### Kontyngentowany przywóz tkanin

Kontyngent importowy tkanin z bawełny, szt. włókna i wełny wynosi do końca roku 1953 wartość 1.250 tys dol.am. i przeznaczony jest dla krajów: W. Brytanii, Francja, Belgia, Holandia, Niemcy zachodnie, Czechosłowacja, Szwecja, Węgry i Polska. Cena minimalna tkanin wełnianych wynosić może 10 dol. za 1 kg innych zaś tkanin - 5 dol. za 1 kg.

|                                             | <u>Str.</u>                                                                 |
|---------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| <b>IV. UMOWY HANDLOWE I PŁATNICZE</b>       |                                                                             |
| Brazylia - Francja .....                    | 65                                                                          |
| Brazylia - Hiszpania .....                  | 65                                                                          |
| Brazylia - Urugwaj .....                    | 66                                                                          |
| Chińska Republika Ludowa - Japonia .....    | 66                                                                          |
| Czechosłowacja - Grecja .....               | 66                                                                          |
| Czechosłowacja - Włochy .....               | 66                                                                          |
| Dania - Holandia .....                      | 66                                                                          |
| Egipt - Rumunia .....                       | 66                                                                          |
| Finlandia - Francja .....                   | 67                                                                          |
| Finlandia - Grecja .....                    | 67                                                                          |
| Finlandia - Paragwaj .....                  | 67                                                                          |
| Grecja - Szwecja .....                      | 67                                                                          |
| Holandia - Węgierska Republika Ludowa ..... | 67                                                                          |
| Holandia - Wielka Brytania .....            | 68                                                                          |
| Irlandia - Niemcy zachodnie .....           | 68                                                                          |
| Irlandia - Szwecja .....                    | 68                                                                          |
| Niemcy zachodnie - Pakistan .....           | 68                                                                          |
| Portugalia - Włochy .....                   | 68                                                                          |
| Szwecja - Turcja .....                      | 69                                                                          |
| <b>V. CELA I POLITYKA IMPORTOWA</b>         |                                                                             |
| Zakończenie ósmej sesji GATT'U .....        | 71                                                                          |
| Austria .....                               | Przedłużenie terminu ważno-<br>ści kontyngentów eksportow. 71               |
| Australia .....                             | Ułatwienia importowe 72                                                     |
| Francja .....                               | W sprawie złagodzenia re-<br>strykcji importowych 72                        |
| Holandia .....                              | Wyrównanie cen zbóż 72                                                      |
| Indie .....                                 | Zmniejszenie wywozowych<br>opłat celnych ..... 73                           |
| Niemcy zachodnie .....                      | Ograniczenia importowe 73                                                   |
| Norwegia .....                              | Sprawa liberalizacji imp.<br>Spodziewane ograniczenia<br>importowe ..... 73 |
| Wielka Brytania .....                       | Nowe opłaty celne<br>Liberalizacja importu 74                               |
| Urugwaj .....                               | Kontyngentowany przywóz<br>tkanin ..... 74                                  |